

GÖTEBORGS UNIVERSITET

Institutionen för socialt arbete

Synen på barn i Indien

Socionomprogrammet
C-opsats
Vårterminen 2007

Författare:
Anna Bjerklinger
Åsa Eriksson

Handledare:
Ingrid Höjer

Abstract

Titel: Synen på barn i Indien
Författare: Anna Bjerklinger och Åsa Eriksson
Nyckelord: Barnkonventionen, Indien, socialarbetare, synen på barn

Vår uppsats är en kvalitativ studie som bygger 8 semistrukturerade intervjuer, som genomförts under en resa i Indien med åtta professionella som arbetar med socialt arbete inriktat på barn. Syftet med uppsatsen är att belysa synen på barn bland ett antal socialarbetare och deras bild av synen på barn i det indiska samhället. Studien har för avsikt att urskilja vilka olika tankesätt och faktorer som påverkar synen på barn. I detta vill vi även i viss mån se till hur synen har förändrats över tid i samhället och bland socialarbetare. Frågeställningarna är som följer:

- Vad har socialarbetare i Indien för syn på barn utifrån aspekter som barns bästa, barns rätt till att uttrycka sin åsikt och barn som subjekt, objekt och aktör?
- Hur beskriver socialarbetare synen på barn och barns situation i det indiska samhället?
- Vilka faktorer är det som påverkar synen på barn bland socialarbetare och synen på barn i samhället?

Intresseområdena och aspekter som frågeställningarna tar upp, behandlas, analyseras och kopplas till variabler som kön, klass och ålder och till FN:s barnkonvention, det nya paradigmet inom barnforskning och teorin utvecklingsökologi.

Resultatet visar att arbeta efter barns bästa och att låta barnet uttrycka sig, är något som socialarbetarna influeras av och som påverkar deras syn på barn. De vill sätta barnet i centrum, försöker se vilka behov som finns hos det enskilda barnet och försöker se varje barn och dess problem individuellt. De låter barnen vara delaktiga, beskriver barnens åsikter och möjlighet att uttrycka sig som något viktigt och positivt i sitt arbete. Barnen ses som aktörer, aktiva subjekt genom att socialarbetarna vill göra barnen involverade och delaktiga på olika sätt. Barnen får på olika sätt ett erkännande som kompetenta, handlingskraftiga och aktiva barn.

Barnens utrymme beskrivs som begränsat i det indiska samhället och att det ter sig olika i olika familjer. På en del håll ser man barnen som familjens egendom, anser att barn inte kan fatta egna korrekta beslut och de ses inte som kompetenta individer. I en del familjer får barnen komma till tals mer och föräldrarna uppmuntrar barnen att uttrycka sig och vara mer delaktiga. Det beskrivs hur synen på barn idag är mer barncentrerad och att samhället ger mer utrymme och ser och erkänner barnen mer. Det lyfts fram hur barnens barndom och deras oskyldighet hotas att försvinna då barn kommer tidigare in i vuxenvärlden av olika orsaker.

Strukturer i samhället, historiska, politiska och ekonomiska processer, olika sociala fenomen och kulturella företeelser beskrivs som faktorer som påverkar synen på barn i samhället. Beroende på ålder, kön, eller klass möts du som barn av olika syn och möjligheter. Globalisering, med ökad rörlighet av människor, stor tillgänglighet av information och stort mediautbud och samhällsförändringar öppnar för fler idéer och tankesätt som influerar och visar sig påverka synen på barn. FN:s Barnkonvention och barns rättigheter har också påverkat och barnen har uppmärksamats och barns utrymme har ökat. Resultatet visar att det finns många hinder, brister i strukturer i samhället och den egna kulturen som gör det svårt att följa FN:s konvention om barns rättigheter.

Förord

Med denna uppsats vill vi lyfta fram barn och deras situation och därmed bidra till att ytterligare sätta barn i fokus.

Vi vill tacka vår handledare Ingrid Höjer vid institutionen för socialt arbete på Göteborgs universitet, för den inspiration och den guidning du gett oss genom arbetet med vår uppsats.

Vi vill även tacka våra informanter för ert engagemang och er vilja att dela med er av era erfarenheter och kunskaper. Ett speciellt tack till vår kontaktperson i Indien som gjort vår spännande resa möjlig och förmedlat berörande och oförglömliga intryck och möten.

Anna & Åsa

Innehållsförteckning

1. Inledning.....	1
1.1 Problemområde	1
1.2 Syfte	2
1.3 Frågeställningar.....	3
1.4 Avgränsningar	3
2. Bakgrund om Indien.....	4
2.1 Fakta om Indien.....	4
2.2 Fattigdom	4
2.3 Familjen, socialklasser och kastsystemet	5
2.4 Könsskillnader.....	5
2.5 Socialt arbete i Indien.....	6
3. Litteratursökning och tidigare forskning.....	7
3.1 Litteratur- och materialsökning.....	7
3.2 Tidigare forskning	7
3.2.1 Barnkonventionen och Barns situation	8
3.2.2 Indien och socialt arbete.....	9
4. Metod	10
4.1 Kvalitativ metod.....	10
4.2 Arbetssätt.....	10
4.3 Intervjufrågor	11
4.4 Kontakter och Urval	11
4.5 Genomförande	12
4.6 Etiska överväganden	13
4.7 Utmaningar i undersökningen	14
4.8 Språkets betydelse	14
4.9 Generaliserbarhet	15
4.10 Validitet och reliabilitet.....	15
4.11 Förförståelse	16
4.12 Beskrivning av informanterna.....	17
5. Definiering och användning av begrepp	20
5.1 Barn	20
5.2 Klass	20
5.3 Globalisering	20
5.4 Media.....	21
5.5 Kultur	21
5.6 Kön	21
5.7 Genusperspektiv	22
6. FN:s konvention om barns rättigheter	23
6.1 Barnkonventionen	23
6.2 Barnperspektiv	23
6.3 Barns bästa	25
6.4 Barns rätt att uttrycka sin åsikt.....	25
6.5 Subjekt, objekt och aktör.....	26
7. Barnforskning, ett nytt paradig	27
7.1 Ett nytt paradig.....	27
7.2 Barndomen som socialt fenomen	27
7.2.1 Barndom som social konstruktion.....	27
7.2.2 Globala strömningar	27

7.2.3 Barndomen och homogeniseringen.....	28
7.3 Barnen ges erkännande.....	29
7.3.1 Barnkonventionen	29
7.3.2 Barn med egen rätt	29
7.4 Barn som sociala aktörer	29
7.4.1 Barn som varande eller blivande	29
7.4.2 Barn aktiva i konstruktionen	30
7.5 Vår användning	30
8. Utvecklingsekologi.....	31
8.1 Utvecklingsekologi.....	31
8.2 Vår användning av teorin	32
9. Resultat och Analys.....	33
9.1 FN: s barnkonvention	33
9.1.2 Analys.....	33
9.2 Barns bästa	34
9.2.1 Analys.....	35
9.3 Barns rätt att uttrycka sin åsikt och barn som aktörer	36
9.3.1 Analys.....	37
9.4 Synen på barn och barns situation i förhållande till kön, ålder och klass	39
9.4.1 Genus.....	39
9.4.2 Analys.....	40
9.4.3 Ålder.....	41
9.4.4 Analys.....	42
9.4.5 Klass och barns förutsättningar	42
9.4.6 Analys.....	43
9.5 Socialarbetares syn på barn	44
9.5.1 Analys.....	45
9.6 Socialt arbete med barn och dess förändring över tid	46
9.6.1 Analys.....	47
9.7 Barnens situation i det indiska samhället och förändring över tid.	48
9.7.1 Barncentrerat	48
9.7.2 Analys.....	49
9.7.3 Barns utsatthet	50
9.7.4 Analys.....	51
9.7.5 Samhällsförändring och Media	51
9.7.6 Analys.....	52
10. Diskussion	54
10.1 Metoddiskussion.....	54
10.2 Resultat- och analysdiskussion.....	54
10.2.1 Vår uppsats	54
10.2.2 Svar på frågeställningarna	55
10.3 Reflektioner	58
10.4 Vidare forskning.....	61
11. Referenser.....	64
11.1 Litteratur.....	64
11.2 Uppsats	66
11.3 Internet	66
11.4 Statens offentliga utredningar	66
11.5 Tidskrift.....	66
Bilaga 1	67

Information and consent.....	67
Bilaga 2	68
INTERVIEW GUIDE	68
Bilaga 3	70
Utdrag ur FN:s Barnkonvention.....	70

Illustration på framsidan hämtad från Sandbergs tryckeri i Tibro 2002.

1. Inledning

Under vår utbildning har socialt arbete med barn speciellt intresserat oss. Det har blivit tydligt hur komplext arbete med barn är eftersom barn är en utsatt grupp som är beroende av sin omgivning. Vi ser barn och arbete med barn som ett angeläget och centralt ämne då barnen är vårt ansvar och då deras liv är beroende på hur vuxna hanterar detta ansvar. Eftersom vi har detta intresse för socialt arbete med barn blev det naturligt för oss att fördjupa oss inom detta område. Det känns även viktigt och meningsfullt för oss att få möjlighet att skriva om barns situation och på så sätt sätta barnen i fokus.

Vår utbildning i socialt arbete har gett oss perspektiv och aspekter på barn utifrån vårt samhälle och vår kultur i Sverige. Samhällen, länder och kulturer blir mer och mer öppna för varandra och vi upplever att en medvetenhet och kunskap om omvärlden utöver sin eget land och kultur är nödvändig. Vi tycker då det är angeläget och viktigt att med denna uppsats få vidga våra föreställningar och idéer om socialt arbete, hur det är arrangerat och hur synen på barn är i en annan del av världen.

Genom en önskan och nyfikenhet att få utöka våra referensramar och bredda våra perspektiv om socialt arbete ville vi möta och upptäcka en annan kultur och ett annat land. Vi valde att åka till Asien för att vi tycker att det är en spännande världsdel och då vi själva har positiva erfarenheter därifrån. Genom att vi har fått ta del av andras erfarenheter och berättelser om Indien och då vi själva aldrig besökt Indien kändes Indien som ett inspirerande val. Indien hade på många sätt fascinerat oss dels genom en allmän nyfikenhet på ett land som har en mångfald av traditioner, kulturer, religioner och som genomgår en industrialisering i ett rasande tempo. Vi var nyfikna på vad detta möte mellan gammalt och nytt, modernt och omodernt blandat om vartannat skulle ge oss och vad vi kunde ta med oss till vårt sociala arbete här i Sverige.

Vårt besök gav oss många intryck och vi kände många gånger besvikelse, frustration och upprördhet över det vi mötte och såg, men vi kände även en stor fascination och kärlek till människorna och landet som är så olikt och skilt från vårt eget. Detta gigantiska land som är fyllt av spännande kultur med sin enorma mångfald gav oss nya perspektiv och syn på socialt arbete och vad det är och innebär. Genom vår resa och vårt uppdrag med uppsatsen fick vi möjlighet att se och uppleva delar av Indien som vi annars inte skulle ha fått tillgång till. Vi har fått ett unikt tillfälle att ta del av olika mindre organisationer som arbetar med socialt arbete och fått inblick i flera socialarbetares arbete och synsätt. Vårt besök har gett oss kunskap och förståelse om landet och människorna. Vi har fått egna, för oss, mycket värdefulla erfarenheter som vi kan dela med oss av samt fått ta del av det sociala arbetet som pågår i det indiska samhället idag.

1.1 Problemområde

Barn har svårt att föra sin talan och få sin röst hörd, därför blir det nödvändigt att ständigt lyfta fram och diskutera barns situation. Barn är sällan representerade eller hörda och i viktiga aspekter av deras liv inte direkt fokuserade utan företrädda av andra intressen (Qvortrup 2001). Synen på barn i barnforskningen, i politiken och inom olika verksamheter som riktar sig till barn, har under de senaste årtionden successivt förändrats. Man talar om orsaker som snabba samhällsförändringar, erkännandet av barns rättigheter och utvecklingen av nya teorier om barn, dess utveckling och socialisation (S 2001:05). Det talas om att se barn som aktiva

aktörer i deras sociala liv och vikten av att ge barnet en egen röst och studera dem utifrån deras egna rättigheter och intressen. James/Prout (2001) skriver om hur 1900-talet har kallats barnets århundrade då fokus och intresset för barn under denna tid har ökat intensivt. Samhället har blivit mer barncentrerat och barns intressen har fått en framstående plats inom olika delar av samhället exempelvis rättsligt, välfärdsmässigt, medicinskt och inom utbildningsområdet. Trots detta är barnens plats inte självklar i samhället. James/Prout (2001) beskriver ny barnforskning och ett nytt paradigm inom barnforskning som ser barns plats i samhället och barndomen som en social konstruktion. Genom historien ser vi hur barnens liv och situation har förändrats i takt med samhällsutvecklingen. Hur det är och hur det bör vara att vara barn är en del av en kultur och ändrar sig i tid och rum. Förhållanden för barn ser väldigt olika ut i olika länder och samhällen och barnets liv och socialisation är beroende av den egna kulturens. Det blir därför intressant att undersöka hur synen på barn är och hur den förändrats över tid samt se vilka faktorer och strömningar som påverkar en kulturs syn och förhållningssätt till barn.

Barns utsatthet och beroende har varit enbart isolerat till deras land. Men genom globaliseringen och FN:s konvention om barns rättigheter har barn fått ett erkännande, en identitet, en röst och skydd som globala medborgare utöver sin egen kultur (Lee 2001). Genom detta får barnen uppmärksamhet som en egen grupp och rätt till universella rättigheter i deras egenskap av barn. I barnkonventionen finns perspektiv, definitioner och förhållningssätt som försvarar barnet och klarlägger barnets rättigheter. Det blir därför intressant att se hur konventionen påverkar socialt arbete med barn i olika länder.

Dessa aspekter ger en bild av områdets komplexitet och den mängd av faktorer som påverkar och formar förhållandet och synen på barn.

1.2 Syfte

Syftet med uppsatsen är att undersöka synen på barn bland ett antal socialarbetare och deras bild av synen på barn i samhället i Indien. Studien har för avsikt att urskilja vilka olika tankesätt och faktorer som påverkar synen, arbetet och förhållningen till barn. I detta vill vi även i viss mån se till hur synen har förändrats över tid bland socialarbetare och i samhället. Med tanke på FN:s konvention om barns rättigheter intresserar vi oss för aspekter i denna av barns bästa och barns rätt att uttrycka sin åsikt. Vi vill då undersöka vilket förhållande och vilken kunskap socialarbetare i Indien har om dessa aspekter och hur detta påverkar arbetet, synen och sättet att möta barn. I led med detta kommer även uppsatsen diskutera barn som subjekt, objekt och aktör. Uppsatsen vill även koppla resultatet till variabler och faktorer som kan finnas i klass, ålder och i aspekter av genus. Vi vill då studera hur socialarbetare definierar och funderar kring dessa olika områden i sitt arbete med barn.

Med vår uppsats vill ge vårt bidrag till att lyfta fram barn och deras behov. Det känns angeläget och meningsfullt att på detta sätt få arbeta med synen på barn och deras rättigheter eftersom arbete med barn är en stor del av socialt arbete. Det känns betydelsefullt att undersöka synen på barn för att gynna barnens situation och deltagande i samhället. Detta kan ge underlag för vad som måste förändras, hur vi kan utveckla vår syn och vårt förhållningssätt i det sociala arbetet med barn. Genom en sådan här studie kan även medvetenheten utökas om barns faktiska situation. Vi hoppas att vi kan få presentera ett material som kan väcka nyfikenhet och intresse för barn och deras verklighet.

1.3 Frågeställningar

Vad har socialarbetare i Indien för syn på barn, utifrån aspekter som barns bästa, barns rätt till att uttrycka sin åsikt och barn som subjekt, objekt och aktör?

Hur beskriver socialarbetare synen på barn och barns situation i det indiska samhället?

Vilka faktorer är det som påverkar synen på barn bland socialarbetare och synen på barn i samhället?

1.4 Avgränsningar

Vår uppsats och vårt material har ingen möjlighet att ge en generell bild av socialt arbete i Indien utan får avgränsas till att presentera en del av socialt arbete i Indien som beskrivs och bedrivs av de socialarbetarna i de olika verksamheterna som vi har besökt. Vi presenterar en kvalitativ studie där vi exemplifierar socialt arbete i Indien.

I uppsatsen kommer vi inrikta oss på att beskriva informanternas upplevelser och då inte ge någon vidare analys eller beskrivning av organisationerna de arbetar i. Organisationerna beskrivs för att placera in informanten i ett sammanhang.

Uppsatsen bygger på möten med professionella som arbetar med olika typer av socialt arbete med barn från skilda samhällsklasser, samhällsgrupper med skilda sociala problem. Vi har studerat och intervjuat socialarbetare oberoende av vilket typ av arbete med barn de bedrev för att på så sätt få en bred inblick från en variation av områden. Vi har dock haft en begränsad möjlighet att använda deras olika utgångspunkter och olika typer av arbete som en variabel för studie.

2. Bakgrund om Indien

Här följer en bakgrund om Indien som kan vara nyttig att ha med sig i förståelsen av uppsatsen. Vi vill ge läsaren en del kunskap om landet, dess förhållanden och förutsättningar, men också ge en mindre bakgrund om socialt arbete i Indien.

2.1 Fakta om Indien

Indien är ett stort land till ytan, mer än sju gånger så stort som Sverige, med mer än 1 000 miljoner invånare, ca 16 % av hela jordens befolkning, bara Kina har fler invånare (Nationalencyklopedin 2007-06-19 http://www.ne.se.ezproxy.ub.gu.se/jsp/search/article.jsp?i_art_id=713586). Man talar hundratals olika språk och i landet finns de största av världens religioner representerade, varav den största är hinduismen. Indien beskrivs idag som en ekonomisk, intellektuell och politisk stormakt på världsarenan. Indien är världens största förbundsrepublik bestående av 29 delstater med egna regeringar, som i vissa frågor lyder under en federal regering för hela landet. Den federala regeringen bestämmer över utrikespolitik, försvar, utvecklingspolitik, kommunikationer, valuta, medan delstatsregeringarna ansvarar för områden som skolväsen, sjukvård, polis och jordbruk (Andersson 2004).

Indien är världens största demokrati, med en befolkning där drygt 30 % anses som fattig, vilket är en enorm utmaning för landet. Inom politiken är det främst den sociala utvecklingen som prioriteras och då främst det ekonomiska och det sociala välmåendet hos människor, speciellt bland dem som är mindre privilegierade i samhället. Den indiska regeringen har utformat policies för den sociala utvecklingen inom flera områden som t.ex. hälsa, utbildning, barnarbete, ungdomar, barn och bostäder. Indien blev självständigt 1947 efter att ha varit en brittisk koloni och efter självständigheten har man arbetat med lagstiftningen för att skydda utsatta grupper som barn och kvinnor. Landet står inför många utmaningar, inte minst genom att befolkningen växer enormt. De senaste 10 åren har befolkningen ökat med nästan 25 %. Detta sätter naturligtvis en enorm press på de verksamheter som skall sörja för välgörelse och social service i framtiden (Bose 1992).

Utvecklingen varierar mellan olika områden i landet. I slummen ligger utvecklingen kraftigt efter när det gäller de flesta områden som t.ex. social och ekonomisk utveckling och infrastruktur. Områden där den växande medelklassen bor ligger betydligt längre fram men klyftorna växer på många ställen mellan rik och fattig. Samhällsutvecklingen som har skett i Indien har resulterat i nya problem och när förbättringar har skett i fattiga områden har det lett till att kriminalitet och skilsmässor har ökat. Ett relativt nytt men växande problem är också en allt högre konsumtion av alkohol och droger. Staten har satsat på de underprivilegierade grupperna och den sociala utvecklingen i samhället men eftersom situationen är omfattande krävs det mycket mer och det är en verklig utmaning för socialarbetarna i Indien (Bose 1992).

2.2 Fattigdom

Det arbetar ungefär lika stor andel människor inom jordbruket som inom industrin men allra flest människor är sysselsatta i olika serviceyrken. Indien har en stor växande medelklass men också en lika stor underklass, där många människor och framförallt barn lever under mycket fattiga förhållanden. Att det är och har blivit så har sin främsta orsak i att de resurser som finns inte sprids tillräckligt rättvist. Att fördelningen av de resurser som finns inte fungerar

beror i sin tur på flera saker, dels på grund av att korruptionen bland politiker och statstjänstemän är stor och att infrastrukturen är mycket dålig på landsbygden. Vidare är de gamla traditionella mönstren där högkastiga förtrycker lågkastiga djupt rotade i samhället även om de håller på att luckras upp i takt med att människor flyttar från landsbygden in till städerna.

Fattigdomen är en av de största orsakerna till den sviktande hälsan och den bristande näringsnivån hos delar av befolkningen. De sanitära förhållandena på landsbygden och i slumområdena är mycket bristfälliga. Det finns en hög analfabetism trots att grundskolan är allmän i Indien. Endast 65 % av befolkningen på drygt en miljard är läskunniga och kvinnor är analfabeter i större utsträckning än män (Andersson 2004). Den höga analfabetismen beror mycket på den omfattande fattigdomen och på den sociala kulturen där barn växer upp. I lågprioriterade områden bor det människor som tillhör de lägre samhällsklasserna och här prioriteras arbete framför skolgång.

2.3 Familjen, socialklasser och kastsystemet

I alla sociala klasser i Indien ligger livets mål och mening förankrat i familjen. Inom familjen håller man ihop och familjen är den centrala punkten och i alla socialklasser är identiteten för individen grundad i familjen och i släktskapet, detta är sedan beroende av kasttillhörighet (Svensson/Bhagavan 1987). Det indiska kastsystemet är ett system för rangordning av grupper och en social struktur. Grunden för kastsystemet bygger på renhet och orenhet och man föds in i ett kast och kasttillhörigheten bestämmer sedan äktenskapspartner, yrke, levnadsvanor, umgängeskrets. Det kast man tillhör talar också om vilka skyldigheter och rättigheter en människa har. Kastsystemet är hierarkiskt uppbyggt och varje kast har sin plats och sin uppgift. Tron är att om individen är pliktrogen sitt kast kan detta leda till en återfödelse i ett högre kast och trots att varje kast har sin speciella plats strävar man efter att hela tiden höja sin status. Kast skulle kunna jämföras med begreppet samhällsklass vilket är ett vanlig sätt att efter sociala och ekonomiska måttstockar indela samhällets medborgare (Nationalencyklopedin 070509 http://www.ne.se.ezproxy.ub.gu.se/jsp/search/article.jsp?i_art_id=299701).

Egentligen är det indiska kastsystemet inte så annorlunda mot den sociala indelning som vi hade i västvärlden tidigare. Traditionellt sett så föddes vi i Europa in i våra yrken och socialiserades in i våra sociala roller vilket kom sig i uttryck genom indelningen i de fyra stånden, bönder, präster, borgare och adelsmän. Det är egentligen bara en sak som traditionellt sett skiljer Europas fyra stånd från Indiens kastsystem och det är de olika kasternas renhet, ju högre klass man har, ju renare anses man vara och de lägre kasterna klassas som orena. Den sociala indelningen som var beroende av i vilken familj man föddes hade i Europa inte heller de religiösa och rituella inslag som finns i det indiska kastsystemet (Andersson 2004).

2.4 Könsskillnader

Könsskillnader är tydlig inom de flesta sociala utvecklingsområden, trots garantier om en förbättring av kvinnans status sedan Indien blev självständigt. Det är fler flickor än pojkar som hoppar av skolan i tidig ålder och en orsak till detta är ofta att familjen prioriterar pojkars utbildning före flickors. Flickorna gifts också bort i tidigare ålder och får då en egen familj som de måste ta hand om och försörja som en följd av detta kan de inte längre gå i skolan. Barnadödligheten är högre bland flickor än bland pojkar och detta har sin orsak i att familjer inte prioriterar sjukvård och omsorg till döttrar i lika stor utsträckning som till deras söner.

Tidiga äktenskap är en faktor som gör att könsskillnaderna består och att kvinnorna behåller sina underordnade roller. Äktenskap i tidig ålder leder även till att kvinnor/flickor ofta föder barn redan vid låg ålder, när de fortfarande är barn själva.

2.5 Socialt arbete i Indien

Socialt arbete har funnits på en professionell nivå i Indien sedan 1936, då den första socialhögskolan etablerades i Bombay (numera Mumbai). Under 1950-talet och framåt utvidgades utbildningarna och 1980 var det 14 universitet som erbjöd fil kand-, magister- och doktorsexamen. Tidigare arbetade professionella socialarbetare mest i små lokala organisationer men detta har förändrats och nu arbetar en stor del i statligt finansierade verksamheter. Fortfarande har dock små lokala verksamheter en mycket stor betydelse för det sociala arbetet. Idag arbetar de professionella främst med utveckling, familjeplanering med eftersatta och underprivilegierade grupper och med olika välfärdsprogram. Professionella socialarbetare har haft svårt att få arbeten som de är kvalificerade för eftersom staten inte kräver någon formell utbildning för att arbeta med socialt arbete. Detta har lett till att de som har examen i socialt arbete ofta arbetar inom industrin med personal- och arbetsmiljöfrågor. I Indien måste socialarbetare fortsätta att profilera sig och sin kunskap så att yrket får en större acceptans och högre status (Bose 1992).

Det finns flera faktorer i Indien som påverkar sociala reformer och värderingar i det sociala arbetet. Vissa tankesystem som påverkar det sociala arbetet har dock stått i vägen för utvecklingen av social service. Kastsystemet och segregeringen har hindrat grupper i samhället att ta emot eller ge hjälp. En betydelsefull medverkande kraft är hinduismens tankar om omsorg om samhället och hjälp till andra (Dharma) samt hur ens handlingar mot sina medmänniskor påverkar ens eget liv och välmående (karma). Synen på att hjälpa andra och sociala insatser är alltså delvis en del av ett hinduiskt förhållningssätt. Dessa faktorer påverkar indiska sociala reformer och värderingar i det sociala arbetet. Indiska traditioner kan premiera goda handlingar som inte belönas och som lägger vikt vid sociala intressen istället för personliga. Man ser på varandra i ett ömsesidigt beroende där välgörenhet är en rättighet. Att hjälpa andra har en religiös innebörd och betydelse. Som vi beskrivit tidigare är familjen central i det indiska samhället och arbetet inte så individriktat som det är i västvärlden och familjens nätverk är betydande för att upprätthålla de sociala kontakterna (Payne 2002).

3. Litteratursökning och tidigare forskning

I detta avsnitt kommer vi kort beskriva hur vi gått till väga när vi sökt efter källor och litteratur till vår uppsats. Därefter beskriver vi den tidigare forskning som vi funnit relevant för vårt område.

3.1 Litteratur- och materialsökning

Det har inte varit helt okomplicerat att hitta litteratur som varit relevant för våra intresseområden. Vi har sökt litteratur och referenser via Göteborgs universitetsbibliotek, i sökmotorer som Libris och Google scholar, via organisationers hemsidor på Internet, i socialstyrelsens publikationer, statens offentliga utredningar och i olika databaser aktuella för socialt arbete.

I vårt sökande använde vi oss av sökord som "barns bästa", "barns rättigheter" "rättigheter" "barnperspektivet" "konventionen om barns rättigheter". Vi kombinerade även sökord som exempelvis "barn" och "kultur" "genus". Det visade sig vara svårt att hitta relevant och omfattande litteratur för just vårt område. Men vi fann olika rapporter och skriftserier som byggde på studier av barn i olika länder inom ämnesområdena. Dessa gav oss vissa idéer om området som vi kunde bygga vidare på. Vi fann på detta sätt en del C-uppsatser inom dessa områden som kunde ge oss inspiration om ämnet och gav oss tips på intressanta författare och litteratur som kunde vara användbara för oss. Vi kom även över en avhandling (Bartley 1998) om barns rättigheter som kom att användas som referens.

Vi har sökt i internationella databaser för psykologi (PsycINFO), socialt arbete (Social services abstract) och sociologi (Sociological abstract) efter artiklar och referenser med sökord som "the best interest of the child" "Children's rights" "childs perspective". De fåtal artiklar vi fann var dessvärre ofta svåra att få tag på. Detta gjorde att vi hade en begränsad möjlighet att finna referenser härifrån.

Litteratur om landet Indien fann vi genom sökord om "Indien" som gav oss en del intressant bakgrundsfakta om landet. Då vi kombinerade sökord som "socialt arbete, barn" och "Indien" fann vi några få böcker. Under vårt besök i Indien fann vi genom vår kontaktperson där användbar litteratur om socialt arbete i Indien, övriga världen och om internationellt socialt arbete.

Genom vår handledare i uppsatsen kom vi i kontakt med flertalet böcker och författare inom området för barnforskning som kom att bli användbar för att förklara och tolka vårt material. Det var också genom diskussioner med vår handledare om relevanta teorier som vi fick litteraturtips till teorilitteratur för tolkning och analys av vårt material.

3.2 Tidigare forskning

Vi har haft svårigheter i att finna litteratur som kan beskriva kunskapsläget relevant för uppsatsens områden. Här följer dock ett utdrag av de vi fann användbart för att beskriva en liten del av kunskapsläget inom våra områden. (Mer om kunskapsläget kan ni även finna i del 2 i bakgrunden om Indien och i del 5 med teoretiska utgångspunkter och kunskapsmaterial).

3.2.1 Barnkonventionen och Barns situation

Qvarsell har i olika uppsatser och rapporter skrivit om barns situation i förhållande till barns rättigheter, ofta med en pedagogisk belysning. Qvarsell (2001) presenterar en sammanställning av sin forskning om marginaliserade barn, gatubarn och arbetande barns situation och villkor för socialisation i olika delar av världen. Gemensamt är att det finns en betoning på att få dem bort från gator och arbete och istället ge dem utbildning. Det finns även en insikt om att barnen finner styrka i deras speciella erfarenheter av arbete, lek och studier. I många länder där barn arbetar och bidrar till familjeförsörjningen uppfattas deras arbete som något mycket viktigt både för dem själva och för deras föräldrar. Lärande kan ske på olika sätt och det är inte självklart att den vuxenplanerade skolgången är den bästa. Qvarsell (2001) skriver hur internationella Rädda Barnen har gjort en summering av tio års barnrättsarbete och situationen för barn som bygger på rapporter från 26 länder som alla undertecknat barnrättskonventionen. Det visar sig att efter denna tid kvarstår många problem vilket kanske inte är förvånande. Fler barn lever i fattigdom och gapet mellan rika och fattiga ökar. Barn deltar i krig och miljontals barn arbetar, ofta i svåra och farliga miljöer. I Qvarsell (2004 a) beskrivs marginaliserade barns villkor för socialisation och kunskapsbildning utifrån erfarenheter och besök på skolor och centra i Sydamerika. Här lyfts arbetande barn fram som om de tar saken i egna händer och kombinerar arbete, skolgång och lek. De uppskattar möjligheten till studier, men ser samtidigt arbete och lek som en möjlighet för lärande. I Qvarsell (2004 b) beskrivs utifrån erfarenheter från forskningsprojekt, exempelvis hur barn i Sverige som deltar i verksamheter där barns rättigheter främjas ofta blir lyssnade på, men att de sällan får något vidare inflytande. I syfte att handla enligt barnets bästa tillfrågas sällan barnet som informant av den nuvarande situationen.

Bartley (1998) skriver i sin avhandling om tillämpningen av barns rättigheter i en jämförande studie av ett antal europeiska länder. Hon beskriver hur en del mänskliga rättigheter saknas för barn eftersom barn har behov av skydd, eftersom barn har full rättskapacitet men inte rättslig handlingsförmåga. Man kan därför se barnet och dess rättigheter utifrån ett objektperspektiv där barnet ses som föremål för skydd och omsorg, eller med ett aktörsperspektiv där barnet ses som ett aktivt subjekt. Resultatet som hon redovisar i sin avhandling ger ingen entydig bild och men hon kommer fram till att inget av de länder som hon undersökt till fullo följer barnkonventionen. Hon visar också på att det verkar som om lyhördheten för konventionen försvåras i ett land som har ett välfärdssystem som skiljer sig från den individorienterade, jämlika och universella idealmodell som hon menar konventionen utgör. Ju längre ifrån idealmodellen ett land befinner sig desto större svårigheter och motstånd finns att realisera och efterleva barnkonventionens innehåll. I en del länder finns det en strävan att bevara de vuxnas auktoritet över barnen, vilket leder tillbaka till en traditionell familjesyn där man inte alltid uppmuntrar barn som individuella aktörer. Vidare kommer Bartley fram till att bland de länder som ingått i undersökningen spelar statsbildningarnas karaktärer roll för hur ett land efterlever barnkonventionen. Hon redogör också för att ett problem med konventionen är att det inte finns några effektiva sanktionsmöjligheter, något som hon tror verkligen behövs för att konventionen skall kunna efterlevas fullt ut (Bartley 1998).

James & Prout (2001) och Prout (2005) presenterar ett nytt paradigm i barnforskningen. Detta har vi kort beskrivit i inledningen och vi kommer mer ingående presentera denna forskning i delen om kunskapsanknytningar.

3.2.2 Indien och socialt arbete

Vi fann en C-uppsats (Karlsson/Lindqvist 2006) om gatubarn i Indien som studerar barnens förmågor att bemästra livet på gatan. De behandlar en hjälporganisation som arbetar med dessa barn. Uppsatsen lyfter fram hur barnen använder sig av olika känslolokaliserade och problemfokuserade strategier för att klara av livet på gatan. De beskriver hur barnen påverkas av omgivningens och myndigheters diskriminerade inställning och ständigt är utsatta och lever under ständig stress. Det sociala stödet dels från organisationen och från andra gatubarn var vidare avgörande för barnen. Motivationsarbete och empowerment var en del av de metoder som användes av organisationen i arbetet med barnen. De arbetar för att ge barnen verktyg, aktivera och motivera barnen att ta kontrollen av sina egna liv. Socialarbetarna gav utrymme för gatubarnen att delta i beslut som berörde dem själva. För vidare forskning gav de förslag på att studera barn som egna aktörer och utgå från teorier som behandlar detta. Då detta var en del av vårt intresse uppmuntrade deras förslag oss att fördjupa oss i ämnet.

Saraswathi (1993) beskriver hur forskning bland annat från Indien och andra utvecklingsländer har spelat en viktig roll i framställningen och planering av arbete för ”Tidig Barndomsomsorg och Utbildning” (Early Childhood Care and Education) vilket är en nyckel till utvecklingen. Den har tagit fram handlingsplanerna och policyn mot barns behov och omfattar den totala utvecklingen av barn, fysiskt och socialt. Forskning har visat att tidiga insatser (inom hälsa, näring, barnomsorg, tidig utbildning, utbildning till mödrar) har en positiv effekt på barnen och deras förmåga i de tidiga skolåldrarna. Dessa metoder medför även förändring i föräldrars förväntningar och deras tro på sina barns förmåga. Saraswathi (1993) beskriver dock även att forskning har visat att det finns problem i att frambringa utbildningsprogram i tidig barndom i utvecklingssamhällen. I många asiatiska samhällen där ansvaret för familjen är centralt kan västerländska skolformer som lyfter fram individen, krocka med samhällets värderingar. De behöver skapas en alternativ strategi som är genomförbara, giltiga och kostnadseffektiva i utvecklingssamhällen.

Seymour (1999) har studerat genusaspekter och hur dessa förändras i generationer i indiska familjer. Studien bygger på intervjuer med kvinnor över generationer i Indien. Seymour har under en lång tidsperiod undersökt situationen för familjer och hur den har förändras över tid, utifrån klass, kast och genus. Hon har tittat på hur situationen ser ut och hur komplexa liv barn, kvinnor och familjer lever i när samhällsförändringar ständigt sker. Seymour har kommit fram till att kast och klass har stor betydelse för hur man reagerar på samhällsförändringar i Indien. I medelklassen har man blivit alltmer medveten om hur viktigt det är med utbildning, både för söner och för döttrar. Medvetenheten om utbildning och olika livsstilar har blivit tillgänglig för människorna genom TV och media och detta ser Seymour som en utmaning för det indiska samhället, eftersom man traditionellt sett inte ser en individ som autonom utan som en del av och beroende av en familj. Fortfarande dominerar arrangerade äktenskap men det finns en tendens till att kärleksäktenskap ökar. Fortfarande är det så att familjer gifter bort sina döttrar i unga åldrar för att skydda dem. Hemgiftsystemet är också en utmaning för den växande medelklassen i takt med att utbildningsnivåerna ökar så vill männen gifta sig med välutbildade kvinnor vilket leder till att den ekonomiska bördan blir högre för brudens föräldrar. Ålder- och könshierarkin är något som har varit bestående över tid i Indien men Seymour (1999) ser tendenser till att även detta håller på att luckras upp och blir mer jämlikt. För de allra fattigaste i Indien fortsätter dock livet att vara en kamp och de stigmatiseras både genom sin samhällsklass och genom sin kasttillhörighet.

4. Metod

4.1 Kvalitativ metod

Vår uppsats är en kvalitativ studie som bygger på intervjuer som genomförts under ett besök i Indien. Vi intervjuade åtta professionella som arbetar med socialt arbete inriktat på barn. På en del ställen fick vi även besöka och se verksamheten men dessa besök ledde inte till någon dokumenterad observation. I vår kvalitativa forskning söker vi genom öppna intervjuer efter individers beskrivningar av deras livsvärld, uppfattningar, attityder och kunskaper (Kvale 1997). Genom att välja intervjuer vill vi ge våra informanter möjlighet att delge deras syn, med deras egna ord som sedan ger underlag för analys och tolkning av de centrala teman som beskrivs.

Eftersom vi skulle utföra vår undersökning i ett annat land och i en annan kultur var vi måna om att ha en metod som gav möjlighet till att anpassas beroende på de situationer vi kom att ställas inför. Trots förberedelser och planering med kontaktpersoner i Indien visste vi inte riktigt vad vi skulle möta och var därför beroende av den flexibilitet som kvalitativa undersökningar ger. Vi hade då möjlighet att ändra studieform, intervjuform, ändra eller lägga till frågeställningar eller ordningsföljden på frågorna under själva materialinsamlingen.

4.2 Arbetssätt

Vi utformade vårt problemområde och frågeställningar utifrån vårt intresse för och olika aspekter om barn som vi var nyfikna på och som vi kom i kontakt med i litteratur under planeringsfasen. Dessa utgjordes av intresseområden kring synen på barn, barns rättigheter, barns bästa, barns rätt att uttrycka sin åsikt, barn som objekt, subjekt och aktör. Vi var intresserade av hur dessa begrepp definieras i ett land som Indien och hur detta praktiskt visade sig bland socialarbetare i olika verksamheter. Intresseområdet gav oss en inriktning och områden att fokusera på när studien genomfördes.

I vår uppsats har vi för avsikt att arbeta aduktivt (Larsson 2005). Under genomförandet har vi haft med oss kunskapsmaterial och begrepp vilket format inriktningen, frågorna och teman för vad vi vill undersöka vilket har gett oss ett deduktivt arbetssätt. Vilka har bestått utav FN: s konvention om barns rättigheter och förklaringar till begreppen barns bästa, barn som objekt/subjekt. Men vi har även arbetet induktivt genom att hitta förklarande teorier, perspektiv och begrepp som kan förklara de insamlade resultatmaterialet. Vi har funnit ett utvecklingsekologiskt perspektiv samt ett nytt paradig inom barnforskning som på ett tydligt sätt kan förklara och ge en bra grund för analys av vårt material.

I arbetet med analysen av resultatet har vi valt att kategorisera materialet i olika teman eller områden som vi funnit i arbetet med sammanställningen av intervjuerna och genom att läsa materialet flertalet gånger vilket kan kallas ett empirinära förhållningssätt. Men vi har även skapat teman utifrån ett teorinära förhållningssätt utifrån olika teorier och begrepp vi haft och som vi funnit som kunnat belysa empirin. I denna process har centrala idéer, mönster och intresseområden kommit fram som vi kunnat sortera materialet efter (Widerberg 2002).

I vår kvalitativa forskning fokuseras informanternas livs- och upplevelsevärld genom en direkt och nära kontakt. Vi vill finna detaljerade och informationsrika data som tolkas och analyseras för att se teman och studera informanternas perspektiv. I kvalitativa metoder

beskriver man ofta individen och dess material i sitt sammanhang och i ett helhetsperspektiv. Detta innebär att studien innehåller olika variabler och teman och vill försöka se och presentera hur dessa hänger samman (Larsson 2005). Teman består av våra intresseområden som vi tidigare beskrivit och som återfinns i frågeställningarna. Resultatet ska beskrivas och tolkas med hjälp av det nya paradigmet i barnforskning och aspekter från Barnkonventionen. Vi vill även presentera och koppla ihop materialet med variablerna kön, klass och ålder. Vidare är tanken att beskriva resultatet och synen på barn utifrån olika nivåer förklarad med den utvecklingsekologiska teorin.

Kvale (1997) beskriver flera olika analysstrategier i en kvalitativ studie. Vi vill använda oss av metoden meningskoncentrering som innebär att ta fram mer kortare uttryck och meningar i informanternas svar. Utifrån helheten av intervjun fastställs meningsenheterna och sedan formuleras mer koncisa formuleringar och mer sammanfattande teman. Intervjupersonernas svar koncentreras i betydelsefulla innebörder i förhållande till frågeställningarna och syftet med studien.

4.3 Intervjufrågor

Utifrån våra intresseområden (som vi tidigare beskrivit) arbetade vi fram intervjufrågor som under arbetsprocessen omarbetades ett flertal gånger för att få noggranna och väl formulerade frågor som skulle passa i den kulturella kontexten (se bilaga 2). Vi använde oss av en semistrukturerad intervjuform med ett antal frågor i en viss ordning som frågades och besvaras av alla. Detta för att få så jämna intervjuer som möjligt och då vi upplevde att vi som relativt oerfarna intervjuare behövde stödet av en tydlig struktur på intervjuerna. Det var dock öppet för följdfrågor och förtydligande av frågor för att få ett så användbart och intressant material som möjligt. Det kunde vara sonderande frågor då man ber informanter berätta mer om en företeelse, eller tolkande frågor för att klargöra (Kvale 1997). I formuleringar försökte vi undvika att ge förväntningar på ett specifikt svar eller vara ledande. Det kan finnas en risk att vara ledande som intervjuare då ofta ens egna verbala uttryck och kroppsspråk kan fungera som positiva eller negativa förstärkare av intervjupersonens svar (Kvale 1997). Detta är det viktigt att vara medveten om för att minimera ens påverkan på intervjupersonen. Vi sökte efter informantens syn och ville vara öppna för deras åsikter och förhållningssätt och tonade ner våra förväntningar.

4.4 Kontakter och Urval

Vi kunde genom bekantskaper komma i kontakt med en chef för en privatskola i Indien som även arbetar som samordnare för ett praktikprojekt i Indien för svenska socionomstudenter. Hon blev vår kontaktperson och även en av våra informanter och hjälpte oss på många sätt under vår vistelse i Indien. Hon samarbetar med ett stort antal olika organisationer som arbetar med socialt arbete och kunde därför hjälpa oss med intervjuer med socialarbetare. Vi framförde vår önskan att skriva en uppsats om socialt arbete och barn i Indien. Utifrån vår önskan att besöka olika organisationer, verksamheter och intervju socialarbetare om synen på barn, barns bästa och barns rättigheter arrangerade hon intervjuer och studiebesök.

Våra informanter är därutav utvalda och tillfrågade av en av våra informanter. Vi har därför haft en begränsad möjlighet att påverka urvalet med tanke på kön och åldersgrupp på våra informanter. Vi har dock valt vilket område inom socialt arbete vi ville skriva om och i vårt fall då önskat att få intervju socialarbetare som arbetar med barn på olika sätt. Vi ville inte begränsa oss till en viss typ av arbete med barn eller till ett samhällsskikt. En önskan gavs att

undersöka synen på barn bland socialarbetare oberoende av vilket typ av arbete med barn de bedrev för att på så sätt få en bred inblick från en variation av områden. Då vi själva varit begränsade i påverkan av urvalet kan man fundera på om våra informanter som vi blivit tilldelade är exempel från en majoritet av socialarbetare i Indien eller om de och deras arbete tillhör en ovanlighet. Informanten som hjälpte oss i kontakterna med intervjupersonerna hade möjlighet att ge oss en viss typ av bild och upplevelse. Det bör finnas en medvetenhet om detta för att kunna tolka och analysera materialet korrekt. Vår uppfattning är dock att kontaktpersonen som ordnade intervjuerna, med hennes omfattande kontaktnät och kännedom om fältet tilldelade oss relevanta intervjupersoner förtrogna i socialt arbete i Indien. Då vår uppsats syfte är att ge *en* bild (av många) av synen på barn och då vi inte gör anspråk på att ge en generell bild så är vår mening att syftet kan besvaras med de utvalda informanterna.

Vi genomförde åtta intervjuer då det passar bra med tanke på omfattningen av frågor, de material man får av varje intervju och det utrymme och tid som står till förfogande för en C-uppsats. Vi har även haft möjlighet att utöka intervjuerna om det hade visat sig att materialet vi fick från de åtta intervjuerna inte varit tillräckligt.

Informanterna arbetar alla med socialt arbete i någon form därför benämner vi alla som socialarbetare i uppsatsen. Majoriteten av informanterna är utbildade i socialt arbete och beskriver sitt arbete som socialt arbete. En av informanterna är speciallärare, men då hon arbetar med elever med speciella sociala problem och arbetet innefattas mycket av sociala aspekter utöver undervisning väljer vi ändå att kalla och se på specialläraren som socialarbetare. I slutet av metodkapitlet kommer vi att beskriva informanterna och deras arbete.

4.5 Genomförande

I förberedelserna inför intervjuerna och i sammanställningen av intervjuerna hade vi kontakt och handledning med vår kontaktperson i Indien som hjälpte oss förstå, förklarade och gav sammanhang till det vi hade mött och sett. Hon gav oss även användbar litteratur om socialt arbete i Indien.

Alla intervjuerna genomfördes av oss båda undersökare tillsammans. En av oss ställde frågorna från intervjuformuläret medan den andre antecknade svaren och ställde kompletterande frågor. Alla intervjuer spelades in med en bandspelare.

Vi besökte informanterna där de önskade att intervjun skulle genomföras. Hälften av intervjuerna kunde genomföras i ett avskilt rum där informanten i lugn och ro kunde intervjuas. Den andra hälften av intervjuerna genomfördes däremot i en kontorslokal där flera människor varit närvarande under intervjun. Det har i många fall varit ständig rörelse och ljud runt omkring. Ofta har intervjupersonen avbrutits av frågor från kollegor. Den del av försämring av kommunikationen och intervjun som detta kan ha orsakat förebyggs utav att vi dels är två intervjuare som kan tolka och diskutera vad vi uppfattat och dels genom att vi kan kontrollera svaren eftersom vi spelat in alla intervjuer. Störningsmomenten innebar självklart att intervjun inte fick samma flyt eller lugn, men upplevelsen är att dessa intervjuer gick bra att genomföra trots detta. Det krävde dock en ökad flexibilitet och koncentration för att lyckas fullfölja alla frågor och intervjun. Vi upplever ändå att samtliga intervjuer kunde genomföras på ett fungerande sätt med ett intressant och omfattande material som resultat. Vi förutsätter att då informanten valt platsen för intervjun också kände sig bekväm i det sammanhanget.

Efter varje intervju satte vi oss ner och pratade igenom intervjun, det vi mött och de upplevelser vi fått. Att på så sätt reflektera över det man fått veta och det mellanmänniska samspelet efter varje intervju är något som Kvale (1997) ser som värdefullt för analysen av materialet. Majoriteten av intervjuerna sammanställde vi samma dag som intervjutillfället då vi hade som mål att sammanställa varje intervju så snart som möjligt. Detta för att försäkra oss om att vi skulle ha intervjun färskt i minnet och få med all värdefull information och nyanser. Vi sammanställde intervjuerna utifrån intervjuanteckningarna och använde bandinspelningen av intervjun som ett stöd och lyssnade på vissa frågor för vi ville kontrollera att vi uppfattat rätt, eller då anteckningarna varit bristfälliga. Sammanställningen blev en beskrivande, sammanfattande text utifrån frågorna. Vi anser att detta passade oss bäst då det är en effektiv metod som möjliggjorde en sammanställning av intervjun, när vi fortfarande var kvar i Indien och i nära anslutning till intervjutillfället. Det kändes viktigt att sammanställa intervjuerna när vi fortfarande var i Indien, för att möjliggöra kompletteringar med informanter om det uppkom oklarheter i sammanställningen. Detta arbetssätt passade dessutom då vi har erfarenhet av metoden.

4.6 Etiska överväganden

I vetenskapliga studier bör man ta hänsyn till och förhålla sig till forskningsetik. Kvale (1997) beskriver hur etiska frågor ständigt är aktuella under hela forskningsprocessen och att forskarens person är avgörande för kunskapen och den etiska kvalitén. Vi har varit noga med att fundera kring olika frågor som blivit aktuella att beakta för att etiskt noggrant och riktig hantera processer och materialet i arbetet med uppsatsen. Vetenskapsrådet har fastställt principer för humanistiska- samhällsvetenskapliga studier som utgörs av kravet på information, samtycke, konfidentialitet och nyttjande (Vetenskapsrådet 2002). Det är av stor vikt att undersökningspersonerna ska vara informerade om studien och ge sitt samtycke (Kvale 1997). Innan intervjun började berättade vi kort om oss själva och förklarade syftet med uppsatsen och deras deltagande. I samband med detta lämnade vi ut ett informerat samtycke (se bilaga 1) med information om uppsatsen, dess konfidentialitet och nyttjandet. Här fanns det information om deltagandet är frivilligt och att man kan avbryta sin medverkan när man vill. Efter att intervjupersonen läst igenom samtycket, frågat eventuella frågor och vi pratat igenom det tillsammans fick de ge sitt godkännande för sitt deltagande genom att skriva på samtycket. Intervjupersonerna fick sedan en kopia av det informerade samtycket, där fanns även våra kontaktuppgifter om de skulle ha några frågor.

I en undersökning bör man fundera på hur man kan säkra konfidentialiteten (Kvale 1997). I resultatet kommer varken intervjupersonens identitet eller organisationen röjas utan beskrivas allmänt för att skydda informanterna. I det fall då intervjupersonerna har en speciell arbetssituation som gör att de om möjligt skulle kunna identifieras, har denna risk inte inneburit några problem eller hinder för intervjupersonens medverkan. Vi har varit noga med att ta vara på och skydda våra anteckningar, utskrifter och inspelningar från intervjuerna för att försäkra att bara behöriga har insyn i materialet.

Som forskare är det även viktigt att man tänker på eventuella konsekvenser för intervjupersonen av att delta (Kvale 1997). Då vi kommer från ett annat land och olika sammanhang kan detta möjligen innebära att intervjun upplevdes som synande och kontrollerade av informanten. De kanske upplevde ett visst presentationskrav och förväntningar från oss på ett visst svar. Vi kan även tänka oss att det finns en maktaspekt då vi kommer från ett annat land i egenskap av att studera och undersöka, och även då vi var två intervjuare medan de som intervjuperson var ensamma. Det kan då uppstå en känsla av att

informanterna känner sig granskade. Majoriteten av intervjupersonerna gav dock intryck av att känna sig bekväma och lugna i intervjusituationen. Vi kunde dock möta känslor av viss oro, osäkerhet hos ett fåtal av informanterna. Vi försökte vara uppmärksamma på informantens uttryck och upplevelse av situationen och försökte få informanten att känna sig trygg och bekväm. Vi försökte skapa en god kontakt och avdramatisera intervjusituationen. En del av informanterna beskrev hur de upplevde intervjun som meningsfull och utvecklande för de själva, då de genom att svara på frågorna i intervjun fått fundera och tänka igenom deras förhållningssätt och sitt arbete.

Intervjuerna genomfördes med socialarbetare som arbetar i olika organisationer. För att visa vårt stöd och vår tacksamhet till att de tog sig tid och lät sig intervjuas gav vi ett bidrag till deras organisation. Detta var något som vår kontaktperson i Indien förklarade som nödvändigt. Vårt bidrag var dock inte något som informanterna krävde eller något som de var medvetna om vid intervjutillfället. Organisationen fick bidraget i efterhand enligt vår kontaktpersons rekommendationer. Vi tror därför att informanternas deltagande inte påverkades av att vi gav dem detta bidrag utan att deltagandet fanns i viljan att delge erfarenheter till andra intresserade, sprida information om sin verksamhet och förmedla medvetenhet om problematiken.

4.7 Utmaningar i undersökningen

I en forskningsintervju är undersökarens empati viktig för att intervjuarens beskrivningar ska bli begripliga. De material som presenteras kommer utav den relation och de komplexa samspel som sker mellan intervjupersonen och undersökaren. Som undersökare bör man dels vara påläst och ha förkunskaper om ämnet för att kunna genomföra en intervju. Men man måste även vara öppen och lyhörd för just intervjupersonens beskrivningar och inte vara låst i sina egna föreställningar (Larson 2005).

Det är ju en självklar utmaning att komma till ett nytt land och försöka känna in och förstå det man möter. Att komma till ett annat kulturellt sammanhang än sitt eget, där kroppsspråk och sätt att uttrycka skiljer sig. Det har inneburit vissa svårigheter som gett utmaningar i att förstå varandra. Vi har försökt vara ödmjuka och öppna inför vad vi möter och anpassat oss till de sammanhang och människor vi mött.

4.8 Språkets betydelse

I genomförandet av intervjuerna har vi ställts inför en del språkproblem. Dels i den verbala kommunikationen då intervjuerna genomförts på engelska som vi som intervjuare och som informanterna haft vissa begränsningar i då engelska inte är förstaspråket för någon av oss. Detta har då inneburit att vi har fått vara noga med att förtydliga frågorna, fråga igen, ofta omformulera frågorna då informanterna inte förstod. Vi har även ofta upprepat svaren för att kontrollera att vi uppfattat svaren rätt. Informanternas förmåga att uttrycka sig på engelska har varierat, vilket har gjort att vi vid ett tillfälle fått hjälp av en tolk. En av informanterna fick även svara på en del frågor skriftligt då vederbörande inte upplevde sig kunna uttrycka sig verbalt vid intervjutillfället. Ett annat dilemma som vi ställts inför är översättning av vissa termer av yrkestitlar, utbildning och inhemska ord. Vi har fått diskutera oss fram med informanter och handledare till en passande motsvarighet i svenska språket. Allt detta har självklart tagit både kraft och tid med har ändå varit en del av utmaningen som vi sökte efter. Vi tänker oss att i alla samtal och intervjusituationer förekommer alltid tolkning och förståelse utifrån sitt eget sammanhang. Det finns alltid en risk för feltolkning, och i våra intervjuer

kanske i större grad då vi och intervjupersonerna kommer från olika kulturella sammanhang. Vår uppfattning av termer och begrepp kanske inte alltid stämmer överrens med informanternas mening och deras tolkning av begreppen. Vi tänker oss att våra definitioner kommer utifrån våra referensramar vilket självklart inte alltid stämmer överens då vi kommer från skilda sammanhang. Mångfaciterade begrepps innebörd har inte alltid klargjorts. I intervjuerna upplevde vi dock inte att det fanns några frågetecken kring vad begrepp som användes innebar, vilket tyder på att det ändå fanns en förståelse och begriplighet. Informanternas kontroll över hur de uppfattas och hur deras svar presenteras är begränsat dels då uppsatsen skrivs på svenska. För att motverka detta har vi ofta ställt om frågor, bett informanterna förklara vidare och upprepat vad vi har uppfattat som deras svar. I vårt arbete är vi medvetna om dessa omständigheter och har med försiktighet tolkat ord och begrepp som används. Informanternas svar är tolkade utifrån vår uppfattning. Vi har även valt att definiera komplexa begrepp som kan ha olika definitioner, under en egen rubrik, utifrån hur vi uppfattar begreppen och hur vi tolkar att informanterna ser på begreppen.

4.9 Generaliserbarhet

Att inte ha möjlighet att generalisera resultaten är ofta fallet i kvalitativ forskning, så även i vår uppsats (Larsson 2005). Eftersom Indien är ett stort land som präglas av en mångfald med skilda delstater med olika typer av socialt arbete har vi ingen möjlighet att ge en generell bild av socialt arbete i Indien. Vi avgränsar oss istället till att presentera en del av synen på barn och en del av det sociala arbete som bedrivs i de olika verksamheterna som vi har besökt och beskrivs av de informanter vi mött. Vi är medvetna om att de svar vi fått fram inte med självklarhet kan översättas i generaliseringar utan ger personliga upplevelser och beskrivningar av situationen. Att vilja ge någon generell bild är heller inte vårt syfte. Vidare då vi inte haft direkt inflytande över urvalet av informanter kan vi heller inte styra över att de tillsammans ger en rättvis bild som kan generaliseras till hela populationen av socialarbetare i Indien (Kvale 1997).

4.10 Validitet och reliabilitet

I empirisk forskning måste man se till validiteten som klargör om man har undersökt eller mätt det man avsett att undersöka eller mäta. Vidare måste man se till reliabilitet som visar studiens tillförlitlighet av olika aspekter. Tillförlitligheten gäller inte i samma utsträckning i kvalitativa studier som i kvantitativa, då en kvalitativ studie är mer exemplifierande än generaliserande (Svenning 1999).

För att kontrollera validiteten måste man se till att frågorna i intervjun fångar in eller mäter det man avsett att mäta (Larsson 2005). Vi har försökt formulera relevanta frågor runt och utifrån teman och intresseområden som vi hoppas och tycker själva ledde till ett material som kan besvara frågeställningarna och syftet. Frågorna har omarbetats flertalet gånger för att vara tydliga och ha rätt formulering och i intervjusituationen har frågor kunnat förtydligas för att få ett användbart material. De frågor som vi märkte många informanter hade svårt att svara på omformulerades, ändrades eller förtydligades. Våra frågor i intervjun täckte in en viss del av de aspekter som frågeställningen avser, men då en uppsats av denna typ kräver en begränsning till ett antal aspekter kunde vi inte göra den mer omfattande.

Intervjuformuläret påverkar även reliabiliteten då frågorna ska vara korrekt formulerade så det kan ge tillförlitliga svar. Man kan då höja reliabiliteten genom att ha klara definitioner på begrepp man använder i frågorna (Svenning 1999). Denna problematik har vi tidigare

diskuterat. I vissa av våra frågor har vi även exempelvis valt att förklara ett begrepps innebörd i själva frågan för att försäkra oss att informanten förstår definitionen.

Larsson (2005) beskriver betydelsen av att undersökaren följer upp och klargör de svar som intervjupersonen ger för att ge intervjun kvalitet och se till validiteten. Som vi tidigare beskrivit var vi måna om att kontrollera och upprepa svaren för att försäkra oss om att få rätt uppfattning. Vi kunde även fråga vidare runt samma fråga för att på så sätt ge svaret mer grund. Reliabiliteten kan på detta sätt förbättras genom att ställa fler liknande frågor som fokuserar på samma tema för att undersöka stabiliteten i svaren (Larsson 2005).

Utskriften av intervjuerna innebär en aspekt av reliabilitet då en utskrift är en konstruktion med bedömningar och avgöranden (Kvale 1997). Vårt val av att sammanställa intervjuerna i en beskrivande text och ej ordagrant efter citat, gör att resultatet är vår tolkning av det vi uppfattade utifrån de som sades och diskuterades under intervjun. Vi var dock två om att tolka svaren och materialet och kunde på så sätt jämföra och diskutera uppfattningar som förhoppningsvis gör utskrifterna mer tillförlitliga. Validiteten i utskrifterna måste också förstås utifrån att utskrifter alltid är tolkningar, det finns ingen objektiv omvandling från muntligt till skriftligt, vilket man även får vara medveten om i vår undersökning. Det gäller istället att hitta den typ av utskrift som lämpar sig för vårt forskningssyfte. Vi upplever att vårt syfte och vår frågeställning kan tillförlitligt bli besvarad genom en mer sammanfattande beskrivande text. Genom att vi hade tydliga syften och visste vad vi ville undersöka var det enklare att erhålla validitet (Kvale 1997).

Validiteten ser även till om man fångar in verkligheten (Svenning 1999). Vår upplevelse är att de vi besökte och intervjuade ville ge en så rättvis och verklig bild av deras verksamhet och sin syn på sitt arbete. Men då man kommer utifrån och inte är en del i verksamheten som vi inte var, kan man tänka att det finns risk att de vi möter är så måna om att ge oss en positiv bild av sitt land, att materialet vi blir presenterade för kan vara styrt och bara visa utvalda delar och inte ge hela bilden av den egentliga situationen. Vi kan tänka oss att de vill ge ett gott intryck av sitt land och det sociala arbetet. Trots att vi upplever att detta inte varit fallet med vårt material så kan detta vara något man måste vara medveten om kan påverka vad som presenterades för oss.

Kvalitén och validiteten är även beroende av intervjuarens kompetens, empati och förmåga att med struktur, tydliga frågor, aktivt lyssnande och känslighet ge möjlighet till rika, utförliga beskrivningar. Det är undersökarens uppgift att möjliggöra för intervjupersonen att berätta och kvalitén beror även på undersökarens förmåga att samtala med intervjupersonen (Kvale 1997). Intervjuerna blev naturligt sett olika, en del svar var utförliga och tydliga, andra mer korta eller mer utsvävande. Med en del intervjupersoner fanns det större möjlighet att samtala och fråga vidare frågor medan denna möjlighet var mer begränsad med andra intervjupersoner som vi tidigare nämnt. Kvale (1997) menar dock att det inte finns någon ideal intervjuperson, olika personer är lämpade för olika typer av intervjuer, därför är det upp till intervjuaren att motivera och skapa en bra intervju. Vi kom snart in intervjurollen och blev bekväma i intervjusituationen vilket gav möjlighet för att skapa en bra intervjusituation med ett mer aktivt, öppet, tryggt samtal med mer djupgående frågor.

4.11 Förförståelse

Vår förförståelse om Indien och socialt arbete i Indien var vid starten av uppsatsen begränsad. Våra tankar och föreställningar om landet och folket påverkades av vänners positiva

erfarenheter och deras intresse och kärlek till landet och människorna. Detta skapade en nyfikenhet och en positiv förväntan och förhoppning om vad vi skulle få erfa och se. Vi såg Indien som ett stort land i utveckling med en stor folkmängd präglad av fattigdom. Vi förväntade oss att möta miljöer där barn är speciellt utsatta och svaga. Vi förväntade oss att möta ett land med skilda förutsättningar och andra förhållningssätt i socialt arbete och synen på barn i jämförelse med vårt kulturella sammanhang och perspektiv.

Vår förförståelse om barn har vi dels fått genom olika typer av arbete och engagemang med barn. Under vår utbildning har vi även fördjupat oss inom olika områden för socialt arbete med barn. Privat i våra familjer är även barn en stor del av vår vardag.

4.12 Beskrivning av informanterna

Uppsatsen bygger på möten med professionella som arbetar med olika typer av socialt arbete med barn från skilda samhällsklasser, samhällsgrupper med skilda sociala problem. De arbetar med barn i slummen, på barnhem, i fängelse, i skolor och socialt marginaliserade barn på landsbygden. Materialet vi presenterar bygger därav på arbete med varierande inriktning som kan vara främjande, förebyggande och/eller terapeutiskt. De professionella ger olika typer av hjälp och stöd till barn exempelvis ekonomiskt, känslomässigt, genom att medvetandegöra, ge stöd i skola och utbildning. Som vi förklarat tidigare har vi valt att innefatta alla informanter som socialarbetare då de alla arbetar med socialt arbete i någon form. I uppsatsen studerar vi socialarbetare oberoende av vilket typ av arbete med barn de bedriver för att på så sätt få en bred inblick från varierande områden. Som vi nämnt tidigare så har vi dock även haft en begränsad möjlighet att använda deras olika utgångspunkter och olika typer av arbete som en variabel för studie. Här följer en beskrivning av de åtta informanterna som medverkat i vår studie utifrån delar av intervjuerna.

Informant 1 arbetar som socialarbetare i skolan, motsvarade skolkurator, på en nystartad privatskola för barn i förskoleåldern upptill 4: e klass. Hon har en utbildning i klinisk psykologi och är psykolog. Hon har arbetat på skolan i ett år och arbetade tidigare som konsultent/rådgivare på olika skolor och då främst med aktivitetsprogram och utbildningsprogram för lärare och barn. I informantens nuvarande arbete ingår att arbeta med tester, observationer och att diagnostisera barn med speciella behov. Informanten finns för alla på skolan som behöver råd och stöd både föräldrar, elever och lärare. Hon handleder även lärare i deras arbete med barnen. På skolan går det 350 elever, 40 % är pojkar och 60 % är flickor. Skolans elever består främst av barn från medelklass och överklass men också barn från jordbruksfamiljer och barn från familjer där barnen är den första generationen som går i skolan. Skolans mål är att förmedla kunskap till barnen om Indien och den övriga världen och skolan strävar efter att barnen skall utvecklas till friska, glada barn som tänker självständigt.

Informant 2 arbetar som speciallärare på en privatskola med årskurser från förskola till 4:e klass. I skolan går det 350 elever och detta läsår går det mer flickor än pojkar på skolan. Informanten är utbildad allmänlärare och har arbetat i 20 år som detta. I sitt arbete märkte hon att det fanns barn som behövde extra hjälp och hon utbildade sig därför vidare till speciallärare i dyslexi för att bättre kunna hjälpa och tillgodose dessa barns behov. Hon har arbetat i åtta år som speciallärare och ett år på den här skolan. Hon arbetar med barn som har dyslexi, autism, andra språkproblem och hörselproblem. Skolan arbetar efter att ge alla barn lika möjligheter, även barn med speciella behov. Informanten säger att organisationens viktigaste uppdrag är engagera och åta sig att förmedla bildning i den sannaste formen.

Informant 3 är socialarbetare i en organisation som bedriver socialt arbete och driver skolor för underprivilegierade, socialt marginaliserade folkslag och folk som lever i mindre byar på landsbygden. Informanten har en magisterutbildning i språket Maratha och hon har arbetat 11 år i den här organisationen, där hon nu är ansvarig för en viss del av organisationens arbete. Tillsammans är de 30 medarbetare varav 6 är män. Huvudmålet är att ge utbildning till lägre prioriterade grupper och socialt marginaliserade i samhället för att på så sätt utveckla det indiska samhället. Organisationen utbildar även andra lärare och skolor och de skriver även böcker om deras speciella metoder och arbetssätt. De vill även sprida kunskap och medvetenhet om betydelsen av utbildning för att få möjlighet till en bra framtid. I organisationen arbetar man inte bara med utbildning utan även med socialt arbete i form av att de förser människorna med mat, kläder, husrum, hälsovård och de försöker också sprida en medvetenhet om hygien. Verksamheten vill även utbilda barnen praktiskt dvs. lära barnen ett hantverk som till exempel sömnad, drejning, jordbruk eller korghantverk.

Informant 4 arbetar i ett projekt sedan 6 år tillbaka för barn som blivit utsatta för fysiska, psykiska och sexuella övergrepp. Hon arbetar också på ett center för forskning och dokumentation om kvinnor och barn. Informanten har universitetsexamen i psykologi och innan hon började arbeta i det här projektet arbetade hon inom psykiatrin. Projektet mot utnyttjandet av barn arbetar med att medvetandegöra problematiken och ge kunskap runt detta. De vill sprida information till professionella som arbetar inom sjukvården, till advokater, poliser och andra delar i samhället. Syftet är även att upplysa vuxna och föräldrar om övergrepp och försöka förändra och påverka deras syn på sexualitet och samlevnad. Informanten arbetar med barn genom att sprida kunskap och medvetenhet om olika typer av övergrepp men lägger fokus på sexuella övergrepp. De vill försöka prata med barn genom att komma ut till skolor och informera om sexuella övergrepp och hur man kan hantera och få hjälp om man blivit utsatt. Organisationen försöker att ge både fysisk hjälp i form av t.ex. boende och psykisk hjälp genom samtal, råd och stöd. De har även utbildning i livskunskap på skolor för barn i åldern 12-15 år, där talar man om sexualitet och övergrepp.

Informant 5 arbetar som kurator/rådgivare och sitter med i styrelsen för en organisation som driver barnhem. Informanten har en magister i socialt arbete, en vidareutbildning i kvinnovetenskap och hon är även nationellt kvalificerad att undervisa i alla typer av organisationer. Hon har sedan 9 år tillbaks arbetat på barnhemmen och hon har tidigare 12 års erfarenhet av att arbeta med barn till alkoholister, HIV-positiva, föräldralösa barn och barn med ensamstående föräldrar. I detta arbete såg hon barnens torftiga och orimliga förhållanden vilket gjorde att hon ville arbeta med barnhemsverksamhet. Verksamheten omfattar ca 340 barn som bor i 16 olika hus. På barnhemmen arbetar ca 90 personer varav 18 är professionella med utbildning i socialt arbete. Barnhemmet har som mål att tillgodose barnens grundläggande behov som mat, kläder och boende. De vill även arbeta för att göra barnen självförsörjande och få dem att tro på sig själva och återanpassa dem till samhället.

Informant 6 har utbildning i journalistik, är utbildad advokat och har arbetat i 6 år i nuvarande organisation. Organisationen arbetar dels för att den indiska utbildningen mer skall inrikta sig på sociala värderingar och yrkes- och hantverksutbildning. Organisationen arbetar även med att försvara mänskliga rättigheter. De arbetar för att skydda enskilda människors rättigheter, erbjuda rättslig rådgivning, hjälpa fattiga och underprivilegierade och öka deras tillgång till rättvisa. Informanten vill även försöka öka kunskapen hos allmänheten i Indien om deras lagliga rättigheter genom att försöka förenkla och utveckla det rättsliga språket samt utveckla material för arbete med mänskliga rättigheter och låta det komma ut i media. Han vill använda sig av lagen som ett verktyg för social förändring och vill arbeta utifrån ett rättighetsbaserat

perspektiv. I händelse av överträdelse av de mänskliga rättigheterna vill de ge lagliga interventioner, dokumentera och övervaka incidenterna. De arbetar med lagen utifrån rättigheter för HIV- och AIDS drabbade, kvinnor, barn, minderåriga samt fångar och funktionshindrade. Organisationen hjälper även andra verksamheter med rättslig hjälp och som arbetar med barns rättigheter. Klienterna består huvudsakligen av missgynnade och undertryckta i samhället. Klienterna består också av många barn som lever på gatan och arbetar (trots att barnarbete är förbjudet i Indien) och med barn som sitter i fängelse. Verksamheten har många volontärer knutna till sig. Förra året kom ca 240 volontärer bl.a. från olika juristutbildningar och hjälpte till i olika fall. I organisationen finns ett mindre antal socialarbetare som hjälper till med olika saker de har dock ingen formell utbildning.

Informant 7 är arbetsledare för en icke statlig organisation som arbetar i slumområden och på landsbygden. Informanten har arbetat 2 år i verksamheten och har en magister och en doktorsexamen i socialt arbete. Hon har arbetat 20 år med barn dels som socialarbetare och dels som chef inom områden för bidrag och ekonomiskt stöd för missgynnade barn. Organisationens fokus ligger i att minimera avhopp från skolan hos barn som bor i slummen. Ytterligare mål med verksamheten är att utforma olika sociala utvecklingsprogram för underprivilegerade personer som kvinnor, ungdomar och barn. Verksamheten är ganska nystartad vilket gör att deras arbete är relativt begränsat och har därför i dagsläget två aktivitetslokaler i två slumområden. I områdena bor det ungefär 1800 människor. Det är 4 socialarbetare som arbetar i organisationen. En viktig del i verksamheten är att ge sexualutbildning till kvinnor och barn och informera om HIV och AIDS. De arbetar också med individuella samtal men dock i begränsad omfattning och till de allra fattigaste ges även mat.

Informant 8 arbetar som socialarbetare inom flera olika verksamheter i olika organisationer. Hon är utbildad socialarbetare på magisternivå och hon har även en magisterexamen i personal- och ledarskap. Hon har arbetat 22 år med socialt arbete och 18 av dem som socialarbetare i skolan (motsvarande skolkurator i Sverige). Informanten arbetade först mest terapeutiskt som skolkurator men började efter hand arbeta mer förebyggande genom att ordna olika program för elever och lärare om hur man skall kunna förebygga sociala problem. Hon arbetade för att göra skolan mer barn- och människovänlig, utarbetade policys och hon försökte göra lärarna mer lyhörda för barns behov.

Informanten arbetar nu som chef för en skola med elever upp till mellanstadiet. Informanten säger att skolans mål är att skapa mer socialt känsliga empatiska medborgare och globala världsmedborgare. På skolan arbetar hon med barn, lärare och elever men också med styrelsen för skolan. Förutom undervisning kan även skolan ge stöd till barn och föräldrar samt ge specialundervisning för barn som har speciella behov. Skolan har också personal som även kan ställa diagnoser hos barn om det behövs.

Informanten är också koordinator för ett tvärkulturellt praktikprogram där studenter i socialt arbete från Sverige kommer till Indien och gör sin praktik. I detta arbete undervisar hon både lärare och elever i socialt arbete på universitetsnivå. I det tvärkulturella praktikprogrammet är målet att socialt arbete skall bli mer globalt och hon arbetar med att medvetandegöra betydelsen av att se socialt arbete i dess kulturella kontext.

5. Definiering och användning av begrepp

Vi vill nedan definiera och diskutera olika begrepp som används och som är en viktig del av uppsatsens uppdrag, frågeställningar eller resultat. De benämns för att förtydligas och för att ringa in vår användning av begreppen.

5.1 Barn

Barnkonventionens barndefinition säger att med barn avses varje människa under 18 år, om barnet inte blir myndig tidigare enligt den nationella lagstiftning som gäller för barnet (Bartley 1998). När ordet barn används i uppsatsen avses barn under 18 år.

5.2 Klass

Klass är ett begrepp som lyfts fram i uppsatsen. I nationalencyklopedin definieras klass och socialklass som en benämning för differentiering av samhällsmedborgare efter sociala och ekonomiska kriterier (Nationalencyklopedin 2007-05-09 http://www.ne.se.ezproxy.ub.gu.se/jsp/search/article.jsp?i_art_id=310905). En klass kan ses som en samhällsgrupp vars medlemmar har ungefär samma utbildning, inkomst och sociala status (Nationalencyklopedin 2007-05-09 http://www.ne.se.ezproxy.ub.gu.se/jsp/search/article.jsp?i_art_id=O332456). Vi vill använda klass utifrån dessa båda definitioner. Informanterna i vår studie beskriver skillnader för olika grupper i samhället med olika sociala och ekonomiska kriterier, de ger en övergripande om än förenklad bild av människor på landsbygd och i städerna. Människor på landsbygden beskrivs som underprivilegierade, marginaliserade, fattiga, utan utbildning, vilka kan definieras som någon form av underklass. Barn i dessa grupper har ibland eller ofta ingen möjlighet till skola utan arbetar. Människor som bor i städerna beskrivs ha det materiellt bra ställt, med jobb och utbildning, vilka kan definieras som medelklass (eller överklass). Barnen i dessa familjer beskrivs spendera mycket tid i skola och i olika verksamheter borta från föräldrarna. Självklart är detta en förenklad bild och det finns alla typer av klasser både i städer och på landsbygden, men i detta sammanhang i resultatet så delas klasser upp på detta sätt. I tal om klass bör även nämnas att indelningen i kast även likställas med begreppet samhällsklass vilket är ett vanlig sätt att efter sociala och ekonomiska måttstockar indela samhällets medborgare (Nationalencyklopedin 070509 http://www.ne.se.ezproxy.ub.gu.se/jsp/search/article.jsp?i_art_id=299701).

5.3 Globalisering

Då globalisering lyfts fram av informanterna vill vi ge en förklaring av begreppet. Globalisering beskrivs som en förändringsprocess där samhällen och stater länkas samman i ömsesidigt beroende med en ökad rörlighet över världen. Ofta menar man den ekonomiska, kapitalistiska utvecklingen, med ekonomisk världshandel och investeringar mellan länder, då länder blir alltmer integrerade. För de politiska förhållandena innebär globalisering ett minskat nationellt handlingsutrymme då beslut flyttas upp på en mellan- eller överstatlig nivå. Det finns flera aktörer, snabbare kommunikation mellan människor och organisationer över hela världen. Med globalisering menas även den ökade rörligheten av människor, med ökad migration, turister och studenter över världen. Globaliseringen beskrivs vara kopplad till den teknologiska utvecklingen, exempelvis kommunikationsteknologin.

Kommunikationsteknologin har även ökat medias utbredning och ökande tillgänglighet av TV, filmer, Internet, som möjliggör en global förmedling av nyheter och kultur som också blir en del av globaliseringen. I ordet globalisering ligger även de kulturella förhållandena då enhetligheten i konsumtionsmönster och kulturprodukter ökar. Globaliseringen kan ses minska den nationella påverkan i det egna territoriet, då rörligheten öppnar för fler aktörer som influerar och inverkar på medborgarna (Nationalencyklopedin 2007-06-06: [http://www .ne.se.ezproxy.ub.gu.se/jsp/search/article.jsp?i_art_id=183301](http://www.ne.se.ezproxy.ub.gu.se/jsp/search/article.jsp?i_art_id=183301)).

5.4 Media

I vår uppsats förekommer begreppet media vid olika tillfällen och flera av våra informanter framhåller medias betydelse och det benämns som en stor faktor för påverkan i barns liv. I nationalencyklopedin definieras media som olika kanaler för förmedling av information och underhållning. (Nationalencyklopedin 2007-06-09 http://www.ne.se.ezproxy.ub.gu.se/jsp/search/article.jsp?i_art_id=253556). Det kan vara förmedling genom TV, radio, filmer, tidningar, Internet etc. I samband med globaliseringen och som en följd av denna har det skett förändringar i samhället, en enorm mediakarusell har under senare år exploderat och det är ett relativt nytt fenomen att barn växer upp i ett multimedia samhälle. En ny värld och möjlighet att söka information och ta del av den har öppnat sig och har blivit lätt tillgänglig i alla världens hörn bl.a. genom Internet, bio, video. Media har blivit en del av vardagen för många människor och är numera centrala inslag i människors liv. Barn som växer upp i dagens samhälle utsätts för en enorm påverkan från dessa medier och de får många gånger dessa världar som referensramar för sitt eget liv och beteende. Ibland kan dock informationen vara svårhanterlig för barn och de kan inte förstå eller hantera allt som de möter. Den värld som beskrivs kan många gånger vara lockande men kan tyvärr inte förverkligas i alla barns liv utav olika orsaker. Barn influeras också av våld, reklam och andra företeelser som de möter i media och detta påverkar barn och deras sätt att vara, deras referensramar och sätt att se på framtiden och hantera deras nutida vardag (Rydin 1994).

5.5 Kultur

Kultur är en viktig och avgörande aspekt i arbetet med vår uppsats, då vi vill lyfta fram det som en faktor för hur barns situation och synen på barn är. Följaktligen vill vi ringa in och diskutera begreppet. Kultur är ett svårdefinierat begrepp men det kan avgränsas som en grupp människor som har ett gemensamt värdesystem och denna värdegrund kan beskrivas i termer av mönster och underliggande kulturer. Dessa mönster kan vara omedvetna och dolda för individerna som lever i sin specifika kultur. Kultur är något som människor har gemensamt, som förenar och särskiljer dem från andra kulturer (Ekstrand 1990).

5.6 Kön

I uppsatsen använder vi oss av kön som en variabel och faktor för hur synen på barn är och kan skilja sig, och därav följer en definition av hur vi brukar kön. Barndomen existerar som psykisk uppbyggnad inom oss, vi fostras in i våra könsroller och formas av dem hela livet. Det är omgivningen som reagerar på ett barns kön och tolkar dess uppförande och sinnesstämningar inom ramen för flicka eller pojke. Det biologiska könet blir efterhand ett socialt kön. Att kön får en sådan central betydelse för oss hänger samman med den betydelse det har för omgivningen. Behovet av att strukturera och ordna det kaotiska och det tvetydiga tycks vara ett universellt drag i det mänskliga tänkandet, och kön är en central dimension för

en sådan kategorisering i alla kulturer. Barn i olika kulturer och barn i samma kultur, som tillhör olika samhällsklasser bemöts på olika sätt beroende av hur man betraktar livet och vilka traditioner man har. I samhället är reproduktion av olikhet mellan könen något som är ständigt pågående genom medvetna, omedvetna förväntningar och genom den kultur och de traditioner som man har. Genom socialisation går könen alltmer åtskilda vägar under uppväxten, värderas olika och får under livets gång en olik tilldelning av resurser. Detta beror på att pojkar och flickor gör olika saker och är på olika arenor beroende av att det finns inre föreställningar om könsroller som är nära förknippat med våra egna och samhällets förväntningar (Bjerrum/Nielsen 1991).

Socialisation är inte bara en familjeangelägenhet utan den samhälleliga socialisationen utövas av institutioner som har en fostrande roll. Samhällets olika institutioner målar upp bilder och sätter upp regler och normer för hur man skall tänka om pojkar och flickor. I en del samhällen utgår man från föreställningen om att tänka och vara jämlik i alla avseenden men i andra samhällen är det uppbyggt på en ojämlikhet mellan könen. Kön och ålder är inte oberoende av andra sociala omständigheter som etnisk tillhörighet, klass, liksom kulturella konstruktioner av manligt och kvinnligt dvs. genus. Genus kan ses som en central kategori för att symbolisera olikheter och kan fyllas med en mängd situationsbundna betydelser. I kraft av att vara pojke eller flicka kan barn hävda förmågor och rättigheter genom att de just bara är av ett viss kön. Sådana uttalanden kan väcka opposition, men inom en given social och kulturell kontext blir dessa klassificeringar meningsfulla och inverkar på ett barns rörlighet och tankar som de har om sig själva och andra (Norman 1996).

5.7 Genusperspektiv

Genusperspektiv beskrivs som en uppfattning av något utifrån olika kön. Med genusperspektiv avses att man analyserar företeelser, förhållanden och processer i samhället genom att uppmärksamma att relationer mellan kön kan inverka och skapa kollektiva könskaraktärer som ger ojämlikhet mellan könen (Nationalencyklopedin, 2007-06-09 http://www.ne.se.ezproxy.ub.gu.se/jsp/search/article.jsp?i_art_id=739155). I våra intervjuer frågar vi informanterna om de reflekterar över genusperspektivet i deras arbete och då menar vi detta, hur kön, uppfattningar och förställningar om kön och relationer mellan kön kan påverka och skapar företeelser och förhållanden.

6. FN:s konvention om barns rättigheter

Resultatet ska delvis beskrivas och tolkas med hjälp av FN:s konvention om barns rättigheter och vi vill därför ge en underlag och bakgrund av konventionen. Vi kommer att definiera, förklara och lyfta fram aspekter ur våra intresseområden som utgörs av barns bästa, barns rätt att uttrycka sin åsikt och barn som subjekt, objekt och aktör, som sedan kommer att kopplas och utgöra en del av grunden för analys av resultatet.

6.1 Barnkonventionen

I slutet av november 1989 antogs konventionen om barns rättigheter av FN:s generalförsamling. I och med upprättandet av konventionen fastslogs att barnets rättigheter är universella och att barn har egna rättigheter och ett eget människovärde. I konventionen avses varje människa under 18 år som barn (om barnet inte blir myndigt tidigare enligt den lag som gäller i landet). Vidare konstaterades också att barn har särskilda behov av skydd och stöd. Barnkonventionen innehåller 13 inledande paragrafer och 54 artiklar (SOU 1997:116). I den första delen av konventionen betonas att familjen har det primära ansvaret för det skydd och den vård som barnet behöver. I denna del läggs även fokus på barnets behov av samhällsligt skydd. Vidare behandlas vikten av respekt för de kulturella aspekter som finns i barnets miljö. Den bärande tanken är principen om barns bästa och stort fokus ligger på barns behov och rätt. Artiklarna i konventionen innefattar olika typer av mänskliga rättigheter såväl medborgerliga som ekonomiska, sociala och kulturella (Bartley 1998).

Barnkonventionen är den konvention som flest länder i världen har anslutit sig till och år 2007 har 192 stater ratificerat konventionen, endast två länder Somalia och USA har valt att inte binda sig till konventionen (www.unicef.se). Därav har barnkonventionen ett näst intill universellt stöd. Trots det faktum att många länder har undertecknat konventionen så innebär det inte att alla länder följer konventionen. Många problem återstår och i många fall har situationen för barn förvärras (Qvarsell 2004 a). Eftersom efterlevnaden och de handlingar som inte är förenliga med konventionen inte tas upp i någon internationell domstol är de enda sanktionerna som finns att tillgå påtryckningar och kritik från världens länder mot det land som inte lever upp till konventionen. Konventionen skall tillämpas i många olika länder med skiftande kulturella, sociala och religiösa traditioner. De stater som har ratificerat barnkonventionen har olika förutsättningar att genomföra och förverkliga konventionens principer och bestämmelser. Alla de länder som har knutit an till konventionen har dock skilda ekonomiska verkligheter och möjligheter att uppfylla det som står i konventionen. Detta påverkas utav hur ansvaret för barns välfärd är fördelat mellan stat, marknad, familj och den politiska kulturen och välfärdssystemet i landet. Barnets perspektiv ändras beroende på kultur och den tid och det sammanhang de verkar i (Bartley 1998). Ett problem med konventionen är att definitionen av barn och vad det innebär att vara barn och när man är det uppfattas olika i olika kulturer. Synen på barn och den sociala konstruktionen av ålder är inte på något sätt universellt och därför blir det komplext när länder skall försöka efterleva överenskommelsen om alla barns rättigheter (Norman 1996).

6.2 Barnperspektiv

Barnperspektivet är inte bara ett begrepp utan flera, begreppet är mångtydigt och det är svårt att finna en universell definition. Schiratzki (2003) menar att det har hävdats att barnkonventionen uttrycker världssamfundets kollektiva syn på barn och i och med detta

utgör den vår tids samhälleliga barnperspektiv. Enligt den svenska barnombudsmannen innebär barnperspektivet i konventionen att barn anses som kompetenta och kunniga efter sin individuella mognad och sin ålder. Men parallellt med detta behöver barn vuxnas skydd och stöd för att kunna utveckla sina förmågor, vilket innebär att barn är både objekt och aktörer.

Artikel 3 i FN:s barnkonvention skall vara en garanti för att ett barnperspektiv skall finnas med i arbete med barn på alla nivåer. Konventionens grundsyn innebär att varje barn har rätt, utan diskriminering att få sina rättigheter respekterade och att principen om barns bästa skall följas, betydelsen av att lyssna till barnet och barnets rätt till liv och utveckling formar tillsammans ett förhållningssätt till barn på det internationella planet, ett barnperspektiv som skall genomsyra alla beslut som rör barn. Barnperspektivets utgångspunkt i konventionen är barnets fulla människovärde och respekten för deras integritet. Ytterligare fastslås alla människors lika värde, stora som små och barns rätt till en barndom och ett egenvärde. Barn skall också ses som unika individer med egna behov och inte som bihang till föräldrar eller passiva mottagare av föräldrapåverkan. Barndomen skall också enligt konventionen ses som en tid i livet som har ett värde i sig. Att ha ett barnperspektiv innebär således att barnet sätts i fokus i olika sammanhang och i ett beslutsfattande kan det innebära att man även analyserar och tittar på vilka följder ett beslut kan få för ett barn. Det centrala i ett barnperspektiv är att man försöker förstå, lyssna och leva sig in i ett barns kontext och sträva efter att vidta åtgärder som bedöms vara till barns bästa (SOU 1997:116).

Det finns ett ökat intresse för barns eget perspektiv och barns rättigheter och det har blivit allt vanligare att tala om ett barnperspektiv bland beslutsfattare och politiker men begreppet är mångskiftande och innebörden och tolkningen av begreppet är beroende av i vilken tid och i vilket samhälle som man lever i (Bartley 1998). Perspektiv betyder synvinkel och ett barnperspektiv kan handla om vuxnas perspektiv på barn eller å andra sidan barns synvinkel på sig själva och på sin omvärld och hur de upplever sin situation och eventuella förändringar. Bartley (1998) framhåller vidare att det är i mötet mellan vuxna och barn som barnets perspektiv kommer till uttryck. Enligt henne medverkar många vuxna i olika positioner i samhället till att forma ett generellt barnperspektiv som sedan kan avläsas inom politik och i lagstiftning. För att kunna definiera och identifiera ett barns eget perspektiv måste vuxna kunna leva sig in i barnets situation. Barn är experter på sin egen barndom och det är viktigt i arbetet med barn att man tar del av den information som barnet själv ger för att få ett rättvist perspektiv av barnets sammanhang. Bartley (1998) beskriver att man skall försöka se barnet ur barnets perspektiv och framhåller betydelsen av att se barnet som en social person, en aktör. Ett barnperspektiv åsyftar även till de rättigheter som barn har i olika stater att erhålla skydd, socialtrygghet och service men också barns rätt och möjlighet att kunna agera självständigt. Bartley menar således att ett barnperspektiv innebär att barn har sociala rättigheter som objekt men också lagliga rättigheter som aktör.

Halldén (2003) framhåller att ett barnperspektiv kan handla om vilken plats barn ges i vårt samhälle och vilka generella erfarenheter som det ger barn. Vidare menar hon att det har blivit ett ideologiskt begrepp med en stor högtravande kapacitet som används i många olika sammanhang. Petterson (2003) menar vidare att barnperspektivet innebär att arbeta så att barnet får möjlighet att uttrycka sin åsikt och komma till tals men också att den vuxne ser barnet som en individ. Att arbeta utifrån ett barnperspektiv har inneburit att det har vävts ett nät av regler runt barn och där alltfler omständigheter ger rättslig relevans. Det har också inneburit att man i rättsliga bedömningar har blivit allt mer lyhörd för hur barn har det och deras faktiska förhållanden och allt fler aspekter av barns liv har uppmärksamats i olika lagar (Schiratzki 2003).

6.3 Barns bästa

Principen om barns bästa, artikel 3 (se bilaga 3) är en av barnkonventionens grundpelare och i den står att "Vid alla åtgärder som rör barn, vare sig de vidtas av offentliga eller privata sociala välfärdsinstitutioner, domstolar, administrativa myndigheter eller lagstiftande organ, skall barnets bästa komma i främsta rummet" (Artikel 3:1, SOU 1997:116). Det framgår av formuleringen att barns bästa alltid skall uppmärksammas i beslut och åtgärder som rör barn. Det finns däremot inga krav i konventionen att barns bästa alltid skall vara avgörande men det skall väga tungt när beslut som rör barn skall fattas. Det unika med konventionen är att barns bästa alltid skall komma först vid samtliga åtgärder som rör barn. Principen om barns bästa kan härledas från två grundläggande tankar som har gjort avtryck i konventionen. Den ena tanken är att barn skall ha fullt och lika människovärde, de skall alltså inte vara mindre värda än vuxna. Den andra tanken är att barn är sårbara och behöver därför särskilt stöd och skydd. Barns bästa aktualiseras särskilt genom uttryck i lagstiftning som direkt reglerar frågor som rör barn (SOU 1997:116).

Barns bästa är även det ett omfångsrikt och flexibelt begrepp, Schiratzki (2003) beskriver att begreppet barns bästa lägger fokus på det individuella barnets unika behov och ser det som ett grundläggande rättssäkerhetsbegrepp som ger förutsägbarhet och likhet inför lagen. Vidare diskuterar Schiratzki (2003) om barns bästa kan vara ett begrepp som är universellt och giltigt för alla världens barn eller om innebörden av barns bästa måste vara beroende av de traditioner och kulturer där begreppet skall tillämpas. Det som är barns bästa i en kultur behöver inte vara det i en annan utan man måste alltid se till barnets kontext i det alltmer globala samhället.

Barns bästa beskrivs av Sandin/Halldén (2003) som en förenande tankefigur som kan användas för att hävda barns generella rättigheter men samtidigt ifrågasätter även om det finns ett universellt barns bästa eller om ett barns bästa är underordnat den kultur inom vilken det tillämpas. Trots att flera länder har gjort reservationer mot barnkonventionen är det en enorm stor uppslutning bakom den och detta innebär att det internationella samfundet måste ta ställning till i vilken utsträckning ett universellt barns bästa skall tillämpas och hur stora tolkningar och variationer av begreppet som kan godtas. Enligt FN:s barnkommitté kan barns bästa begränsas av deras rättigheter och genom att barns bästa ges en skiftande innebörd ibland de olika staterna, beroende av den variation av kulturer och traditioner som finns i världen. Trots konventionens universella förankring finns det ingen universell definition av barns bästa utan begreppet ger utrymme för skilda tolkningar beroende av det aktuella samhället och de kulturella och sociala värderingar som finns där. Det kan dock vara positivt att barns bästa inte har någon exakt definition, begreppet blir flexibelt och kan anpassas till varje barns unika kontext. Eftersom nästan alla världens länder har ratificerat barnkonventionen betyder det att den skall tillämpas och efterlevas i en mängd olika länder med olika ekonomiska verkligheter och skiftande kulturella, sociala och religiösa traditioner. Oavsett vad som står i barnkonventionen kan principen om barns bästa inte efterlevas mer än på det sätt som samhället har råd med, med beaktandet av den prioritering av barns behov som föreskrivs i artikel 27 i konventionen (Schiratzki 2003).

6.4 Barns rätt att uttrycka sin åsikt

Artikel 12 (se bilaga 3) är ytterligare en av konventionens grundläggande principer som talar om barns rätt fritt uttrycka sina åsikter och att bli hörd. Rätten att bilda en åsikt och uttrycka denna är en absolut rättighet. Barn har rätt att uttrycka sin åsikt i alla frågor som berör dem och

vidare skall barnet beredas möjlighet att höras och komma till tals i alla frågor som berör barnet även på ett mer personligt plan. Barnets uttryck ska tillmätas betydelse i förhållande till deras ålder och mognad. Det finns heller ingen nedre åldergräns för när barnet har rätt att uttrycka sin åsikt, därav understryks myndigheters ansvar att höra även mindre barn (SOU 1997:116).

6.5 Subjekt, objekt och aktör

Barndomen har ansetts vara en tid av beroende, där barnen är beroende individer men idag ses de i större utsträckning som egna aktörer. I barnkonventionen finns det ett fokus på barn där de görs till subjekt med sina egna rättigheter. I andra internationella dokument ses barnet mer som ett objekt och barnet sätts i relation till någonting annat eller någon annan (Bartley 1998). Enligt barnkonventionen måste barn både få vara subjekt med villkor som främjar medbestämmande och delaktighet och objekt med rätt till skydd och omsorg (S 2001:05). I barnkonventionen kan man lyfta fram två artiklar, vilka vi tidigare beskrivit, som talar om barn som aktör. I artikel 3 fastslår man att i alla åtgärder som rör barnet ska barns bästa alltid sättas först. Artikel 12 fokuserar och lyfter fram barns rätt till att yttra sin åsikt och få den respekterad (Bartley 1998).

Att se barn utifrån ett objektperspektiv innebär att se barnet som ett objekt som är i behov av skydd och omsorg. Att uppfatta barnet som ett subjekt innebär att se barnet som en enskild person. Då ser man barnet som ett aktivt subjekt, som en aktör, en kompetent individ med ett eget handlingsutrymme. Genom aktörsperspektivet uppfattar man barnet som en medskapare av sin egen utveckling och socialisation. Centralt i barnkonventionen är just markeringen av att se barn utifrån, att det är en enskild individ och inte som en del i en grupp. Det som kännetecknar en aktör är att hon eller han på ett aktivt sätt skapar sin verklighet och inte att man gör det på ett medvetet och rationellt sätt. För att se barn som självständiga subjekt med möjlighet att påverka sin egen situation innebär det därför att låta dem vara egna aktörer i skapandet av deras livsvärld. Att vara aktör handlar mycket om makt och om att få möjlighet att låta sin röst bli hörd och att uttrycka sin vilja. I barns rätt att vara aktör ingår även skyldigheter och främst handlar dessa om att respektera andra personers frihet och rättigheter (Bartley 1998).

7. Barnforskning, ett nytt paradigm

I vår uppsats har vi valt att även beskriva, analysera och tolka resultatet med hjälp av det nya paradigmet i barnforskning vilket i följande avsnitt presenteras och diskuteras utifrån en rad författare. Vi avslutar med att förtydliga vår användning av paradigmet.

7.1 Ett nytt paradigm

Nya sätt att betrakta och närma sig barndom utvecklas ständigt av forskare. Ett nytt paradigm i forskning och i sociologi om barndom växer fram med nya element och riktningar. Detta talar om och engagerar sig i processen av rekonstruktionen av barndom och om hur det är att vara barn i samhället (Prout 2005). I forskning om barn har barnen själva ofta hållits dämpade och tysta. Det nya framträdande paradigmet vill försöka ge en röst till barnen och studera dem som människor med egen rätt (in their own right). Flertal kännetecken kan presenteras för detta nya paradigm, men det ska inte ses som en komplett teoretisk modell (Prout/James 2001). Ett urval av beståndsdelarna, kännetecken och riktningar i det nya paradigmet om barndom och barnforskning följer här.

7.2 Barndomen som socialt fenomen

7.2.1 Barndom som social konstruktion

Prout (2005) beskriver hur paradigmet vill förstå barndomen som en social konstruktion vilket tillhandahåller en tolkningsram för att ge sammanhang till de tidiga åren i mänskligt liv. Barndom framträder som en specifik strukturell och kulturell komponent i många samhällen. Omogenheten kan förklaras biologiskt men det sätt var på omogenheten förstås och görs meningsfull är kulturellt baserat. Det är vida accepterat och erkänt att barndomen ska förstås som ett socialt fenomen som är ett resultat av historiska, politiska, ekonomiska och kulturella processer och företeelser. Utifrån detta kan många värdefulla analyser göras där olika sociala diskurser tas fram och konstruerar olika aspekter av barndom. Hur det är att vara barn och hur det bör vara att vara barn är en del av en kultur och ändrar sig i tid och rum. Begreppet barndom visar sig varken vara tidlöst eller universellt men istället rotat i det förflutna, omformat och omskapat i nutiden (James/Prout 2001).

7.2.2 Globala strömningar

Barndomen följer, påverkas och omfattas av samtida sociala, ekonomiska, kulturella och teknologiska förändringar. För att studera barn och barndom bör man se till dessa processer och de delar som skapar barndom i en värld i förändring. Den förhöjda rörligheten med globala strömmar av idéer, tankar, saker och människor påverkar och förändrar livssituationen. Olika organisationer, institutioner och människor från olika sammanhang kommer närmare varandra och gör att olika idéer, erfarenheter och värderingar kommer samman vilka alla spelar en roll i skapandet av att vara barn och att vara vuxen. Den lokala barndomen och barnens relationer blir en produkt av dessa nya globala strömningar och nätverk (Prout 2005).

Familjen och barnen påverkas av de ekonomiska förändringarna med nya flexibla arbetsförhållanden och anställningar. De ekonomiskt drivna förändringarna sker parallellt med en bredare förvandling av sociala och kulturella förändringar som påverkar olika

förhållanden inom klass, genus, etnicitet, identitet. Prout (2005) presenterar hur barns socialisation förändras i och med en ökning av fler arbetande föräldrar och att barn spenderar en stor del av sin dag borta från familjen. Man ser även att det har skett en urholkning och försvagning av gränsen mellan att vara vuxen och att vara barn. I en tid med ovisshet och osäkerhet med globalisering och ständiga globala förändringen har barndomens tvetydighet ökat. Vuxnas auktoritet över barnen är inte lika självklar. Ytterligare beskriver Prout (2005) att pressen på barn har ökat, från skolan och föräldrar att lyckas i skolan där barnen blir subjekt för test och examinationer. Kulturell förändring genom en demokratisering mellan barn och deras föräldrar har gett en öppenhet som i vissa fall reducerat kontrollen av barnen. Familjen som tidigare skyddat och gett barnet ett oskyldigt rum där föräldrarna stått emellan barnen och resten av världen börjar försvagas på flera håll. Vuxna och skolan har inte samma översyn och kontroll över barns tillgång till information. TV och kommunikationsteknologin gör att bilder av de vuxnas värld och stora mängder information blir tillgängliga för barn. Detta hotar deras oskyldighet, barns skydd från vuxenvärlden försvinner och barn kommer in i vuxenvärlden innan de är redo. Det talas om att barndomen hotas att försvinna på grund av detta (Lee 2001).

Men det finns åsikter som ser den tekniska informationsutvecklingen som en entydig motsats till generationer av hierarkier. Man välkomnar den teknik som ger barn frihet från gamla sociala mallar och som sammankopplar dem med varandra (Prout 2005). Då barn blir utsatta för val och mångfald genom media ger detta även barn en mer aktiv position, då barnen kan påverka konsumtionen (Lee 2001). Ett individuellt, självreglerande, aktivt barn beskrivs som en produkt av detta. Den ekonomiska globaliseringen skapar nya konstruktioner av barndom där barnen själva blir aktiva individer/varelser som deltar i den sociala världen (Prout 2005).

7.2.3 Barndomen och homogeniseringen

Prout (2005) beskriver vidare hur paradigmet menar att barndomen är en variabel för social analys och aldrig kan skiljas från andra variabler som klass, genus eller etnicitet. Jämförande och tvärkulturella analyser visar en variation av barndomar snarare än ett enda universellt, globalt enhetligt fenomen, vilket det ibland ändå finns föreställningar om. Lee (2001) menar att variationen av barndom borde erkännas mer då barns erfarenheter varierar med deras etnicitet, sociala klass och kön.

Västvärldens teorier och värderingar om barnuppfostran och barn presenteras ofta som ledande inom forskning, dessa förs över, tas in och försöks anpassas in i tredje världens kontext. Denna typ av homogenisering av barnuppfostran och universella behov kan innebära problem då det kulturella perspektivet och känsligheten för det kulturella förlorar sin kraft (Woodhead 2001).

TV, Internet och bio ger och kommunicerar en väldig mångfald av bilder, information, idéer och värderingar i en hög hastighet som sträcker sig globalt. Detta ger både en kulturell homogenisering och differentiering då det lokala ansluts till det globala. Processen av kulturell globalisering gör att samhällen inte lika mycket kan säkra sina försvagande gränser. Barnen påverkas av detta och barndomskultur blir mer homogen exempelvis då samma leksaker finns överallt (Prout 2005).

7.3 Barnen ges erkännande

7.3.1 Barnkonventionen

Boyden (2001) beskriver hur entusiasmen för barn och deras frågor ökat enormt över hela världen sen konventionen om barns rättigheter skrevs. Konventionen har tillhandahållit en samstämmighet om universella normer och förutsättningar för barn. Den har även gjort stater direkt ansvariga för barn på ett sätt de tidigare inte varit. Organisationer och nätverk som arbetar för barns rättigheter har etablerats och spritt sig överallt. Förespråkare i media och samhället har lyft fram barns rättigheter på den politiska och sociala agendan. Konventionen om barns rättigheter vill göra det möjligt att överskrida sociala, kulturella och ekonomiska skillnader av barns liv över hela världen. Konventionen är ett välvilligt försök att ge insikt och mänsklig standard till alla barn (Prout 2005).

Barn har ofta setts som beroende. Men i och med barnrättskonventionen får barnen en typ av oberoende då de får en identitet utanför sitt eget land. FN:s barnkonvention ger barnen ett erkännande och lyfter fram barns intressen. Denna erkänner barnets röster och lovar barn en chans att ha en egen röst (Lee 2001). I takt med att statens beroende blivit tydligt och i och med den ekonomiska globaliseringen, tilldelas barnen en identitet utanför sitt eget land, som globala medborgare. På så sätt får de även ett oberoende till sin stat/sitt land (Lee 2001).

Konventionen är skriven och utformad utifrån föreställningar och värderingar om barnet från västländer, ofta kristna. Dessa har då varit grunden för de normer som det universella systemet om barns rättigheter blivit baserat på. Det kan då innebära svårigheter att införa vissa artiklar i olika kulturella kontexter då rättigheterna är knutna till specifika kulturella värderingar och då de kan anses vara svårförståliga och irrelevanta i en lokal kontext. Barndomsidealet i konventionen kanske inte alltid är bättre för barnets välfärd än andra kulturernas barndom (Boyden 2001). Rättigheterna och principerna är dock skrivna på ett sådant sätt att de ger frihet för lokala tolkningar (Prout 2005).

7.3.2 Barn med egen rätt

Det nya paradigmet talar även om att barns sociala relationer är värda att studeras för sin egen skull (in their own right), oberoende av perspektiv och intressen från vuxna (Prout 2005). Det är ofta en inrotad syn att barnet är som bilagor till familjen, vilket gör att många aspekter och förhållanden av barnets egna liv glöms bort. Det är helt befogat att se till och vara intresserad av ett barns familj. Men vi måste vara medvetna om att ett barns familj inte är samma sak som barnet. Vuxnas intressen stämmer inte alltid överrens med barnets. Vidare är föräldrarna ofta själva utsatta som barnen, därför måste staten ta mer aktivt ansvar för välfärden och barnbefolkningens välmående (Qvortrup 2001). Barn som varit osynliga och som varit tysta ska lyftas fram och erkännas för vad de är, personer med egen rätt. På så sätt ge barnet ett erkännande (Lee 2001).

7.4 Barn som sociala aktörer

7.4.1 Barn som varande eller blivande

I sociologi finns det en delning mellan att se barn som varande människor (beings) eller blivande människor (becomings). Alltså att se barnet som färdig existerande människa eller att se barnet som någon som är på väg att bli färdig, vuxen och människa (Prout 2005).

Lee (2001) skriver hur vuxna stått för det färdiga och barn setts som ofärdiga. Han lyfter fram behovet och nödvändigheten av att se både till barn och vuxnas varande (being) och blivande (becomings). Vuxenheten som har stått för stabilitet börjar bli mer osäker då den blivit mer flexibel. Vi lever i en tid av rekonstruerade familjer, livslångt lärande och vidareutbildning. Detta ger vuxna en ny karaktär av att vara mer ofärdiga och föränderliga vilket även förändrar barnens situation. Både vuxna och barn bör ses som blivande (becomings), ofullständiga och beroende, utan att för den delen kompromissa med behovet att respektera deras status av vara en varande människa och person (being).

7.4.2 Barn aktiva i konstruktionen

Det nya paradigmet lyfter fram att barn måste ses som aktiva i konstruktionen och i beslut dels i deras egna sociala liv såväl som med människor runt dem samt i samhällen de lever i. Barndomen är både konstruerad och rekonstruerad både för barn och av barn. Barn är inte bara passiva objekt för sociala strukturer och processer (Prout 2005). Det nya paradigmet understryker att se barn som aktiva (beings) i deras sociala liv istället för passiva mottagare (becomings) av socialisation. Man vill ge barnet ett erkännande där de står jämstides med vuxna och inte se barn som inkompleta (Lee 2001).

Ett av kännetecknen för den globala rekonstruktionen av barndom är att barn inte bara ska skyddas utan ges möjligheter och berättigas. Idén om att låta barn aktivt delta i beslut kan verka nytt för några och man kan vara rädd för konsekvenserna. Boyden (2001) menar dock att flera röster idag understryker att barn inte bör vara passiva mottagare utan ser barn som sociala aktörer i deras egna sociala, ekonomiska och kulturella bidrag till samhället. Utan tvivel skapar och påverkar de vuxna och deras institutioner för omsorg om barn som skola och familjen processen av konstruktionen av barn och barndom. Men barnen har också en del i skapandet av sin egen och varandras identitet. Vidare menar Boyden (2001) att det är viktigt att de som arbetar socialt lyssnar och lär sig direkt från barnen. Självklart har barnet inte alltid rätt eller tar beslut som alltid fungerar för deras eget bästa. Men trots detta finns det mycket att vinna genom att lyssna och engagera barnen. Det är viktigt att ta hänsyn till anledningarna och orsakerna till varför barn och föräldrar tar ett visst beslut. Barns deltagande i beslut ger ett visst skydd mot exploatering och övergrepp då det medför att ge barnet information och möjlighet att uttala sina problem och behov.

7.5 Vår användning

James/Prout (2001) är hoppfulla att det nya paradigmet kommer förändra mönster i relationer mellan barn och vuxna i samhället över lag. Vi tänker oss att komponenterna av det nya paradigmet och den nya barnforskningen påverkar, skapar och förklarar synen på barn och barndom bland professionella och i samhället i övrigt. Vi vill i vår analys undersöka om det finns tecken och uttryck för det nya paradigmet, de nya idéerna inom barnforskning och dess syn på barn, i socialt arbete i Indien. Vi vill lyfta fram kännetecknen, gemensamma nämnare och se vilka områden som påverkats.

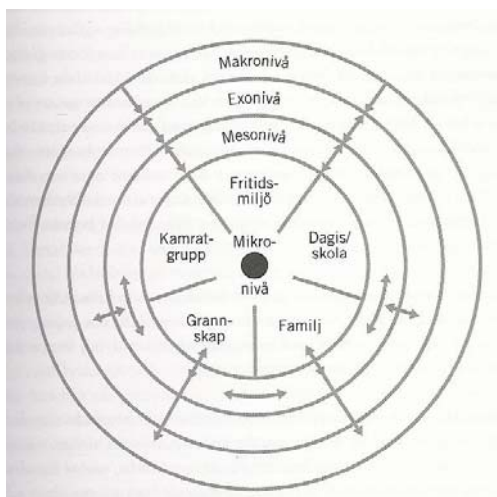
8. Utvecklingsekologi

Nedan följer en presentation av utvecklingsekologi som används som teori i analys och bearbetning av vårt resultat. Vi kommer även att definiera och förklara vår användning av teorin.

8.1 Utvecklingsekologi

Utvecklingsekologi är benämningen på den teori som utarbetats och tog form på 1970-talet av den amerikanske forskaren Urie Bronfenbrenner (Andersson 1986). Utvecklingsekologin tog sin form utifrån en reaktion på den dåtida utvecklingsteorin där man fokuserade den enskilda individen oberoende av sitt sammanhang för att förstå dess utveckling. Bronfenbrenner menade istället att barn inte är ett oskrivet blad som omgivningen sätter sin prägel på, utan att barnet är ett subjekt som aktivt rekonstruerar och verkar i den miljön som det befinner sig i (Bronfenbrenner 1979).

Grundsynen inom utvecklingsekologin är att människan till sin natur är aktiv och därför i någon mening skapar sin miljö samtidigt som också miljön är aktiv och föränderlig. Detta leder till en interaktionsprocess där både miljö och individ anpassas till varandra och till den närmiljö som individen befinner sig i. Denna interaktion kan se olika ut beroende på klass, ålder, etnicitet och kön. Emellertid är individen och dennes närmiljö en produkt av större samhällsliga strukturer och kan ses och bör sättas i ett större sammanhang, tolkas och förstås med hänsyn till dess omgivning (Andersson 1986). Det kan förstås förefalla naturligt att alla individer påverkas och påverkar av sin omgivning men han menar att tidigare forskning inte tagit lika stor hänsyn till samhällsstruktur, socialklass och kön när man skall beskriva mänsklig utveckling. Vidare lyfter han kulturens betydelse för barns utveckling och att man måste se till hela situationen och alla faktorer som kan påverka, både de inre och yttre (Andersson 2002). I figuren nedan illustreras Bronfenbrenners modell av den ekologiska strukturen i miljön.

Den utvecklingsekologiska modellen åskådliggör barnets i hela dess fysiska, ekonomiska, sociala och kulturella sammanhang. Teorin beskriver barn i ett samspelsperspektiv, där barnet påverkar och påverkas av miljön genom djupgående processer. Den beskriver också olika miljöer och deras ständiga samspel som på olika sätt påverkar barnets liv direkt och indirekt (S 2001:05).

Längst in i mitten på *mikronivån* finns individen, barnet, på denna nivå sker samspelet mellan individen och dennes närmiljö t.ex. med familjen, kamrater, grannar, skolan och fritidsmiljön. Mellan de olika komponenterna som ingår i denna närmiljö utvecklas sedan ett nätverk av relationer, ett system som hela tiden påverkar barnet. Detta system kallas för *mikrosystem*. Allteftersom en individ växer upp kommer det stegvis att ingå i flera olika mikrosystem samtidigt, barnet blir exempelvis en del i en kamratgrupp och en del i ett system i skolan (Andersson 1986). Familjemedlemmarna och barnet påverkas i samspel med andra viktiga personer i närmiljön, till exempel personal och kamrater i förskola och grundskola, i det s.k. *mesosystemet* (Sundell/Egelund 2000) där relationen och samverkan mellan olika närmiljöer äger rum. Dessa bildar i sin tur ett eget system som kallas *mesosystem*. Nästa nivå kallas *exonivå* där förhållandena utanför närmiljön och mellan olika samhällsinstitutioner finns. Här kan man se hur olika organisationer indirekt påverkar barnet, det kan vara föräldrars arbetsplats, skolans organisation, kommunala resurser eller lokalpolitik. Barnet blir på denna nivå även en del i ett *exosystem* (Andersson 1986). Närmiljöns utformning exempelvis i form av förekomsten av barnomsorg och andra institutioner för familjestöd är också exonivå (Sundell/Egelund 2000). Ytterst har vi *makronivån* som är samhällsförhållanden, värderingar, socialpolitik och regler på nationell nivå, även från internationellt håll. Lagar och normer i samhället kan sägas influera barnet på makronivå och barnet blir även en del i ett *makrosystem*. Alla dess nivåer och system påverkar och samspelar med varandra (Andersson 1986). Exempelvis samspelar mikro- och meso-systemen med exosystemets utformning liksom med makrosystemet. Makrosystemet påverkar i sin tur exonivån som påverkar familjerna och deras förmåga och barnen (Sundell/Egelund 2000). En socialarbetare kan arbeta på alla dessa nivåer och system. Dels kan de befinna sig i ett barns eller familjs mikrosystem exempelvis arbete på barnhem eller arbete i barnets fritidsmiljön. En socialarbetare på mesonivå kan exempelvis vara en skolkurator eller annan professionell med en stödfunktion i barnets och familjens närmiljö. På exonivå finns socialarbetare som arbetar i olika samhällsinstitutioner som indirekt påverkar barnet. Socialarbetare kan även arbeta med lagar, normer och värderingar och befinner sig då på makronivå.

8.2 Vår användning av teorin

Teorin om utvecklingsekologi har blivit allt vanligare i socialt arbete som ett relevant och användbart teoretiskt perspektiv. Den har ofta använts för att studera barns och familjers situation i samhället (Andersson 2002). Utvecklingsekologin är omdiskuterad och det finns olika åsikter om utvecklingsekologins användbarhet. Teorin blev populär inom social forskning med tanke på att den lyfte fram interaktionen mellan en individ och olika nivåer. Men Prout (2005) menar att den trots att den innehåller dessa viktiga aspekter ej har tillräckliga redskap för att hantera och se till dessa nivåer och interaktioner. Vi finner dock ändå denna teori som användbar för att förklara vårt material. Vi behöver en teori som kan se till olika faktorer och en helhet av synen på barn. Vi ser utvecklingsekologins breda omfattningsområde och dess olika nivåer som en fungerande modell att analysera och förklara vilka olika påverkningsfaktorer som finns och dess placering och innebörd för synen på barn. I vår användning av teorin fokuseras inte den personliga utvecklingen av en individ utan istället hur synen på barn påverkas och interagerar på de olika nivåerna. Barnens situation och barns möjligheter kan också förklaras och spåras till teorin och dess nivåer och faktorer. Det kan exempelvis vara viktigt att förklara hur faktorer på samhällsnivån påverkar barn i deras vardagsmiljö. Vi kommer att använda oss av teorins olika nivåer och system och deras samspel och påverkan för att förklara hur synen på barn skapas och förändras kopplat till resultatet.

9. Resultat och Analys

I följande avsnitt vill vi presentera vårt resultat utifrån de teman eller intresseområden som vi tidigare beskrivit och byggt våra frågeställningar på: synen på barn bland socialarbetare kopplat till aspekter på barns bästa, barns rätt att uttrycka sin åsikt, barns rättigheter, barn som objekt, subjekt och aktör. Vidare även studera socialarbetarnas bild på synen på barn/eller barns situation i samhället. Vi kommer även att se till faktorer som påverkat detta. Efter varje tema eller intresseområde följer analys direkt. Resultatet analyseras och tolkas primärt med hjälp av det nya paradigmet om barnforskning och aspekter från Barnkonventionen. Vi vill även presentera och koppla ihop materialet med variablerna kön, klass och ålder. Vidare är tanken att beskriva intresseområdena och variablerna utifrån olika nivåer förklarad med den utvecklingsekologiska teorin. På detta sätt ämnar vi svara på frågeställningarna. I diskussionen som följer i nästa avsnitt kommer vi sedan att sammanfatta resultatet och analysen utifrån frågeställningarna.

9.1 FN: s barnkonvention

Samtliga informanter är bekanta med FN: s barnkonvention och flera menar att den influerar deras arbete. Informant 6, advokaten, beskriver den som en grundpelare i hans arbete. Informant 1, kuratorn på privatskolan, menar att konventionen lyfter fram barns rättigheter, barns rätt till respekt, barns rätt att få skydd och rätt att kunna få känna sig säkra och trygga. En del talar om att ett sätt att försvara barns rättigheter är att ge utbildning och lyfta fram barns rätt till utbildning. Informant 4, som arbetar med övergrepp mot barn, menar att konventionen gjorde klart för henne att vi måste behandla barnet som en separat människa och respektera hans eller hennes åsikter. Den visade informanten att hon skulle se problem genom barnets ögon och utifrån barnets perspektiv och att hon kan uppmuntra barnen att finna en lösning på deras problem. En del beskriver att det finns svårigheter med att integrera konventionen i indisk lag och anpassa den till den kulturella kontexten. Informant 6 menar att barnens rättigheter behöver definieras och förverkligas i den indiska kulturen och lagen för att man ska kunna försvara barn enligt den.

9.1.2 Analys

Våra informanter är alla medvetna om FN:s barnkonvention och har tankar om vad den innebär. De använder alla konventionen och dess innehåll som ett förhållningssätt i sitt arbete med barn och tycker det är ett viktigt styrelement för arbete med barn. Vi kan se på olika sätt hur informanterna arbetar och influeras av barnkonventionen och dess syn på barn. Men vi kan sedan lyfta fram olika faktorer som kan tänkas påverka i vilken grad barnkonventionen kan få påverka arbetet. Möjligheten att tillgodose barns behov och rättigheter påverkas av dem som tillhandahåller hjälp och resurser, detta innebär att barn påverkas på exempelvis mesonivå av professionella socialarbeters förmågor och möjligheter. Det kan vara brist på kunskap om barnkonventionen, eller brist på resurser och pengar. Tittar vi på exonivå påverkas barnet av hur den lokala politiken är utformad och hur exempelvis skolans organisation, barnhemmens organisation förhåller sig till och utgår ifrån konventionens innehåll, men självklart även här av resurser. Barnet påverkas också som Sundell/Egelund (2000) framhåller av landets normer och värderingar på makronivå och hur vida landet har integrerat barnkonventionen på en nationell nivå och av samhällets tolkning av konventionen (Andersson 1986).

Då det beskrivs att det finns svårigheter i att förverkliga innehållet och integrera konventionen i det indiska samhället och i indisk lag kan vi se att det kan bli svårt att efterleva innehållet och förverkliga rättigheterna för alla barn. Möjligheterna begränsas också av resurser och av ekonomiska förutsättningar. Eftersom länders efterlevnad av konventionen inte tas upp i någon internationell domstol (Bartley 1998) kan konsekvensen för många barn bli att de inte får sina behov och rättigheter tillgodosedda och att socialarbetare inte arbetar efter de principer som är förenliga med konventionen. Det blir svårt för socialarbetare eller andra i myndighetsposition att arbeta efter barnkonventionen om den inte finns förverkligad och definierad enligt den indiska kontexten. Man kan vara rädd för att barnkonventionen bara blir fina men tomma ord som inte går att genomföra eller blir verklighet för barnen.

De socialarbetare som vi har intervjuat har dock visat på en entusiasm och ett intresse för att arbeta utifrån konventionens principer. Liknande tendenser har även det nya paradigmet och Boyden (2001) sett sedan konventionen om barns rättigheter skrevs. Socialarbetarna är angelägna att arbeta med barn utifrån som Bartley (1998) beskriver ett individperspektiv där respekten för barn och barnets perspektiv är centralt och de vill kunna förmedla en säkerhet och trygghet till barnen, vilket barnkonventionen talar om. Informanterna lyfter också fram att de vill förverkliga och göra det möjligt att ge barn den utbildning som de har rätt till enligt konventionen. En spridning och ökat förverkligande av barnkonventionen och dess syn på barn kan vi se komma genom att informanterna influeras av barnkonventionen. Eftersom de olika nivåerna i utvecklingsekologin påverkar och samspelar med varandra, kommer socialarbetarnas arbete att kunna influera andra aktörer på olika nivåer. Om barnkonventionens tankar blir en del av socialarbetares arbete (meso, exo, mikro -nivå), kan vi tänka att det sprider sig till familjers (mikronivå) förhållningssätt och politikens (makro, exonivå) förhållningssätt och då kan ändra värderingar, normer och syn på barn i samhället i stort (Andersson 1986).

9.2 Barns bästa

Samtliga av våra informanter känner till begreppet barns bästa och har ett förhållningssätt till begreppet. De influeras alla av begreppet i arbetet med barn men de beskriver innebörden och betydelsen av att arbeta utifrån barns bästa olika. För informant 1, skolkuratoren på privatskolan innebär begreppet att hon alltid sätter barnet främst och hon menar att vuxna alltid kan vänta. Informanten vill möta och hjälpa varje barn utifrån deras individuella problematik och hon fokuserar på att förstå barnets språk och behov. Informant 2, specialläraren, menar att hon arbetar utifrån barns bästa genom att alltid se till att barnet känner sig lugnt och tryggt och att hon använder sig av metoder som passar just för det unika barnet. För att också kunna arbeta utifrån barns bästa söker hon hela tiden ny information och är alltid uppdaterad inom sitt yrkesområde. Informanten tar alltid hänsyn till och tycker det är fullt möjligt att arbeta utifrån perspektivet men ser samtidigt en utmaning i att göra det. För informant 3, socialarbetaren som arbetar med utbildning till marginaliserade folkgrupper, innebär begreppet att varje barn är bäst och ingen är bättre än någon annan, men också att barnet ska få en bättre utbildning och blir mer självständigt. Hon menar att det är upp till de vuxna att förstå barnet och betydelsen av att se varje problem individuellt. Det är fullt möjligt att arbeta och tänka utifrån perspektivet men informanten framhåller att det ibland dock är svårt att veta vad som är bäst för barnet.

För informant 4, socialarbetare som arbetar med övergrepp mot barn, betyder barns bästa att alltid sätta barnet i centrum och att barnets egna prioriteringar och behov alltid är av största angelägenhet och det viktigaste i arbetet. Informant 5, kuratorn på barnhem, arbetar utifrån

barns bästa genom att göra barn delaktiga. Detta tar sig i uttryck när hon arbetar med grupper, i lekar och i drama. Informant 6 advokaten, försöker i sitt arbete alltid se till barns bästa, vilket för honom betyder att se till barnets hela situation. Likaså står begreppet för informanten, för att barn skall få det som de behöver i en gynnsam atmosfär för att de skall kunna utveckla sig på alla områden som människor. Informant 7, som arbetar med barn i slumområden, menar att arbeta efter barns bästa finns i att hon upplyser barn och mödrar om deras rättigheter och möjligheter och menar att man måste se till varje barn och dennes situation. Informant 8, chef på privatskola försöker alltid ha en dialog med barnet och dess familj. Hon utgår ifrån forskning inom psykologi och sociologi, men använder även sin intuition för att arbeta utifrån barns bästa. Hon säger vidare att begreppet barns bästa måste ses utifrån sin kulturella kontext eftersom det som är bäst för barn inte är universellt för alla barn och för att veta vad som är bäst måste man se till ett barns hela sammanhang och hur det är beroende av detta för att få rätt hjälp.

9.2.1 Analys

Våra informanter respekterar barn som enskilda och unika individer och med det menar de att de tänker på och arbetar utifrån barns bästa. Detta gäller för samtliga och trots att de arbetar i olika verksamheter som har olika fokus. Informant 8, betonar precis som Sandin/Halldén (2003) att barns bästa måste ses utifrån sitt kulturella sammanhang och menar att det inte finns eller kan finnas ett universellt barns bästa. Kulturella förhållanden som Prout (2005) beskriver lyfter även informanterna fram som en orsak till hur man tolkar och arbetar efter barns bästa. Denna medvetenhet hos informanterna om att barns bästa måste ses i dess kulturella sammanhang kan tänkas göra att barn inte tvingas in i föreställningar och mallar som inte passar för dem.

Schiratzki (2003) framhåller att begreppet är svårdefinierat och omfångsrikt. Detta är något som vi ser tydligt i vårt resultat, begreppets innebör varierar bland socialarbetarna. Flera av dem menar att arbeta utifrån barns bästa innebär att man sätter barnet i centrum och försöker se vilka behov som finns hos det enskilda barnet. Några av socialarbetarna tycker att innebörden av att arbeta utifrån detta perspektiv är att se till hela barnets situation. Det sociala arbetets komplexitet som Payne (2002) beskriver gör att barns bästa måste förstås utifrån socialarbetarnas verklighet och en del av informanterna tycker att de kan se svårigheter i att arbeta utifrån begreppet. En orsak är att de ser svårigheter i att veta vad som är bäst i olika situationer. Vi kan se att de många tolkningarna av begreppet gör att man kan arbeta och tänja på innebörden och meningen av begreppet eftersom uppfattningar om vad som är barns bästa kan ses som ett resultat av människors sociala förståelse. Här kan vi se hur arbetet med barn utifrån barns bästa starkt blir beroende av varje socialarbetares upplevelse, tolkning och arbetssätt. Detta kan vara negativt då arbetet med barn kan skilja sig åt och det vara svårt att försäkra sig om att barnens bästa blir efterföljt. Men som Sandin/Halldén (2003) framhåller kan det vara bra att det inte finns någon exakt definition av barns bästa utan det ger istället socialarbetarna utrymme att reflektera och fundera över vad som är just ett specifikt barns bästa och utveckla en egen tankefigur runt begreppet. En av våra informanter beskriver att för henne innebär att arbeta utifrån barns bästa att hon tänker att varje barn är bäst och inget är bättre än något annat. Detta stärker ytterligare mångtydigheten av begreppet och visar hur just hennes tankefigur ser ut. Som Prout (2005) framhåller är principerna i barnkonventionen skrivna på ett sådant sätt att de ger frihet för lokala tolkningar. Att konventionen med dess rättigheter och principer är skrivna för att ge frihet för lokala tolkningar är självklart nödvändigt, men vi ser att det kan ge positiva och negativa effekter. Det kan ses som nödvändigt med lokala tolkningar för att barn inte ska tvingas in i föreställningar som inte

stämmer med deras sammanhang och kontext. Prout (2005) och det nya paradigmet menar att konventionen ska överskrida sociala, kulturella och ekonomiska skillnader. Samtidigt ska den införlivas i en kulturell kontext och måste definieras i det sammanhanget (Boyden 2001). Det kan innebära en fin balansgång mellan att ge alla barn samma rättigheter samtidigt som den kulturella kontexten innebär många skillnader och hinder. Var går gränsen mellan att ta hänsyn till olika kulturella företeelser som hindrar olika principer i barnkonventionen och att barn ska berättigas sina rättigheter?

För informanterna innebär också att arbeta utifrån barns bästa att de försöker att se varje barn och dess eventuella problem individuellt och de försöker precis som det nya paradigmet och Prout (2005) beskriver låta barnen välja och genom att låta dem göra egna val skapa ett individuellt aktivt barn. Barn får genom att barns bästa efterlevs möjlighet att påverka och konstruera sitt liv och sin egen verklighet vilket informanterna bidrar till. Andersson (1986) visar på de olika nivåernas påverkan och vi ser att det är i interaktionen mellan socialarbetare och barn i olika verksamheter som barn påverkas på mikronivå bl.a. av hur den individuella socialarbetaren värderar, tolkar och skapar sin egen förståelse av begreppet. På mesonivå påverkas barnet i och med det faktiska arbetet som socialarbetarna utför. De får till exempelvis barnen att känna sig lugna och trygga genom att de stöttar barnens familjer och gör dem delaktiga i frågor som rör dem. På makronivå påverkas barnet genom att informanterna informerar och upplyser om barnets rättigheter, om innebörden av barns bästa som finns på en internationell nivå och om möjlighet i och med den indiska lagstiftningen.

9.3 Barns rätt att uttrycka sin åsikt och barn som aktörer

Samtliga informanter vill låta barnen själva få uttrycka sig och vill göra barnen delaktiga och flera beskriver hur de vänder sig till barnen för förslag och åsikter. Många uttrycker att höra barnets åsikt som något positivt och eftersträvningvärt. Skolkuratoren tror på barns förmåga att uttrycka sig själva, det handlar bara om att få barn att känna sig trygga och bekväma. I arbetet med barn som har speciell problematik försöker skolkuratoren diskutera då det är möjligt med tanke på ålder, begåvning och den språkliga kommunikationsförmågan. Informant 3, specialläraren tycker att det är viktigt att ge barn tid att uttrycka sina egna känslor och samtala om olika händelser som de varit med om. Specialläraren beskriver hur hon ser till det som barnet är intresserat av och tycker om och använder det i undervisningen.

Skolkuratoren menar att synen på barn har förändrats och är nuförtiden mer barncentrerad. Tidigare såg man barnet som ett objekt som bara matades med information men nu görs barn mer delaktiga i beslut rörande dem. Skolan strävar efter att barnen skall utvecklas till friska, glada barn som är kapabla att tänka självständigt. I samma linje beskriver chefen för privatskolan, att istället för att mata barnen med information, vill de ge dem skicklighet interpersonellt såväl som intrapersonellt och ge kunskaper i att arbeta i grupp. Hon ser även problemlösning, skaffa ny information och kunna förvalta det man har som viktiga kunskaper inför framtiden.

Kuratoren på barnhemmet låter barnen uttrycka sig och gör barnen delaktiga i till exempel arbete med grupper, i lekar och drama. Hon diskuterar med barnet, gör upp en plan och mål och prövar barnens egna förslag fastän hon inte alltid tror att de är bra eller går att genomföra. Informanten menar att hon inte vill tvinga på barnen sina åsikter och anser att barnen är bäst på att bedöma sig själva och sin situation. Genom att involvera barn i beslut som rör dem uppmuntrar man dem och ger dem självförtroende. På liknande sätt beskriver informant 4 hur hon vänder sig till barnen i frågor och beslutsfattande som rör dem och att hon vill bygga upp

förtroende och tillförsikt hos barnet. Barnet självt känner ju till sin egen familj och sin sociala situation bäst, därför vill hon höra barnets syn och uppmuntrar barnen till att tänka över sin situation, att komma med förslag på lösningar. Man måste visa respekt för barnets uttryck och barnets egna tankar och vad det vill uttrycka.

Socialarbetaren som arbetar i slummen beskriver hur hon tycker det är bra att göra barnen delaktiga i deras problemlösning och de vill att barnen skall tänka på sina problem och även på problem i deras omgivning och i samhället. De anordnar också gruppdiskussioner där de tar upp och pratar om olika teman som t.ex. valmöjligheter, betydelsen av flickors utbildning, konsekvenser av tidigt giftermål, informerar om hälsa och hygien för tonårsflickor, levnadsförhållanden och problem i deras närområde. Informanten involverar barnen och diskuterar med barnen, sedan ges hjälp utifrån vad barnen önskar. Ofta vet inte barnen vilka möjligheter som de har, så arbetet blir att upplysa om dessa och sedan låta dem välja och träna dem.

Organisationen som informant 3 arbetar i beskriver sitt viktigaste uppdrag som att ge utbildning och färdigheter i ett praktiskt hantverk (exempelvis sömnad, drejning, jordbruk eller korghantverk). Genom att ge utbildning och medvetenhet kan många barns liv och livsstil förbättras. Informant 5 beskriver på liknande sätt hur de arbetar för att göra barnen självförsörjande och få dem att tro på sig själva och återanpassa dem till samhället. Det är viktigt att hjälpa barnen att hjälpa sig själva och istället för att fördöma är det viktigt att ta sig tid och finnas till där för barnet. Informanten har en tro på att inte göra barn till offer utan de skall istället stå upp och ta ansvar och att inte utsätta dem för exponering.

Advokaten talar om hur barnen inte skall undertryckas några av sina rättigheter. Barnen han möter som sitter i fängelse har blivit en del av ett juridiskt system där de inte har någon möjlighet att uttrycka sin åsikt eller komma till tals. Informanten vill då ta barnet ur det juridiska systemet och lyssna på barnets åsikt och syn på situationen. Han menar att man inte skall utsätta barnen för moralisering eller säga till barnet vad det skall och inte ska göra utan istället ge positiva valmöjligheter och låta barnen agera. Informant 6 talar vidare om hur medvetenhet skall finnas och barnen bör veta och stå för sina rättigheter själva. Istället för att socialarbetare skall predika medvetenhet som ofta är fallet skall vi fråga och involvera barnen. Att ta fram ledare bland barnen som kan tala om barns rättigheter skulle vara det mest effektiva sättet att sprida medvetenhet.

9.3.1 Analys

Som artikel 12 (SOU 1997:116) talar om visar informanterna att de låter barnens röst bli hörd och de låter barnen komma till tals och framföra sina åsikter. Detta ser vi genom att de vill göra barnen delaktiga och beskriver barnens åsikter och möjlighet att uttrycka sig som något viktigt och positivt i sitt arbete. Informanterna gör detta genom att samtala, diskutera, involvera och låta barnen komma med egna lösningar i situationer och frågor som berör dem. I svaren ser vi att barns möjlighet att höras för många informanter ligger på ett personligt plan som det uttrycks i artikel 12 (SOU 1997:116). Vi kan se att vuxna har ett stort ansvar att vara öppna för barnets uppfattning och bild och inte bära föreställningen att den vuxnes uppfattning är den enda rätta. Ålder, den verbala förmågan och begåvning kan också påverka möjligheten att låta barn komma till tals. Detta är något som artikel 12 även menar, att barnets uttryck ska tillmätas betydelse i förhållande till dess ålder och mognad (SOU 1997:116).

Att se barnet som egen aktör, som ett aktivt subjekt, som Bartley (1998) menar är ett växande synsätt, kan vi urskilja hos flertalet av våra informanter dels genom att de uttrycker att de vill göra barnen involverade och delaktiga på olika sätt. Exempelvis arbetar privatskolan med att få barnen att tänka självständigt vilket kan ses som att göra dem aktiva. Vidare uttrycker skolkuratoren och specialläraren att de behandlar barnen i interaktion och samspel vilket också gör barnen involverade.

Som det nya paradigmet (Prout 2005) framhåller vill man se barn aktiva (beings/varande) i konstruktionen av deras sociala liv och inte se dem som passiva objekt och passiva mottagare av socialisation (becomings/blivande). Vissa av informanterna ger även uttryck för hur man förr mer som objekt matade barnen med information men nu istället gör barnen delaktiga och ger dem verktyg. Genom att chefen på skolan vill ge barnen skicklighet i att arbeta i grupp, lösa problem, skaffa sig information och förvalta den kan man tolka det som att hon ser barnen som kompetenta, handlingskraftiga och vill göra barnen aktiva i sitt eget liv som Bartley (1998) skriver om. Kuratorn på barnhemmet involverar barnen i lekar och gruppövningar. Då hon anser att barnen är bäst på att bedöma sin situation låter hon dem komma med egna förslag på lösningar, låter dem genomföras trots att hon ibland inte tror de är så bra och utvärderar med barnen. Detta kan vi på samma sätt koppla till tankarna från det nya paradigmet om att ge barnet ett erkännande (Lee 2001) och till Bartleys (1998) uttryck av barnet som subjekt, en kompetent individ med eget handlingsutrymme. Då barn involveras, frågas och får uttrycka sig kan man tolka de som att man ser dem som kompletta, som beings (varnade) och inte som ofärdiga (Lee 2001).

Att barnet har ett eget handlingsutrymme som Bartley (1998) och barnkonventionen lyfter fram kan kopplas till att flera av informanterna även talar om att ge valmöjligheter och möjligheter. Advokaten menar att man inte ska säga till barnet vad de ska och inte ska göra, inte utsätta barn för moralisering, vilket kan kopplas till barn som objekt. Han vill istället ge barnet utrymme att uttrycka sig själv, låta barnet agera och ge barnet positiva valmöjligheter vilket kan kopplas till barn som subjekt. Detta är något som socialarbetaren i slummen arbetar med då hon diskuterar med barnen om deras möjligheter och vad de skulle vilja ha hjälp med. Att en del av informanterna arbetar för att ge barnen en bra grund med möjligheter i skolgång, utbildning och kunskaper i ett hantverk kan ses som ett sätt att göra det möjligt för barnen att vara aktiva. Barnen berättigas ett handlingsutrymme genom att de får chans att bli självförsörjande, chans att hantera och agera i sina egna liv. Genom dessa verktyg av utbildning, skola, yrke tilldelas makt och möjligheter att agera och uttrycka sin vilja, vilket Bartley (1998) beskriver som en del av att vara aktör.

I resultatet kan man ytterligare finna svar som tyder på att barnet erkänns som aktör och kompetent som barnkonventionen och det nya paradigmet talar om (Bartley 1998 och Prout 2005). Advokaten skulle gärna se ledare bland barnen som sprider medvetenhet om barns rättigheter. Han vill att vi frågar och involverar barnen och barnen ska vara medvetna om sina rättigheter och stå upp för sina rättigheter själva. På samma sätt vill informant 3 hjälpa barnen att hjälpa sig själva och inte se barn som offer utan vill att de ska stå upp och ta ansvar. Detta kan vi koppla till att ge barnen möjligheter och berättigande inte bara skydda dem som Boyden (2001) beskriver utifrån det nya paradigmet.

Att involvera barnen är något som vi kan se genomgående hos alla informanter oberoende av vilken typ av grupp eller typ av socialt arbete de arbetar med, men skiljer sig på vilket sätt det yttrar sig på beroende på det sociala arbetet. Genom att involvera barnen på dessa sätt kan man se att barnen till viss del görs till och ses som aktiva i konstruktionen av sina sociala liv

som det nya paradigmet (Prout 2005) talar om. Barnen ses som kompetenta och de involveras i beslut och engageras till att vara aktiva. Det är dock svårt att utröna i vilken utsträckning detta sker i arbetet. Resultatet visar dock på en stark medvetenhet och strävan till detta.

På makronivå finns värderingar, åsikter, politik och lagar, exempelvis artikel 12 i konventionen om barns rättigheter, vilket vi kan se påverkar alla informanterna i deras praktiska handlande och syn på barn. I dessa relationer påverkas barnet på mesonivå av de arbetssätt och perspektiv socialarbetarna har. En del av informanterna möter, påverkar och är en del av barnets mikrosystem, då det består av barnets närmiljö exempelvis de som arbetar i slumråden eller på barnhem. Värderingar och förhållningssätt på makronivå kan tolkas genom att ge förutsättningar för de sociala insatser som finns på exonivå och mesonivå. Synen på barn och behandlingen av dem påverkas även av förekomsten av sociala insatser, lokalpolitik och resurser som visar sig i exosystemet. Det resulterar sammantaget i vilket bemötande barnet får på mikro- och mesonivån. Strukturer i samhället (makronivå), beskrivs som en faktor som hindrar socialarbetarna att agera efter barnets åsikt och önskan. Här blir barnens möjlighet att få uttrycka sig beroende på strukturer på makronivå, men även av traditioner som verkar på alla nivåer, även på mikronivån i familjen. Vidare hinder på makronivå finns i det juridiska systemet och i fängelset där det beskrivs att barn inte har möjlighet att uttrycka sin åsikt (Andersson 1986). Vi kan se att i de olika system och på olika nivåer som barn ingår i tillmäts de olika möjligheter att uttrycka sin åsikt.

9.4 Synen på barn och barns situation i förhållande till kön, ålder och klass

9.4.1 Genus

Majoriteten av informanterna beskriver att de själva bemöter och hjälper barnen utifrån deras behov oberoende av barnets kön. Ett flertal av informanterna ger uttryck för att ha ett genusperspektiv i sitt arbete. Informant 6 talar exempelvis om hur han och hans organisation möter och hjälper barnen som individer med samma rättigheter oberoende av kön. Specialläraren säger att man skall behandla barn utifrån deras mognad och sociala bakgrund och menar att hon inte gör någon skillnad på pojkar och flickor. Socialarbetaren som arbetar med övergrepp mot barn tycker det är viktigt att arbeta utifrån ett genusperspektiv, på grund av den traditionella synen, statusen på kvinnor och barn, de patriarkala och religiösa traditionerna som finns i samhället. De bedriver exempelvis utbildning i sexualkunskap och om sexuella övergrepp för äldre barn. Att genusaspekten är en viktig sakfråga i Indien är något som även informant 5 tar upp och beskriver hur de på barnhemmen i arbetet med de äldre barnen fokuserar på könsidentitet och könsroller. För chefen på privatskolan är genus en kärnfråga då hon vill se en ändring i traditioner som kan ge lika möjligheter. I sitt arbete på skolan försöker hon att utmana de traditionella rollerna.

Över hälften av intervjupersonerna talar speciellt om att de vill ge barnen samma tillgång och möjligheter. Skolkuratoren på privatskolan beskriver hur pojkar och flickor har tillgång till samma stöd och har samma förutsättningar. Socialarbetaren som arbetar med marginaliserade folkgrupper talar om hur organisationen undervisar flickor och pojkar lika och hur de lär sig i grupp tillsammans. Kuratorn på barnhemmet vill uppmuntra och visa att alla har samma möjligheter och vill inte leda in flickor eller pojkar i traditionella könsroller. Hon arbetar med blandade grupper och vill gå bortom könstillhörigheten och visa att vi alla är människor och att vi kan ha det bra ihop.

Vissa skillnader i mötet med pojkar och flickor beskrivs dock. Skolkuratoren på privatskolan kan tänka sig att man överlag är mer mjuk mot flickor än mot pojkar, men att det är svårt att veta om man omedvetet gör någon skillnad. Informant 4 säger att kommunikationen kan vara olika i arbetet med flickor och pojkar och man får prata på olika sätt. Informant 5 tror att pojkar och flickor biologiskt är duktiga på olika saker men hon tycker själv att barnen skall få göra vad de vill oberoende av sitt kön. Chefen på privatskolan ser skillnader i arbetet med pojkar och flickor i att pojkar överlag tar mer utrymme, är mer högljudda och mer utåtagerande i sitt beteende och flickor mer ansvarstagande.

När vi tittar på hur socialarbetarna beskriver kön utifrån samhället, berättar socialarbetaren som arbetar med marginaliserade folkgrupper, att familjer prioriterar både sina döttrar och söner när det gäller skolgång men i vissa lägen kan det finnas tendenser att flickor oftare stannar hemma i hemmet och arbetar. Specialläraren berättar att informellt anses inte pojkar mogna lika fort som flickor och att en pojke på 14 år räknas som en liten. En flicka däremot räknas som mycket tidigare, runt 8 års ålder, kunna ta ansvar. Detta tankesätt är vanligt i Indien menar informanten. Informant 7, talar om hur 18 år är den ålder som flickor får gifta sig, till skillnad från pojkar som får gifta sig först vid 21 års ålder.

Socialarbetaren som arbetar med övergrepp mot barn beskriver hur förnekelsen om problemets (sexuella övergrepp) existens är den största svårigheten för hennes arbete och varken föräldrar eller professionella är redo att acceptera att sexuella övergrepp förekommer. Om en flicka har blivit utsatt för sexuella övergrepp ses det som hennes eget fel. Ett ytterligare problem menar informanten är att kvinnor ofta är i beroendeställning till sina män därför blir det svårt för kvinnan att anmäla sin man eftersom hon inte skulle kunna klara sig själv. Men tanke på självständighet beskriver informant 7 att det i samhället, och i detta fall slummen finns förväntningar på att barn skall vara lydiga och man lär inte barnet att vara självständigt. Då föräldrarna gifter bort sina flickor för att ge dem trygghet fortsätter deras osjälvständighet eftersom de då blir mannens egendom.

9.4.2 Analys

Vi kommer nu att redogöra för genus som en faktor för hur barns situation är och för hur synen på barn är. Informanterna beskriver att deras arbete med barnen är oberoende av kön, att de inte gör någon skillnad utan ser till behov och ger barnen samma tillgång och möjligheter. Resultatet visar på en vilja, medvetenhet och olika typer av arbete utifrån könsaspekten. Flera informanter beskriver genus som en kärnfråga då de vill påverka och ändra de traditionella rollerna. Kopplar vi detta till utvecklingsekologi så är det värderingar och strukturer på makronivå om genus som påverkar de andra nivåerna ner på mikronivå till ett barns möjligheter. Socialarbetarna arbetar dels på en mikronivå för att ändra barnen och föräldrars syn som sedan kan förändra strukturer i samhället på en exo- och makronivå. Chefen på privatskolan, försöker i egenskap av kvinna i barnens mesosystem, där hon befinner sig i vara ett exempel till att visa att kvinnor kan ha höga positioner och att det finns möjlighet till jämställdhet (Andersson 1986).

Många av informanterna beskriver även skillnader som de ser i pojkar och flickor, i hur de uppför sig och hur man kommunicerar med pojkar respektive flickor. Här visar resultatet att det finns skillnader i synen på barn med tanke på kön. Vilket gör att man kan fråga sig hur deras bemötande av dessa olikheter påverkar barnets möjligheter och utveckling av sig själv. Utvecklingsekologin talar just om detta att interaktionsprocessen mellan individen och dess

närmiljö ser olika ut beroende på exempelvis kön (Andersson 1986). Därför kan vi ändå tänka oss att synen på barn och hur man bemöter dem är beroende av genus.

När vi nu ser på informanternas beskrivningar av genus som en aspekt för hur barnens situation är och hur synen på barn är i samhället, ser vi vissa skillnader i förutsättningar om man är flicka respektive pojke. Flickor kan beskrivas hamna i underläge som det visar sig i hanteringen av sexuella övergrepp då en flicka kan få ta skulden då ingen är beredd att acceptera att det förekommer. Här kan vi tala om samhälliga strukturer och värderingar på makronivå (Andersson 1986) som hindrar någon att kunna eller vilja gripa in och ge den hjälp som flickan skulle ha behövt. Vidare kan vi se att flickor hamnar i underläge då det finns en tendens i det indiska samhället att prioritera sina söner framför sina döttrar till att gå i skolan då flickan får vara hemma och arbeta. Detta kan då också beskrivas komma utav samhälliga strukturer och värderingar som finns på makronivå som påverkar familjens förhållningssätt ner på mikronivå. Vi kan dock även se att förekomsten av skola i området och förekomsten av arbete till föräldrarna som finns på exonivån också skulle kunna påverka flickor och pojkars möjlighet till skolgång (Sundell/Egelund 2000).

Genusaspekten visar sig även hänga samman med ålder. Det finns olika informella krav och förväntningar på en pojke respektive flicka beroende på deras ålder. Dessa informella krav och förväntningar kan vi se som kulturella företeelser som det nya paradigmet beskriver som en faktor för hur man ser på barn och hur barndom skapas (James/Prout 2001). Att flickor gifts bort i tidig ålder och hamnar i beroendeställning till sin man, kan vi också se som en kulturell företeelse. Flickor och pojkar ges förutsättningar och krav utifrån de kulturella värderingar och förhållningssätt som finns. Det visar sig då att synen på barn är beroende på kön, som flicka eller pojke har du olika förväntningar på dig och det är även olika krav i ålder mellan flickor och pojkar.

9.4.3 Ålder

Samtliga informanter beskriver hur deras arbete med barnen anpassas och varierar beroende på barnets ålder och en del talar även om mognad. Skolkuratoren på privatskolan säger att i arbetet med barn i yngre åldrar är i första hand föräldrarna mer involverade än lärarna till skillnad från arbetet med de lite äldre barnen, då man pratar direkt med barnet sedan med föräldrarna. Kuratorn på barnhemmet berättar att arbetet med barnen är uppdelat beroende på ålder. I åldern 1-5 år är leken viktig, mellan 6-12 är utbildning och lek viktig. I 13-16 års ålder är det utbildning som är viktigast och att ge barn förtroende i sin könsidentitet. I 13-19 års ålder handlar det om könsroller. Informanten som arbetar i slummen beskriver också hur arbetet varierar med barnets ålder och exempelvis så använder man sig av att rita och måla med barn i mindre åldrar. De arbetar också med frågor som blir aktuella och viktiga i olika åldrar men arbetet med att medvetandegöra sträcker sig över alla åldrar.

Samtliga informanter talar om att man i Indien enligt lag anses vara barn tills man fyllt 18 år, men flertalet beskriver hur många barn räknas som vuxna tidigare. Skolkuratoren menar att i dagens samhälle tenderar barnen att informellt bli vuxna tidigare. Hon ser det som en följd av de samhällsförändringar som barn exponeras för genom media vilket gör att de mognar tidigare. Hon säger också att det finns en ökad medvetenhet hos barn, de vet vad de vill och är mer säkra och medvetna om vad de vill. Barnens oskyldighet har försvunnit och tenderar att försvinna allt tidigare genom den ökade rörligheten bland människor och exponering av media. Informant 5 menar också att samhället ibland gör barn vuxna tidigare då det ställs krav på att de skall arbeta. Barnen får då krav på sig som vuxna har fastän de fortfarande är barn.

Informant 6 beskriver att i Indien finns det många åsikter om att barn bör kunna betraktas som vuxna innan de fyller 18 år. I den indiska lagen räknas barn som minderåriga i olika åldrar i olika lagar. Informant 7 menar att barnarbete inte är lagligt under 14 år, men efter det är det tillåtet under vissa omständigheter. Informellt menar dock informanten att samhället behandlar barn som vuxna efter 15 år. Informant 4 lyfter fram hur man informellt exempelvis räknas tidigare som vuxen genom tidiga äktenskap.

9.4.4 Analys

Vi har under rubriken "Genus" redan beskrivit att det finns olika krav för flickor och för pojkar i olika åldrar i delar av det indiska samhället. Ålder är en faktor som utvecklingsekologin beskriver som påverkar individen och dess interaktion med omgivningen (Andersson 1986) och i sin tur är en faktor för hur synen på barn.

Informanternas arbete med barnen beskrivs som att det ter sig olika beroende på barnets ålder. Resultatet visar dock inte vad som influerat informanternas arbetssätt med tanke på ålder. Skolkuratoren svar, att man talar mer direkt till de äldre barnen, tyder på att ju äldre barnet är, desto mer erkänner man barnets röst, barnet som egen individ och som aktiv i beslut. Detta kan kopplas till det nya paradigmet som vill ge barnet ett erkännande och se dem som aktiva i konstruktionen (Prout 2005). Medan skolkuratoren beskriver att med yngre barn så låter man föräldrarnas röst gå före. Detta kan tolkas med tanke på det nya paradigmet som att barn i yngre åldrar ses som ofärdiga och som beroende av vuxna/föräldrar för att studeras. Informanten som arbetar i slummen lyfter fram hur de arbetar medvetandegörande med alla åldrar. Detta kan förstås som att de ser alla barn som kompetenta att hantera och använda sig av information. I detta kan vi se att de ser barnet oavsett ålder som ett subjekt, en aktör med handlingsutrymme (Bartley 1998). Det nya paradigmet talar om barn som aktiva i konstruktionen av sina liv, beslut och vill inte se barnen som passiva mottagare (Prout 2005). Då de arbetar medvetandegörande i alla åldrar ger de barn makt och möjlighet att ta beslut och vara aktiva. I detta kan vi även se att barnet inte skyddas från verkligheten genom att medvetandegöras utan berättigas som det nya paradigmet talar om (Boyden 2001).

Flera av informanterna beskriver att barn tenderar att informellt bli vuxna tidigare än 18 år. Lee (2001) och det nya paradigmet, beskriver hur barns oskyldighet är på väg att försvinna i och med det stora utbudet och tillgängligheten av information och media, vilket vi ser beskrivet i informanternas svar. Här ser vi även tecken på att samhällsförändringar som ökad rörlighet följer och påverkar synen på barn och barns inträde i vuxenvärlden som Prout (2005) talar om. Synen på ålder kan man härleda till samhälliga strukturer som kommer utav lagar och traditioner som ligger på makronivå (Andersson 1986). Till detta kan vi både se lagen som säger att barn är barn fram till 18 år, men vi kan även se de informella företeelserna om ålder som informanterna beskriver. Krav på barn att arbeta eller att ingå tidiga giftemål är exempel på hur barn informellt anses som vuxna i det indiska samhället. Både det nya paradigmet (Prout 2005) och utvecklingsekologin (Andersson 2002) ser att barnet blir konstruerat utifrån kulturella företeelser. Dessa tankar om ålder kan vi se som en kulturell företeelse som påverkar synen på barn i Indien.

9.4.5 Klass och barns förutsättningar

I frågor om klass kan vi lyfta fram socialarbetaren som arbetar med utbildning till marginaliserade folkgrupper. Informanten menar att hos barnen som lever på landsbygden och tillhör de underprivilegerade och socialt marginaliserade folkslagen, finns det stora materiella

behov och dålig kunskap om utbildningens betydelse. Att föräldrarna i dessa befolkningsgrupper inte förstår betydelsen av utbildning och att deras traditioner inte uppmuntrar detta är ett stort problem. Det största problemet är att barnen slutar skolan i för tidig ålder, runt 10 år, och börjar jobba då de eller föräldrarna behöver pengar. I dessa samhällen räkas man informellt som vuxen när man fyller 13 år. I den åldern kan föräldrarna tvinga ut barnen så att de får försörja sig och gifta sig. Informanten menar däremot att informellt bland stadsbefolkningen ses man inte som vuxen förrän runt 21 år, då man förväntas kunna försörja sig och gifta sig.

Informant 6 beskriver hur familjer i olika socialklasser förhåller sig till sina barn. På landsbygden (syftar på lägre klasser) menar han att vuxna inte lyssnar på barnen och inte lyhörda för barns behov. Barnen blir ofta negligerade och det finns inget utrymme för kvalitetstid. Föräldrar i stan (syftar på medel, högre klasser) är mer känsliga och vill ge barnet det bästa, men barnen tillbringar mycket tid i olika verksamheter och i skolan, och barn och föräldrar tillbringar lite tid tillsammans. I städerna säger han att barn tenderar till att bli gjutna i samma form och deras liv blir mekaniskt eftersom de inte får något eget utrymme. På landet däremot har barnen däremot större möjligheter att leka fritt i naturen och spontant använda sin fantasi för lärande. Informant 8 menar att indiska familjer, ofta medelklass och över, ofta har höga krav på sina barn och detta leder till att barnen blir stressade och ibland neurotiska vilket leder till beteendeproblem

Barns olika villkor är något som informant 7 och 8 berör. I slumområdena berättar informant 7, att det ofta finns förväntningar på att barn skall vara lydiga och man inte lär barn att vara självständiga. Eftersom föräldrar ofta gifter bort sina döttrar tidigt för att ge dem trygghet fortsätter deras beroende och deras osjälvständighet eftersom de sedan blir mannens egendom.

Vidare menar några av socialarbetarna att utvecklingen i det indiska samhället har varit väldigt obalanserad och många människor och framför allt barn har lämnats utanför, exempelvis så är utbildning inte en realitet för alla barn. Informant 8 berättar att 40 % av alla barn slutar skolan före 4:e klass. Med tanke på villkor beskriver flera av informanterna att skolan och utbildningen i det indiska samhället är anpassat efter den indiska medelklassens barn. De tycker att barn som lever i slummen och på barnhem försummas genom att den utbildningen som de erbjuds inte är anpassat efter dessa barns nivå. Detta leder till att barnen inte kan identifiera sig med utbildning.

9.4.6 Analys

I resultatet kan vi se att klass spelar roll i hur man som barn blir sedd på och vilka möjligheter som är tillgängliga och ges. Relationen mellan förälder och barn ser olika ut beroende på klass. Vi ser en variation på barndom, i hur synen på barn är och hur barns situation är i förhållande till social klass vilket är något som Lee (2001) lyfter fram om det nya paradigmet. Informanten som arbetar med underprivilegierade folkslag lyfter fram skillnader i olika klasser. Beroende på din klass har du olika krav på dig i olika åldrar, när du ska kunna arbeta, kunna försörja dig och kunna ingå giftemål. På landsbygden som exempelvis hos marginaliserade folkslag som tillhör en lägre klass, anser man ett barn mycket tidigare ska arbeta och försörja sig, än vad stadsbefolkningen ofta av högre klasser anser.

Utbildningen ser ut att vara en klassfråga i Indien. Utbildning är inte en realitet för alla, då många barn får sluta skolan i tidig ålder i lägre social klasser, för att börja arbeta eller på grund av giftemål. Det är dålig kunskap om utbildningens betydelse bland föräldrar,

traditioner som inte uppmuntrar skola, föräldrars behov av pengar, som beskrivs som orsaker. Skolan är dessutom anpassad för medelklassens barn vilket då gör att barn i slummen och på barnhem som kommer från lägre klasser försummas och riskerar att inte kunna identifiera eller ta till sig utbildningen. I medel- och övre klasser har barnen ofta stora krav i skolan från föräldrar och lärare att lyckas och prestera vilket orsakar stress hos barnen.

Klass som påverkan tillsammans med kön är något som spelar in med tanke på att flickor i slumområden, i lägre klasser inte uppmuntras till att bli självständiga då de gifts bort i tidig ålder, utan blir beroende. Det nya paradigmet talar om att barndom aldrig kan skiljas från variabler som klass, genus och etnicitet (Prout 2005). Hur klass påverkar barndom och synen på barn blir genom dessa exempel tydlig. Synen på barn och barns möjligheter kommer delvis utan vilken social klass man tillhör.

9.5 Socialarbetares syn på barn

Alla våra informanter ser barn som olika och unika individer. Informant 1 säger att man måste bemöta och hjälpa barn utifrån deras speciella problematik eftersom alla problem är olika. Det är viktigt att förstå barnens egna språk och försöka förstå deras behov för att kunna möta deras problem. Hon menar vidare att det alltid finns en orsak till ett visst beteende, det gäller bara att fråga barnet och prata med barnet så att man kan förstå och hitta dessa förklaringar. Hennes drivkraft i arbetet är tron på att ge varje barn en chans. På samma sätt talar informant 2 om att det är viktigt att ha ett hopp och en tro på barnet. I sitt arbete tror hon på att ge barnen sitt allt och acceptera dem som de är. Arbetet med barnen är skraddarsytt efter varje barns komplexa behov och hon vill hjälpa barnet på det bästa sättet och möta barnet utifrån vad helst de har på hjärtat. Informant 4 säger att dagens socialarbetare ser barn som separata människor och de är medvetna om betydelsen av att se till barns rättigheter. Hon säger vidare att i hennes arbete är det viktigt att lyfta fram att barnet är en person som är värd respekt och som aldrig skall utnyttjas på något sätt.

Informant 5 och 7 talar om att se möjligheter och arbetar för att göra barn rustade för att möta världen, bli självförsörjande, få dem att tro på sig själva och sina förmågor. Informant 7 arbetar med att ge barnen möjlighet till hantverksutbildning eller någon form av yrkesutbildning. Hennes uppgift är bland annat att ge barnen vägledning och diskutera alternativ och möjligheter. Informant 5 ser sig själv som ett verktyg och vill förmedla säkerhet och vara en närvarande vuxen. Det är viktigt att ta sig tid och finnas där för barnen och försöka hjälpa dem att hjälpa sig själva. Hon tror vidare på att alla barn skall ha lika rättigheter till att leva ett bra liv och hon säger att barn inte skall underskattas, för de kan göra under. Informanten har också en tro på att inte göra barn till offer utan de skall också stå upp och ta ansvar för sig själva.

Chefen på privatskolan, informant 8 beskriver att kärnan i hennes arbete är hennes tro på att alla har ett frö inom sig och en potential, som i rätt miljö kan utveckla positiva förmågor. Informanten arbetar människocentrerat och vill arbeta utifrån respekt och förmedla möjligheter till människor hon möter och sedan vänta i tålmod. Informanten tycker vidare att i hennes arbete med barn att det är viktigt att gå in i deras värld och att förstå villkoren för dagens barn och hur de förändras. Hon menar att det är viktigt att tänka på nya frågor och kunskaper i samhället som kan vara viktiga för dagens barn och deras framtid. Hon vill i sitt arbete ge barn kunskaper och skicklighet i att arbeta i grupp såväl som att kunna ta hand om sig själv. Barn måste ta ansvar för sitt handlande och förstå vad det kan få för konsekvenser. Det måste finnas respektingivande och konsekventa vuxna som ger barn frihet och

möjligheter men även sätter gränser. Informanten ser lärare som vägledare som skall finnas där för att underlätta och låta barnet upptäcka kunskapen själv.

Alla socialarbetare som vi har intervjuat talar om betydelsen av utbildning för barnen de arbetar med och möter i deras olika verksamheter. De arbetar också alla mycket med att öka medvetenheten hos både barn och föräldrar inom olika områden t.ex. hur man kan skydda sig mot HIV, graviditet, övergrepp. I slummen anordnar socialarbetarna studiehjälp för barn, de hjälper till med läxor och på lov anordnas olika typer av aktiviteter. De flesta av socialarbetarna arbetar med grupper på något sätt, de diskuterar och pratar utifrån olika teman. Alla socialarbetare säger att kunskap är ett sätt att få barn att få makt över sina egna liv. Flera av informanterna vill göra barnen delaktiga i deras problemlösning och de vill att barnen skall tänka runt sina problem och även på problem som finns omkring dem i deras omgivning och i samhället.

9.5.1 Analys

I resultatet kan man se socialarbetarnas syn på barn i beskrivningarna av hur de arbetar med barn. Informanterna visar att barnkonventionen har påverkat dem och att de är medvetna om barns rättigheter. Resultatet förtäljer dock inte i vilken utsträckning det praktiskt visar sig. Informanterna visar en entusiasm och stort intresse för barn som Boyden (2001) även menar är något som ökat utöver världen. Det nya paradigmet talar om globala strömningar av idéer och värderingar som ger en viss typ av homogenisering och påverkar barndom och även då synen på barn. Barnkonventionen kan då ses som en global strömning som påverkat socialarbetarna i Indien (Prout 2005). Dessa värderingar kan man se arbeta sig in på alla nivåer i den utvecklingsekologiska strukturen. Socialarbetare på exo- och mesonivå kan påverkas av andra socialarbetare från andra länder, som i sin tur påverkar familjer och barn på mikronivå och förändra värderingar och politik på makronivå. Familjen och barnet på mikronivå kan även påverkas genom exempelvis media som även verkar i de andra nivåerna (Andersson 1989).

Det nya paradigmet talar om att barnen bör erkännas, lyftas fram och ses som personer med egen rätt. Att de ska studeras för sin egen skull, oberoende av perspektiv från vuxna (Prout 2005 och Lee 2001). Detta kan vi se exempelvis hos chefen på privatskolan, då hon vill gå in i barnets värld och förstå barnet utifrån den. Vidare beskriver en informant att hon ser barnen som separata människor, alltså inte som bilagor till familjen som Qvortrup (2001) menar ofta är fallet. Samma tankesätt finns hos informant 1, som tycker det är viktigt att förstå barnets egna språk och fråga barnet för att hitta förklaringar. Detta visar att barnet erkänns och ges eget utrymme som egen person, de uppmuntras att tala och inte på samma sätt styrs av vuxnas världsbild. Det blir då här frågan om hur mycket man lyssnar till barnet och utgår från dennes värld, hur mycket man lyssnar till föräldrar och hur man utgår från sina egna föreställningar som socialarbetare. Hur mycket utrymme och erkännande ett barn får kan tänkas variera mellan situationer och socialarbetare och med tanke på vilken nivå i den ekologiska strukturen mötet utspelar sig. Det kan även påverkas av ställningstagande från föräldrar. I möten på mikronivå, exempelvis mellan en kurator och ett barn på ett barnhem kanske barnen har möjlighet att ges mer utrymme och erkännande, än vad de har i exo- och makrosystemet exempelvis i ett fängelse. Hur mycket man lyssnar på barnet och hur mycket erkännande barnet ges, blir beroende av strukturer i samhället på makronivå som påverkar strukturer och förhållningssätt på exo, meso och mikronivå, och även i omvänd ordning (Andersson 1989).

Erkännande hänger samman med att se barn som en varande människa (being), som ges möjlighet att vara aktiv i konstruktionen av sitt sociala liv (Lee 2001). Detta kan kopplas till viljan hos informanterna att få barnen att tro på sig själva och att vilja stärka barnens tro på sina förmågor. Genom att informanterna ser resurser i barnen och vill stärka barnen som det är nu, kan man se tendenser till att barnen ges respekten av att vara en varande människa (being) och att de inte ses som inkompleta människor (Lee 2001). Vidare kan vi se att många av informanterna arbetar med att förmedla möjligheter till barnen vilket kan ses som att man aktiverar barnen och har bilden av dem som aktörer. Att rusta barnen för världen, att ge dem en hantverksutbildning, göra dem självförsörjande och möjliggöra skolgång är exempel på detta. Många av informanterna arbetar med utbildning, medvetenhet och kunskap och vill genom kunskap ge barnen makt över sina liv. De talas om att utrusta barnen så att de kan upptäcka kunskaper själva och ge dem redskap att hantera livet, vilket kan ses som att göra barnen aktiva i konstruktionen av sina liv och även erkänna deras handlingsutrymme (Prout 2005).

Informanternas uttryck att tro på varje barn, dess förmåga och att barn inte ska underskattas, kan kopplas till att se barn som kompetenta individer och som subjekt med eget handlingsutrymme, som är en del av barnkonventionens tankar (Bartley 1998) men även paradigmet (Prout 2005). Formuleringar att barnen förväntas ta ansvar, stå upp för sig själva och inte göras till offer kan även härledas till detta. Att en del av informanterna beskriver sig själva som någon som ger vägledning, ett verktyg för barnen, uttrycker på olika sätt att de vill hjälpa barnen att hjälpa sig själva. Detta är likaså uttryck för att ge barnen utrymme och se dem som kompetenta.

Konventionen menar att man bör se barnet både som subjekt, med delaktighet och som objekt, i behov av omsorg och skydd (S 2001:05). Vi kan se att informanterna på olika sätt ger barnet respekt och erkännande av att vara en varande människa (being) som tillåts vara aktiv. Istället för att se barnen som passiva mottagare, objekt eller blivande människa (becomings). I arbetet ger informanterna hjälp i form av att barnet är objekt, exempelvis delar av skolans arbete, eller arbetet att medvetandegöra, där man förmedlar kunskap. Här är det en balans mellan att dels ge barnet undervisning som barnet tar emot då barnet blir ett objekt och undervisning som aktiverar barnet och främjar deltagande, barnet som subjekt.

9.6 Socialt arbete med barn och dess förändring över tid

Informant 8 lyfter fram hur barnperspektivet och barns utrymme har blivit större och mer uppmärksammat i socialt arbete. Detta förklarar informant 7 och 8 komma utav kampanjer och olika organisationers arbete för barns rättigheter, förbud mot barnarbete men även det stora mediala utbudet som orsaker till förändringen i synen på barn i socialt arbete.

Informant 1 ser en tydlig förändring över tid i socialt arbete med barn och kuratorn menar att det idag finns en större medvetenhet om problem och om den hjälp som finns att få inom olika områden. Det finns idag mer professionella socialarbetare och synen på barn har förändrats till att bli mer barncentrerad. Tidigare menar kuratorn att man såg barnet som ett objekt som man bara matade med information men idag gör man barn mer delaktiga i beslut som rör dem. Specialläraren säger att arbetet med barn har förändrats genom att socialarbetare har blivit mer medvetna om barns behov. Informant 5 ser en tydlig förändring i socialt arbete säger att man tidigare arbetade med att korrigera och rätta barnet och om det hade stora svårigheter var ofta lösning att skicka barnet till institution, denna syn finns fortfarande men var vanligare för 10 år sedan. Informanten säger vidare att en förändring som är synlig är att man idag hjälper

barnet mer där det är i form av hjälp i hemmet. I dagens sociala arbete, inriktar man sig också mer på perspektiv som mänskliga rättigheter och man är medveten om att barn har rättigheter och att dessa måste skyddas, vilket även andra informanter håller med om.

Vidare tycker informant 7 som flera av de andra socialarbetarna att arbetet tidigare var mer inriktat på serviceinsatser och man hade uppfattningen att man visste vilka behov som fanns hos barnen. Barnens verkliga behov och deras möjlighet till att föra fram sina åsikter gavs inte lika stor uppmärksamhet som det gör nu. Arbetet har ändrat karaktär till att bli mer barncentrerat menar hon. Informant 4 berättar att socialt arbete med barn tidigare har varit inriktat på välfärd, men att det nu finns tendenser till att göra barn mer aktiva genom att ge dem utbildning och på så sätt göra dem självförsörjande i framtiden. Flera av informanterna håller med om denna utveckling och informant 8 säger att man tidigare gav service och försörjde de underprivilegierade för att motverka fattigdom, nu utbildar man dem. Tidigare såg man också ofta ett problem som enskilt och det fanns bara en lösning, idag ser man att problem hänger ihop. Idag räcker det inte att ge ett fattigt barn mat för de har också ambitioner och har blivit influerade av samhällsutvecklingen. Hon menar vidare att man måste ge olika sorters hjälp och det finns inte någon generell lösning på ett problem, idag måste hjälpen ges till den enskilde på flera olika nivåer.

Informant 6 tycker inte att socialt arbete har ändrats så mycket men att det borde ändras. Mest handlar det om att sprida medvetenhet och ge välfärd, något som han inte tycker är tillräckligt. Han anser att bara ge servicebaserad hjälp i vissa fall borde stoppas. Han tycker det är viktigt att ge kunskap och stärka människor med kunskap och hjälpa dem att ta makt över sin situation. Socialarbetare försöker lösa problem på deras nivå och med deras medel t.ex. genom att bara prata med familjen. I detta tycker han också att någon person, någon offentlig, något system måste hållas ansvarig och först då kan man börja prata om barns rättigheter mer effektivt. Socialarbetare borde bli mer inriktade på mänskliga rättigheter och organisationerna mer rättighetsbaserade. Han tycker också att socialarbetare borde använda sig mer av lagen i sitt arbete. Medvetenhet skall även finnas hos barnen och de bör veta och stå för sina rättigheter själva.

9.6.1 Analys

Det sociala arbetet med barn beskrivs ha förändrats och nu läggs mer fokus på barnperspektivet och ett mer barncentrerat arbete. Detta är något som vi känner igen i det nya paradigmet som talar om att barns ska uppfattas utifrån sina egna intressen och inte utifrån de vuxnas perspektiv (Prout 2005). Det finns idag en större medvetenhet om problem och barns behov. Man menar att det inte finns bara en lösning på ett problem, som ofta var uppfattningen tidigare, utan man måste se komplexiteten och hjälpa den enskilde på olika nivåer.

Resultatet stämmer överens med paradigmets vilja att se barnet som aktiva i konstruktion och beslut och inte passiva objekt (Prout 2005). Likaså med att se barnen som subjekt, kompetenta individer som konventionen förespråkar (Bartley 1998). Idag fokuserar man mer på att aktivera, utbilda och sprida medvetenhet, göra barn delaktiga och hjälpa barnen i deras hemmiljö. Tidigare var arbetet mer inriktat på serviceinsatser där man fokuserade på försörjning, och socialarbetarna upplevde att de visste vad barnen behövde. En form av objektsyn då man matade barnen med information likaså att de ofta handlade om att korrigera och rätta barnet var tidigare vanligt förekommande. Då gavs barnens åsikter inte lika stor uppmärksamhet.

Resultatet visar att barndomen och att vara ett barn har konstruerats om och förändrats i och med olika företeelser i samhället som det nya paradigmet talar om (James/Prout 2001). Förändringarna förklaras av informanterna genom uppbringandet av lagar som skyddar barn och en större medvetenhet om barns rättigheter, vilket kan ses som politiska processer som paradigmet lyfter fram som en faktor. Det kan vi se som internationella politiska processer som påverkar det indiska förhållningssättet och påverkar den nationella och lokala politiken. Vidare kan vi tänka oss att olika lokala samhällen, lokalpolitik på exonivå har skilda möjligheter och resurser att influeras och praktisera exempelvis barns rättigheter, därför blir barndomen olika beroende på de sociala rum och sammanhang som barnet befinner sig i. Olika verksamheter och funktioner i samhället på exonivån har olika sätt och förmåga att influeras av socialpolitik på makronivå.

Det mediala utbudet gavs också som förklaringar till förändringen i synen på barn, vilket influerar de kulturella processerna som även det nya paradigmet menar konstruerar barndom (James/Prout 2001). Socialarbetarna influeras av nya globala strömningar av olika idéer och värderingar som i sin tur påverkar deras arbete. Värderingar och idéer sprids globalt mer idag med tanke på media, kommunikationsteknologin och den ökade rörligheten av människor så kan vi tänka oss att arbetssätt och synsätt inom det sociala arbetet även sprids mer globalt. Det kan då leda till en viss homogenisering av arbetet då olika lokala sammanhang kommer närmare. Socialt arbete blir delvis en produkt av globala idéer och strömningar. Detta kan leda till att lokala arbetssätt som fungerar i en kontext kanske används i sammanhang där de inte kan fungera på samma sätt. Det nya paradigmet lyfter fram att exempelvis barnkonventionen kan vara svår att införa i vissa kulturella kontexter då den är skriven utifrån västvärlden värderingar som kan vara svårförståeliga i lokal kontext (Boyden 2001).

En av informanterna, advokaten, efterfrågar speciellt mer användning av lagen och menar att socialarbetare borde bli mer inriktade på mänskliga rättigheter. Informanten vill även se att någon måste ta ansvar och föra diskussionen effektivt som rättigheter. Vi ser att han här frågar efter en medvetenhet på makronivå om värderingar och lagar som han vill se verkan av hos socialarbetarna i deras arbete på alla nivåer. Här skulle vi kunna tänka oss ett mer aktivt arbete på exonivån, i lokalpolitiken som kan arbeta med att ge förutsättningar för att berättiga barn deras rättigheter. Som sedan kan påverka arbetet på meso och mikronivå.

9.7 Barnens situation i det indiska samhället och förändring över tid.

9.7.1 Barncentrerat

Informant 8, chefen på privatskolan, menar att barnperspektivet har ett begränsat utrymme i det indiska samhället. Men med flera socialt aktiva och fler organisationer som kämpar för mänskliga och barns rättigheter blir barns utrymme större och mer uppmärksammat både i socialt arbete och i samhället. Informant 3 menar att det länge har varit så att man har sett barn som enskilda individer i socialt arbete men i det indiska samhället i övrigt är det först nu som man har börjat se barn som enskilda individer. Informant 2 beskriver hur samhället också ser barnet mer nu och förstår att barnet också kan ha problem och kan nu hjälpa till att hantera dem. Idag är synen på barn mer barncentrerat och man tänker och bemöter barn mer individuellt.

Informant 4 beskriver att följderna av den indiska frigörelsen blev att människor fick möjlighet att tänka mer självständigt, att utbildning blev viktigare och öppenheten mot omvärlden bidrog till en förändring i samhället. Hon säger vidare att FN:s konvention om

mänskliga rättigheter också har påverkat. Ytterligare faktorer som förändrar samhällets bild på barnet och det sociala arbetet med barn beskriver informant 7 som kampanjer för barnets rättigheter, lagen om förbud mot barnarbete med strängare straff leder till att färre föräldrar och arbetsgivare låter barn arbeta. De mediala påtryckningarna och det stora mediala utbudet har också påverkat synen på barn menar hon.

Informant 6 menar att generellt har synen på barn inte förändrats i samhället, man tänker inte på barnets behov utan för barnet. Han menar att överlag i dagens samhälle tänker man och ser bara till sina egna barn och det finns inget utrymme för att kollektivt se till barns behov. Han kan dock se tendenser till att det har skett en förändring i synen på barn i enskilda indiska familjer.

Informant 8 beskriver hur man i indisk kultur tror på föräldrarnas vishet över barnen, man antar att barnen inte är kapabla att fatta egna korrekta beslut och de skall istället lyssna på sin mamma och på sin lärare. Denna syn finns både i familjer och bland professionella. Informant 4 berättar hur barnet tidigare sågs som familjens egendom och familjen bestämde vad som var bra för barnet, giftermål, utbildning och så vidare. Idag är detta inte lika starkt. I en del familjer får barn komma till tals och dagens barn vill göra mer och är mer intresserade av sin omvärld. Informant 1 beskriver hur föräldrar uppmuntrar barn till att tala om vad de behöver eftersom de vill att deras barn skall kunna hantera livets olika sidor. Föräldrarna gör barn mer delaktiga för att de skall kunna möta och hantera livets olika sidor.

9.7.2 Analys

Barnens utrymme beskrivs av flera informanter som begränsat i det indiska samhället och att det ser sig olika i familjer. Informanterna lyfter fram hur man på en del håll ser barnen som familjens egendom och därav bestämmer allt för barnet, vidare att barn inte är kapabla att fatta egna beslut och att man då istället tänker för barnen. Att barnet på detta sätt är en bilaga till familjen är något som det nya paradigmet (Qvortrup 2001) tar upp och vill förändra. På detta sätt glöms barnen bort och de ses inte som kompetenta individer som konventionen förespråkar (Bartley 1998). Detta kan även tyda på att man ser barnen som ofärdiga, som blivande (becomings) och risken är att de inte får den respekten som de ska ha i egenskap av att vara människor och barn (Lee 2001).

Flera av informanterna pekar dock på en förändring i synen på barn på en del håll. I en del familjer får barnen komma till tals mer och föräldrarna uppmuntrar barnen att tala om vad de behöver och till att vara mer delaktiga. Det beskriver hur synen på barn idag är mer barncentrerad och att samhället ger mer utrymme och ser barnen. Här kan vi tänka att ett erkännande av barnen utvecklas när deras åsikter efterfrågas vilket även ger dem status som kompetenta individer som det nya paradigmet talar om (Lee 2001). Barnen tillåts att vara mer aktiva och får då på så sätt erkännande då de är med och konstruerar deras egna sociala liv vilket paradigmet även belyser (Prout 2005).

Orsaker till förändringen i synen på barn beskrivs dels i FN:s barnkonvention med kampanjer, organisationer och socialt aktiva som kämpar för barns rättigheter. Vi ser att på detta sätt har barnen uppmärksammas och barns utrymme har blivit större i samhället. Detta kan kopplas till de globala strömningar av idéer och tankar som är med och skapar barndom, som det nya paradigmet talar om, vilket vi även ser i Indien. Värderingar, lagar och normer på makronivå påverkar barnet på lokal nivå i deras mikrosystem. Lagar som förbud mot barnarbete och strängare straff gör att färre föräldrar och arbetsgivare låter barn arbeta. Här kan vi se lagar

och politik på makronivå som påverkar och förändrar möjligheter på exo- och mesonivå (arbetsgivare) och mikronivå (föräldrar). Lagar på makronivå kan då förhoppningsvis sedan ändra synen på barnarbete och synen på barn i de andra systemen då vi ser att det ständigt finns en påverkan och interaktion mellan systemen i den ekologiska strukturen (Andersson 1986).

Paradigmet talar om att barndomen ska ses som ett socialt fenomen som resultat av historiska, politiska, ekonomiska och kulturella företeelser (James/Prout 2001). Barnarbete kan sägas finnas på grund av företeelser av dessa slag. Nya politiska faktum som lagar på makronivå konstruerar om vad barndom är och synen på barn ändrar sig därav i tid och rum (James/Prout 2001). Vidare politiska och kulturella företeelser som skapat barndomen i Indien kan beskrivas i det som informanterna lyfter fram i människors möjlighet att tänka självständigt i och med landets frigörelse, att utbildning blivit viktigt och öppenheten mot omvärlden, däribland mediala påtryckningar. Då familjer uppmuntras att tänka självständigt och öppnas för intryck från omvärlden ger detta nya möjligheter utanför de tidigare traditionerna. Man kan tänka sig att traditionerna utmanas i och med de globala strömningarna som påverkar exempelvis den ekonomiska situationen och möjlighet till försörjning för familjen. Ekonomiska företeelser och förändringar sker parallellt med förändringar socialt och kulturellt som i sin tur påverkar olika förhållanden för exempelvis identitet (Prout 2005). Här ser vi hur synen på barn blir beroende av den ekonomiska situationen. Vi kan se att ekonomin förändras ständigt vilket ger nya sammanhang och tillfällen att försörja sig. Exempelvis påverkar föräldrarnas möjlighet att arbeta och försörja sig, barnets situation och barndom. En förälder som kan försörja sin familj kan låta sina barn gå i skolan istället för att tvinga dem till arbete och flickor som har fått vara hemma och jobbat, kan även de få gå i skolan. Ekonomiska förutsättningar kan på dessa sätt påverka identiteten och synen hos föräldrar och barn. Vi kan se att ett barn som får gå i skolan kan få uppmuntran, berättigande, och ges fler möjligheter till egna val och chans att vara subjekt och aktörer i sitt meso- och mikrosystem. Detta kan påverka barnens sätt att se på sig själva och även deras föräldrars sätt att se på sina barn på mikronivå, och kan utmana och ändra könsperspektivet då exempelvis flickor berättigas samma möjligheter. Då alla nivåer i den utvecklingsekologiska strukturen påverkar och samspelar med varandra (Andersson 1986) kan vi se att förändringar i synen på barn på mikronivå kan förändra traditioner och värderingar vidare i de andra systemen. Detta kan leda till nya politiska ställningstaganden och normer på makronivå som förstärker barnens roll, behov och rättigheter.

9.7.3 Barns utsatthet

Barnens situation beskrivs som utsatt av flera av informanterna. Barnen som socialarbetarna möter har varierande problem men ofta stora brister i sina familje- och hemförhållanden. De har även problem i sitt sociala beteende och eftersom många barn lever i utsatthet blir de lätt indragna i kriminella handlingar. Informant 6, advokaten säger att barn ofta utnyttjas av vuxna som tvingar in dem i brottslighet. Eftersom barnen som lever i slummen och på gatan befinner sig i en utsatt situation blir de även lätt exploaterade sexuellt, socialt och psykiskt. Många barn har inga vuxna som tar ansvar för dem och de har ingen som de kan vända sig till för att få hjälp. Han säger vidare att barn blir offer för vad de utsätts för och att det inte finns något skydd.

Flera informanter pratar om att barn som växer upp i det indiska samhället har en felaktig syn på sexualitet, eftersom sex är ett tabubelagt ämne i Indien. Förnekelsen om att sexuella övergrepp förekommer är stor både bland föräldrar och professionella och informant 4 säger

att det kan vara svårt att komma i kontakt med barn som utsatts för övergrepp eftersom det är tabubelagt. Hon säger vidare att det inte finns någon lagstiftning som skyddar barn mot sexuella övergrepp, utan bara mot våldtäkt. Informant 6 berättar att det förekommer sexuella övergrepp mellan barn på institutioner och i fängelserna och att detta är en följd av att det finns för få övervakare och barnen får då utrymme att förtrycka och utnyttja varandra.

Informant 6 började arbeta med mänskliga rättigheter då han såg flera luckor i samhället inom detta område. Barn sitter i fängelse och på fängelseinstitutioner trots att de inte är 18 år och inte är straffmyndiga enligt indisk lag. Han säger vidare att i Indien är det inte okej för ett barn att ställa frågor till vuxna, exempelvis till lärare. Detta leder till att barn inte frågar vuxna överhuvudtaget, exempelvis i fängelserna vilket gör att barnen ofta inte vet eller förstår varför de är där och vad som händer runt omkring dem. Vidare är domare som dömer barn i domstolar samma som dömer vuxna vilket leder till att barn blir bedömda efter samma mått, vilket informanten beskriver som ett stort problem. Han menar att rättsväsendet behöver känsliggöras.

9.7.4 Analys

Barnkonventionen talar om barnets behov av samhälligt skydd och att barn har ett särskilt behov av skydd och stöd (SOU 1997:116). Detta ser vi i resultatet som lyfter fram att barn ofta är utsatta, blir offer och att de utnyttjas och blir indragna i exempelvis brottslighet. Vidare finns det inget skydd för barn som lever i slummen, på gatan som blir exploaterade sexuellt, socialt och psykiskt. Skyddet för barn brister även i lagen och rättsväsendet. Då barn som utsätts för sexuella övergrepp inte kan få något vidare skydd i lagen. Vidare då domare dömer barn på samma sätt som vuxna. Detta pekar på att arbetet med att ge barnen rättigheter och skydd genom barnkonventionen i högsta grad behövs och måste utvecklas.

Barnkonventionen arbetar för att barn ska få rättigheter och vill ge mänsklig standard till alla barn (Prout 2005). Med barnkonventionen vill man överskrida sociala, ekonomiska, kulturella skillnader i barns liv världen över (Prout 2005). Resultatet visar dock att detta kan gå trögt och att det finns många hinder i den egna kulturen och strukturer som inte kan leva upp till konventionen. Bartley (1998) förklarar att följa konventionen innebär problem för många länder och de brister ofta i förutsättningar och påverkas av landets kultur och politik. Trots att konventionen ger barnen rättigheter, en identitet och ett erkännande (Lee 2001) som vi kan se dels finns på en makronivå, så ser vi att det är svårt för många barn att få detta berättigat och ta del av sina rättigheter eller ens vara medvetna om sina rättigheter. Rättigheter som barnkonventionen beskriver finns i politiska beslut, i normer och värderingar på makronivå har svårt att hitta sig vidare i systemen som påverkar barnen direkt. Detta gör att många barn lämnas utanför och inte får berättigande, erkännande och det skydd och den omsorg som de har rätt till enligt konventionen (Lee 2001).

9.7.5 Samhällsförändring och Media

Informant 8 menar att samhällsutvecklingen har fått oss att bli mer medvetna om barns exploatering, både sexuellt och ekonomiskt, något som hon ser som mycket positivt. Medierna har även bidragit till att öka medvetenheten hos den vanliga människan menar informanten. Barn är däremot inte kapabla att förstå och hantera all information som sprids i media och som en följd av detta tvingas och skyndas barn på att växa upp och de förlorar en del av sin barndom. Idag vet vi att vi också måste investera i våra barn för barnen är landets framtid, säger hon. Vidare upplever informanten att barndomen försvinner och förflyttas

bland annat på grund av att barnen förväntas börja skolan tidigt och hon menar att barnens vardag blir mekanisk och barnen lever efter en viss mall som gör att deras fantasi, oskyldighet och kreativitet försvinner tidigt.

Informant 1 menar att i dagens samhälle tenderar barnen att informellt bli vuxna tidigare. Hon ser det som en följd av de samhällsförändringar som barn exponeras för genom media vilket gör att de mognar tidigare. Hon säger också att det finns en ökad medvetenhet hos barn, de vet vad de vill och är mer säkra. Barnens oskyldighet har försvunnit och tenderar att försvinna allt tidigare genom den ökade rörligheten bland människor och exponering av media. Informant 3 knyter också an till media och menar att barnen har blivit mer influerade och fått större tillgång till filmer, media och allt som finns utanför deras byar. De påverkas av media och influeras av västvärlden, attityder förändras vilket leder till att barnen vill vidga sina vyer.

Informant 5 tycker att globaliseringen kan vara ett problem för barnen då de blir utsatta och förvirrade av det de möter i t.ex. media. Hon menar att det i och med detta blir svårt att hitta en förebild. Hon tycker att samhället bör sätta upp normer för att skydda barnen och för att de skall kunna hantera det som de möter. Samhället borde stå för bra normer, utveckla sätt att arbeta, ge barn en utvecklande och förtroendeingivande sysselsättning och öka medvetenheten om barns utsatthet i samhället. Hon tror också att om barnen är friska blir också samhället bra. Informant 8 talar också om förebilder och beskriver hur hon ser en stor utmaning i att få fram positiva förebilder för barnen. Barn är exponerade och influeras av våld som de ser i media och i olika sammanhang vilket påverkar deras inställning. De blir bestulna på sin barndom genom alla intryck som de utsätts för utan något skydd eller hjälp att hantera dem. Detta leder till att de ofta brister i sitt sociala samvete och detta är något som vi vuxna måste ta ansvar för.

9.7.6 Analys

Flera av informanterna lyfter fram samhällsförändringar, globaliseringen, den ökade rörligheten och medias framfart som orsaker till en förändring av barns livssituation. Media förklaras av informanterna ha ökat medvetenheten hos den vanliga människan. Det kan förstås som att media kommer in i människors närmiljö i mikrosystem och påverkar värderingar och traditioner och sedan ut i systemen och även förändrar värderingar och strukturer på makronivå (Andersson 1986). Barn utsätts för intryck och bilder i media utan skydd och hjälp att hantera det. Barnen är ofta inte kapabla att hantera det stora flödet av information i media. Informanterna menar att barnen skyndas att växa upp, förlorar en del av sin barndom och att deras oskyldighet försvinner tidigare i och med det stora mediala utbudet. Detta är något vi känner igen från det nya paradigmet, att barndomen hotas att försvinna då barn kommer tidigare in i vuxenvärlden genom medias flöde (Lee 2001). Ytterligare menar informanterna att barns barndom och oskyldighet hotas i och med att då barnen placeras tidigt i skola och får en mekanisk vardag som tar bort fantasi, kreativitet och oskyldighet. Vi kan tänka oss att barn har varit och kan vara skyddade i sitt mikrosystem och familjen fungerar som ett filter för den yttre världen, på så sätt behålls barns oskyldighet mer. Men om utbudet och medias flöde in i hemmen och i närmiljön ökar kan inte längre föräldrarna fungera som filter. Barnen är då inte längre skyddade på samma sätt som tidigare.

Samtidigt kan man se det stora informationsutbudet som en möjlighet för barnen att få tillgång till flera sociala mallar, tankesätt och värderingar. Vi kan tänka att en öppenhet mot omvärlden ökar möjligheten för barn att vara subjekt och aktörer. En av informanterna menar att medias påverkan leder till att barnen vill vidga sina vyer. Vi kan tro att genom att de får ta

del av andra bilder uppmuntras barn att söka själva. Detta är något som Lee (2001) med det nya paradigmet lyfter fram. Genom mångfald i media och tillgång till informationsteknologin öppnar det barnen för val och möjligheter vilket gör dem till aktiva och även kan påstås ge dem frihet. En ökad medvetenhet hos barn och att barn vet vad de vill har även lyfts fram av informanterna, vilket kan tolkas som att barn i vissa fall uppmuntras till att vara aktiva och uppmuntras att fundera och tänka.

Att oskyldigheten hos barn skulle gå förlorad i och med medias utbud, kan vi tänka innefattar de klasser som har tillgång till det mediala utbudet. För barn som har det sämre ställt, barn i slummen eller barn i marginaliserade familjer, påverkas inte på samma sätt av medias utbud. Men oskyldigheten och barndomen kan ändå tänkas försvinna i och med andra orsaker som att de tvingas arbeta eller gifta sig i tidig ålder. Här ser vi att barndomen varierar i olika klasser som Prout (2005) lyfter fram. Vi ser att barn utsätts för olika påtryckningar beroende på exempelvis klass som påverkar deras möjligheter till att vara barn och hur det är att vara barn och även sättet att se på sig själva och sina möjligheter.

10. Diskussion

10.1 Metoddiskussion

Vi upplever att vår kvalitativa studie har gett oss möjligheten att få en inblick i det sociala arbetet i Indien och hur socialarbetare där funderar kring arbetet med barn. Vi var måna om att ha en metod som gav möjlighet till flexibilitet och ändringar då resan och resultatinsamlingen ställde oss inför en del ovissheter. Med den kvalitativa undersökningsformen hade vi möjlighet att ändra studieform, intervjuform, ändra eller lägga till frågeställningar under själva materialinsamlingen vilket varit förtjänstvärt. Vi är nöjda med vårt val att göra personliga enskilda intervjuer, då det har givit oss en målade beskrivande bild vilket vi finner intressant för att spegla situationen. Intervjuerna gav informationsrika, givande samtal, som öppnade upp för inblick i socialarbetarnas arbete och synsätt. Informanterna visade intresse av att dela med sig av sin verklighet och kunskap, bjöd in oss och ville gärna visa sin verksamhet. Detta medförde att studien kunde genomföras i medgång och vi kan se resultatet som värdefullt och att intervjuerna föll väl ut. Att få en bra intervjusituation och lyckas få en bra intervju är i sig en utmaning, vilket vi trots olika hinder av språk och kultur, som vi tidigare diskuterat ändå lyckades med på ett fördelaktigt sätt. Vi upplever att metoder och arbetssätt som använts tillsammans har gett ett resultat som svarat för syftet och åstadkommit tillförlitlighet.

Vårt aduktiva arbetssätt har inneburit både för och nackdelar. Om vi hade haft möjlighet att sätta oss in i teorier och kunskapsmaterial mer än vad vi gjorde innan frågeguiden och intervjuerna gjordes, hade antagligen arbetet sett annorlunda ut. Då vi delvis bestämt och funnit vår teori- och kunskapsanknytning utifrån vårt insamlade resultat kan vi se att det kan ha saknats frågor i intervjuguiden som kunde ha varit relevanta. Detta är dock något som vår typ av intervjusituation tillät att ändra och lägga till under intervjun. Men med en del öppna frågor och frihet till teori- och kunskapsanknytning i efterhand, fanns möjligheter att tänka om och risken att styra resultatet åt något håll minskade. Frågeguiden hade även kunnat göras tydligare. Begrepp som är mångtydiga kunde ha förklarats och tydliggjorts mellan intervjuaren och intervjupersonen. Vi hade även kunnat begränsa frågor och frågeområden som vi i efterhand inte har haft möjlighet att använda i uppsatsen.

Vi hade gärna önskat att vi kunnat hitta mer relevant litteratur/källor och tidigare forskning som vi hade kunnat jämföra och kanske understryka vårt resultat med. Vi upplever dock att vårt litteraturomfång är relativt omfattande och att vi funnit och använt oss av betydelsefulla och värdefulla källor.

I arbetet med uppsatsen har vi sett våra begränsningar med att vi är nya inom området för socialt arbete. Mer praktisk erfarenhet, rutiner och praktisk tankesätt inom socialt arbete, hade gett andra anblickar och andra angreppssätt.

10.2 Resultat- och analysdiskussion

10.2.1 Vår uppsats

Uppsatsen har genom kvalitativa metoder och intervjuer sökt efter synen på barn i Indien. Syftet med uppsatsen var att undersöka synen på barn bland ett antal socialarbetare och deras bild av synen på barn i samhället i Indien. Studien har för avsikt att urskilja vilka olika

tankesätt och faktorer som påverkar synen, arbetet och förhållningen till barn. I detta undersöks även i viss mån, hur synen har förändrats över tid i samhället och bland socialarbetare. Vi har behandlat detta utifrån intresseområden och aspekter av barns bästa, barns rätt att uttrycka sin åsikt, barn som objekt, subjekt och aktör. Vi har kopplat dessa till variabler som kön, klass och ålder och till FN:s barnkonvention, det nya paradigmet inom barnforskning och teorin utvecklingsekologi. Socialarbetare har intervjuats och studerats oberoende av vilken typ av arbete med barn de bedrev för att på så sätt få en bred inblick från en variation av områden. Vårt material ger ingen möjlighet att ge en generell bild av socialt arbete och synen på barn i Indien. Vi avgränsar oss istället till att presentera en del av synen på barn och en del av det sociala arbete som bedrivs och beskrivs av de informanter vi mött. Vårt resultat kan inte översättas i generaliseringar utan presenterar personliga upplevelser och beskrivningar av situationen.

10.2.2 Svar på frågeställningarna

Vi vill nedan kort sammanfatta resultatet och analysen genom att svara på våra frågeställningar. Detta ska ses som ett komplement till resultat- och analysdelen där vi ger mer utförligare svar på frågeställningarna.

Vad har socialarbetare i Indien för syn på barn utifrån aspekter som barns bästa, barns rätt till att uttrycka sin åsikt och barn som subjekt, objekt och aktör?

Socialarbetarna menar att de använder barnkonventionen och dess innehåll som ett förhållningssätt i deras arbete med barn och visar på en entusiasm och ett intresse för att arbeta utifrån konventionens principer. Dels visar detta sig genom att ett individperspektiv beskrivs där respekten för barn och barnets perspektiv är centralt. Vidare genom att de vill kunna förmedla en säkerhet och trygghet till barnen och även i arbetet med att förverkliga och göra det möjligt för utbildning, som SOU 1997:116 talar om.

Barns bästa influerar samtliga informanter men begreppet beskrivs på olika sätt vilket kan ses naturligt då Schiratzki (2003) framhåller att begreppet är svårdefinierat och omfångsrikt. Flera av informanterna menar att det innebär att man sätter barnet i centrum och försöker se vilka behov som finns hos det enskilda barnet. Några tycker att innebörden är att se till hela barnets situation. Det innebär också att de försöker se varje barn och dess eventuella problem individuellt och precis som det nya paradigmet (Prout 2005) beskriver låta barnen välja och genom att låta dem göra egna val skapa ett individuellt aktivt barn. Barn får genom att barns bästa efterlevs möjlighet att påverka och konstruera sitt liv och sin egen verklighet vilket informanterna bidrar till.

Som artikel 12 (SOU 1997:116) talar om visar informanterna att de låter barnets röst bli hörd och att de låter barnet komma till tals och framföra sina åsikter. Detta ser vi genom att de vill göra barnen delaktiga och att de beskriver barnens åsikter och möjlighet att uttrycka sig som något viktigt och positivt. Informanterna gör detta genom att samtala, diskutera, involvera och låta barnen komma med egna lösningar i situationer och frågor som berör dem. Hos flertalet av våra informanter kan vi urskilja barnet som en egen aktör, som ett aktivt subjekt, som Bartley (1998) menar är ett växande synsätt. Som det nya paradigmet (Prout 2005) framhåller vill informanterna se barn som aktiva subjekt (beings/varande) i konstruktionen av deras sociala liv och inte se dem som passiva objekt eller mottagare av socialisation (becomings/blivande). Genom att de involverar, frågar, ger valmöjligheter och utbildning kan vi se att de ger barnen ett erkännande. De ser barnen som kompetenta, handlingskraftiga och

vill göra dem aktiva i sina eget liv, som det nya paradigmet talar om (Lee 2001). Många av informanterna arbetar med utbildning, medvetenhet och vill genom kunskap ge barnen makt över sina liv. De talar om att utrusta barnen så att de kan upptäcka kunskaper själva och ge dem redskap att hantera livet, vilket kan ses som att göra barnen aktiva i konstruktionen av sina liv och även erkänna deras handlingsutrymme (Prout 2005). Detta kan kopplas till viljan hos informanterna att se resurser i barnen, att få barnen att tro på sig själva och viljan att stärka barnens tro på sina förmågor.

Hur beskriver socialarbetare synen på barn och barns situation i det indiska samhället?

Barnens utrymme beskrivs som begränsat i det indiska samhället och att det ter sig olika i olika familjer. Informanterna lyfter fram hur man på en del håll ser barnen som familjens egendom och att man inte ser barn som kapabla att fatta egna korrekta beslut. Barnen glöms bort och de ses inte som kompetenta individer som konventionen förespråkar (Bartley 1998). Detta kan även tyda på att man ser barnen som ofärdiga, som blivande (becomings) och risken är att de inte får den respekten som de ska ha i egenskap av att vara människa och barn (Lee 2001). I en del familjer får dock barnen komma till tals mer och föräldrarna uppmuntrar barnen att uttrycka sig och vara mer delaktiga. Informanterna beskriver hur synen på barn idag över lag är mer barncentrerad och att samhället ger mer utrymme och ser barnen mer. Här kan vi se att ett erkännande av barnen utvecklas där deras åsikter efterfrågas vilket även ger dem status som kompetent individ som det nya paradigmet talar om (Lee 2001). Om barnen tillåts att vara mer aktiva, får de på så sätt erkännande att de är med och konstruerar deras egna sociala liv, vilket paradigmet även belyser (Prout 2005).

Barnkonventionen talar om barnets behov av samhälligt skydd och att barn har ett särskilt behov av skydd och stöd (SOU 1997:116). Resultatet lyfter dock fram att barn ofta är utsatta, blir offer, exploateras och att de utnyttjas. Skyddet för barn brister, även i lagen och rättsväsendet. Dels då barn som utsätts för sexuella övergrepp inte kan få något vidare skydd i lagen. Vidare då domare bedömer barn på samma sätt som vuxna. Med barnkonventionen vill man överskrida sociala, ekonomiska, kulturella skillnader i barns liv över världen (Prout 2005). Resultatet visar dock att detta kan gå trögt och att det finns många hinder i den egna kulturen och samhälliga strukturer som inte kan leva upp till konventionen.

Barndomen hotas då barn tidigare kommer in i vuxenvärlden dels genom medias flöde, vilket det nya paradigmet (Lee 2001) såväl som resultatet visar på. Barn utsätts för intryck och bilder i media utan skydd och hjälp att hantera det. Barnen skyndas att växa upp, förlorar en del av sin barndom och deras oskyldighet försvinner tidigare i och med detta. Ytterligare menar informanterna att barns barndom och oskyldighet hotas i och med att barnen placeras tidigt i skola och då får en mekanisk vardag som tar bort fantasi, kreativitet och oskyldighet. Men oskyldigheten och barndomen kan även tänkas försvinna i och med andra orsaker, som för barn som tvingas arbeta eller gifta sig i tidig ålder.

Samtidigt kan man se det stora informationsutbudet som en möjlighet för barnen får tillgång till flera sociala mallar, tankesätt och värderingar. Vi kan tänka att öppenheten mot omvärlden ökar möjligheten för barn att vara subjekt och aktörer. Genom mångfald i media och tillgång till informationsteknologin öppnar det barnen för val och möjligheter vilket gör dem till aktiva och även kan påstås ge dem frihet.

Vilka faktorer är det som påverkar synen på barn bland socialarbetare och synen på barn i samhället?

Det nya paradigmet (James/Prout 2001) och även utvecklingsekologin (Andersson 2002) ser barndom som ett socialt fenomen som resultat av historiska, politiska, ekonomiska och kulturella företeelser. Vilket vi kan se i resultatet är alla faktorer för synen på barn.

Informanterna beskriver att deras arbete med barnen är oberoende av kön, att de inte gör någon skillnad utan ser till behov och ger barnen samma tillgång och möjligheter. Resultatet visar även att genus påverkar ett barns situation och synen på barnet, exempelvis då pojkar och flickor i samhället beskrivs ha skilda förutsättningar i vissa områden. Olika kulturella företeelser, strukturer och värderingar som finns på alla nivåer i den utvecklingsekologiska strukturen (Anderson 1986), visar sig vara en faktor av betydelse för synen på barn. Flickor och pojkar ges olika förutsättningar och krav utifrån de kulturella värderingar och förhållningssätt som finns.

Ålder som utvecklingsekologin (Andersson 1986) ser som en faktor, ter sig påverka arbetet och synen på barn bland socialarbetarna. Vi ser att äldre barn verkar ges mer erkännande och utrymme (Prout 2005), än ett yngre barn som ses mer som beroende av sina föräldrar. I samhället i övrigt ser man också olika på barn beroende på ålder. Lagen på makronivå men även informella företeelser och traditioner om ålder påverkar synen barn.

Det nya paradigmet (Prout 2005) talar om klass som variabel till barndom och synen på barn, vilket resultatet visar. Synen på barn och barns möjligheter verkar bero på vilken socialklass man tillhör. Beroende på din klass har du olika krav på dig i olika åldrar, när du ska kunna arbeta, kunna försörja dig och kunna ingå giftemål. Människor som tillhör en lägre klass, anser i vårt resultat att barn mycket tidigare ska arbeta och försörja sig, än vad stadsbefolkningen, (i detta sammanhang av högre klasser) anser. Utbildning ser ut att vara en klassfråga då många barn i lägre socialklasser, får sluta skolan i tidig ålder där utbildning inte prioriteras eller uppmuntras, för att börja arbeta eller på grund av giftemål.

Globalisering, ökad rörlighet av människor, stor tillgänglighet av information och mediautbud och samhällsförändringar, utmanar de tidigare traditionerna och visar sig påverka synen på barn och barns inträde i vuxenvärlden. Informanterna menar att barn tenderar att informellt bli vuxna tidigare då deras oskyldighet försvinner, vilket även det nya paradigmet talar om (Prout 2005). Det mediala utbudet influerar de kulturella processerna som konstruerar barndom (James/Prout 2001). Om värderingar och idéer sprids globalt mer idag med tanke på media, kommunikationsteknologin och den ökade rörligheten av människor, så kan vi tänka oss att arbetssätt och synsätt inom det sociala arbetet även sprids mer globalt och socialarbetarna formas och får intryck av dessa. Öppenheten mot omvärlden och då familjer uppmuntras att tänka självständigt, öppnas de för intryck från omvärlden som ger nya möjligheter utanför de tidigare traditionerna.

En faktor till förändringen i synen på barn beskrivs i FN:s barnkonvention med kampanjer, organisationer och socialt aktiva som kämpar för barns rättigheter. Informanternas engagemang och förståelse av konventionen påverkar och influerar andra aktörer på flera nivåer som påverkar synen på barn. Vi ser att på detta sätt har barnen uppmärksammas och barns utrymme blivit större i samhället. Samhällets tolkning av barnkonventionen och svårigheten att förverkliga innehållet i den kulturella kontexten formar även synen på barn och barns situation.

Resultatet visar att barndomen och att vara ett barn har konstruerats om och förändrats i och med olika företeelser i samhället som det nya paradigmet talar om (James/Prout 2001). Strukturer i samhället (makronivå), som kvinnans möjlighet till självständighet, barnens behandling i det juridiska systemet beskrivs som en faktor som hindrar att agera efter barnets åsikt och önskan. Här blir barnens möjlighet att få uttrycka sig beroende på strukturer på makronivå, men även av traditioner som verkar på alla nivåer, där även på mikronivån i familjen. Förändringarna förklaras av informanterna genom uppbringandet av lagar som skyddar barn och en större medvetenhet om barns rättigheter. Detta kan ses som politiska processer vilka paradigmet lyfter fram som faktorer som ändrar och påverkar synen på barn (James/Prout 2001). Internationella politiska processer påverkar det indiska förhållningssättet och påverkar den nationella och lokala politiken. Värderingar, lagar och normer på makronivå påverkar barnet på lokal nivå i deras mikrosystem. Lagar som förbud mot barnarbete och strängare straff gör att färre föräldrar och arbetsgivare låter barn arbeta. Här kan vi se lagar och politik på makronivå som påverkar och förändrar möjligheter på exo- och mesonivå (arbetsgivare) och mikronivå (föräldrar) och förhoppningsvis även synen och barns situation (Andersson 1986). Vidare kan vi tänka oss att olika lokala samhällen och verksamheter på exonivå har skilda möjligheter och resurser att influeras av socialpolitik på makronivå och praktisera exempelvis barns rättigheter. Därför blir barndomen olika beroende på de sociala rum och sammanhang som barnet befinner sig i.

10.3 Reflektioner

Det har känts meningsfullt och värdefullt att på detta sätt få ta del av en annan kultur. Genom arbetet med uppsatsen har det känts angeläget och viktigt att fått vidga sina föreställningar, referensramar och idéer om socialt arbete, hur det är arrangerat och hur synen på barn är i en annan del av världen. Arbetet med uppsatsen har gett oss nya perspektiv och anblickar på socialt arbete.

Det nya paradigmet i barnforskningen blir åtskilligt synligt i resultatet. James/Prout (2001) menade sig vara hoppfulla att det nya paradigmet kommer förändra mönster i relationer mellan barn och vuxna. Delar av det nya paradigmet idéer, inriktningar och fokus blir på flera ställen synligt i vårt resultat. Vi kan då genom de förändringar och arbete som beskrivs i resultatet, se att den nya barnforskningen/det nya paradigmet sannolikt har påverkat synen och förhållningssättet till barn i Indien.

Både det nya paradigmet (Prout 2005) och utvecklingsekologin (Andersson 2002) menar att barnet blir konstruerat utifrån kulturella företeelser. SOU 1997:116 talar även om hur barnens situation ändras av deras egen kultur och i den tid och det sammanhang de lever. I kulturella företeelser finns förhållningssätt till ålder, klass, genus, traditioner etc, vilka resultatet visar alla påverkar synen på barn. Vår studie kan understryka kulturens betydelse för synen på barn. Resultatet visar att barndom och barn inte är något givet förhållande i Indien utan varierar i tid och rum, socialt och kulturellt. Att barndomen varierar, snarare än att det finns ett enda universellt enhetligt fenomen är något det nya paradigmet lyfter fram (Prout 2005 och Lee 2001). Studien och resultatet visar just detta, att barndom och synen på barn därför inte kan vara universell, inte ens nationell, den påverkas av företeelser och olika variabler och skiljer sig från sammanhang till sammanhang.

Vi upplever att de socialarbetare vi mött är väl medvetna om barnkonventionens innehåll och att de försöker efterleva de intentioner som finns i barnkonventionen. Tyvärr är den

problematik som de indiska socialarbetarna möter många gånger stor och trots att socialarbetarna har goda intentioner i sitt arbete har de svårt att förverkliga konventionen. Resultatet visar att Indiens förutsättningar och möjligheter att genomföra och förverkliga konventionens principer påverkar barnens situation som Bartley (1998) talar om. Rättigheter som barnkonventionen, som finns i politiska beslut, normer och värderingar på makronivå (Andersson 2002) har svårt att hitta sig vidare i systemen som påverkar barnen direkt. Detta gör att många barn lämnas utanför och inte får berättigande, erkännande, skydd och omsorg som de har rätt till enligt konventionen (Lee 2001). I avsnittet med tidigare forskning presenterades Bartleys (1998) forskning som visar att lyhördheten för konventionen försvåras i ett land som har ett välfärdssystem som skiljer sig från det individorienterade och det universella idealet konventionen är skriven utifrån. Ju längre ifrån detta ideal ett land är, desto större svårighet att realisera och efterleva konventionen. Indien är ett familjecentrerat land, där många traditioner och förhållningssätt utgår mer från familjen än individen. Vi kan därav se ett samband med att det kan vara svårt att implementera konventionen i den indiska kontexten som resultatet lyfter fram.

Vi ser att barnkonventionen är ett viktigt instrument för att förbättra barns situation. Trots att det innebär många hinder att implementera och förverkliga den, så visar resultatet att konventionen har påverkat och influerat det indiska samhället och barns situation. Barnkonventionen talar om barnets behov av samhälleligt skydd och att barn har ett särskilt behov av skydd och stöd (SOU 1997:116). Resultatet lyfter fram att barn som utsatta, offer och att de utnyttjas och exploateras. Skyddet för barn brister i lagen och i rättsväsendet. Ett exempel är att barn som utsätts för sexuella övergrepp inte kan få något vidare skydd i lagen. Vidare då domare bedömer barn på samma sätt som vuxna. Detta pekar på att arbetet med att ge barnen rättigheter och skydd som i högsta grad behövs, måste utvecklas. Det gäller att fortsätta arbetet med att sprida kunskap och förverkliga konventionen med skydd och rättigheter så berättigande och erkännande kan nå ut till alla barn.

Barn befinner sig i en beroendeställning till vuxna. Det är de vuxna som har makten och det är de som avgör och styr över barns möjlighet att faktiskt få sin röst hörd och få framföra sin åsikt. I mötet mellan socialarbetaren och barnet, är barnet beroende av socialarbetarens intentioner och hur de tolkar begreppen i barnkonventionen. Kulturella och sociala perspektiv, forskning och socialarbetarens egen erfarenhet, är vidare en del av det som påverkar hur de ser på barn och bemöter barn. Som vi lyft fram tidigare tänker vi att indiska socialarbetare påverkas av det allt mer globala samhället och att de influeras av andra socialarbetare tankar och synsätt på barn. Detta kan man se är reflexivt och har blivit en ömsesidig påverkan, eftersom de indiska socialarbetarna i sin tur även påverkar andra genom ökade internationella kontakter.

I resultatet ser vi att socialarbetarna ser barn som egna individer med egna rättigheter och ger dem möjlighet att få föra fram sina röster. De är influerade och medvetna om betydelsen av att arbeta utifrån ett individperspektiv. Resultatet visar även att i Indien finns det starka traditioner där barn ses som underordnade och vuxna som auktoriteter. Informanterna visar att de vill bidra till att förändra synen på barn. Från något som bara är en del av en familj (vilket de naturligtvis är och som är oerhört viktigt och inte skall bortses ifrån), till att tänka utifrån ytterligare ett perspektiv som innebär att se barn som enskilda, självständiga individer som har en egen vilja, inom och utanför familjen. Vi tror att denna syn kan hänga samman med att socialarbetarna vi mött är välutbildade och medvetna om de diskurser som förs inom det sociala arbetsområdet världen över.

Känslighet är även något som vi kan se hos våra informanter. Vi ser att de är lyhörda och flexibla i sitt tänkande kring barnen. De vill vara öppna för de olika delarna i ett barns liv. Det verkar som att de ser till helheten samtidigt som de ser till det individuella och kombinerar arbete med familjen med individinriktat arbete.

I studien kan vi se att många barn i Indien är starkt bundna till familjen och har små möjligheter att göra egna val. Familjen väljer åt barnet och barnet själv har begränsad möjlighet att påverka dessa val eftersom traditioner och kasttillhörighet fortfarande är mycket viktiga faktorer för människorna i Indien. Vi kan även dock se tendenser att barnen görs mer delaktiga och att man lyssnar mer till barnet. Som flera av våra informanter framhåller upplever vi att barndom kan se väldigt olika ut för barn i Indien beroende på vilken samhällsklass de tillhör. Vi ser att barn utsätts för olika påtryckningar beroende på klass, som påverkar deras möjligheter till att vara barn och hur det är att vara barn och även sättet att se på sig själva och sina möjligheter. Föräldrarna i medelklassen verkar ha anammat betydelsen av utbildning och intalar barnen vikten av att prestera bra resultat. Barnen drillas hårt vilket riskerar leda till ett mekaniskt mönster där barn inte får vara barn i lika stor utsträckning och där barn inte ges tid eller utrymme till att leka och undersöka livet själva. Deras barndom blir förutbestämd och inrutad. I de lägre samhällsklasserna däremot är det fortfarande angeläget för många familjer att gifta bort sina barn i tidig ålder och låta dem bidra till familjens försörjning. I de lägre samhällsklasserna kan man se ett giftemål som ett sätt att ge sitt barn trygghet och säkerhet. Men genom att de tvingas bilda familj tidigt, har de ingen möjlighet att gå i skolan och får svårt att fullfölja sin utbildning. Vi kan se att detta leder till att gapen mellan samhällsklasserna ökar, en del får utbildning, möjligheter och förutsättningar medan andra lämnas utan. Vi tror att stora skillnader kommer att bestå för barn och i samhället även i framtiden och vi tänker att vägen till att följa och göra konventionens intentioner till verklighet är lång. De ekonomiska förutsättningarna och den stora befolkningsökningen gör det tyvärr svårt att tillgodose alla barns grundläggande behov i Indien, trots den ökade medvetenheten om barn och trots att Indien ratificerat FN:s barnkonvention.

Resultatet visar på att det sociala arbetet som presenteras ofta ger barnet många valmöjligheter som vi ser kan innebära stora förändringar i barnens liv. Eftersom barnen ofta kommer från miljöer där möjligheten till val varit begränsade, kan detta leda till att de blir förvirrade och osäkra. De kan ha svårt att hantera det de möter då deras traditioner och uppfostran inte uppmuntrar eller gjort det möjligt för barnen med val. Socialarbetarna tar barnen på ny mark och barnen kanske får svårt att hantera förändringen och ansvaret. Trots att vi ser dessa förändringar till fler valmöjligheter och frihet som positivt, så får man även se de svårigheter och den kluvenhet som kan uppstå för barn i ett samhälle under förändring.

Genom vårt arbete med uppsatsen har förståelsen av den kulturella kontextens påverkan blivit tydlig. Vad som är bra för ett barn i en kulturell kontext, är kanske inte bra för ett annat barn i en annan kulturell kontext. Detta är även gällande för barnkonventionen som vi tidigare tagit upp. Den är skriven utifrån västerländska utgångspunkter, med ett universellt förhållningssätt och syn som kan vara svår att införa i skilda kulturella kontexter. Begreppet barns bästa måste ses utifrån sin kulturella kontext då ett barns bästa inte är universellt för alla barn. För att veta vad som är bäst måste man se till ett barns hela sammanhang och hur de är beroende av detta för att få rätt hjälp. Det blir även gällande i det sociala arbetet här i Sverige. Vi möter människor från olika kulturer som har andra perspektiv att se på barn, hjälp, omsorg och stöd. Vårt sätt att se och hjälpa måste ta hänsyn och medräkna de kulturella aspekterna för att hjälpen ska nå fram.

Vi kan se att det är relationen som socialarbetarna har till barnet som bär hjälpen. Relationen blir i många fall verktyget för att nå ut och hjälpa. Socialarbetarna förmedlar genom sin relation en tilltro för barnet av dess förmåga och kapacitet. Detta tänker vi är något väldigt positivt och som hjälper barnen att få ett självförtroende och stärker dem i deras tillvaro. Vi kan se att relationen är en stor del av hjälpen de får, då det ofta saknas resurser, exempelvis av materiella tillgångar i verksamheten. Genom att socialarbetarna i flera av studiens exempel, ofta är en av de få vuxna som finns runt barnet, blir relationen och stödet en ytterligare avgörande faktor i barnens liv. Vi menar att det är avgörande för barn att ha närvarande vuxna och positiva förebilder, vilket socialarbetarna då kan vara. Relationen får flera positiva konsekvenser för barnen. Exempelvis då det kan medföra att de kan bryta destruktiva mönster och få tilltro till sin framtid, då de kan få en trygghet i att ha vuxna som de kan lita på runt sig.

De ekonomiska skillnaderna i det indiska samhället är enorma och resurserna är ofta mycket ojämnt fördelade. Detta skapar ett ojämnt samhälle där en stor del av befolkningen blir underprivilegerade och marginaliserade vilket vi kan tänka skapa en frustration och hopplöshet. Flera av informanterna vi mötte var dock motiverade och fokuserade på att de kunde göra skillnad, och var beslutsamma i sitt arbete och i sitt sätt att hjälpa och stödja. Det finns inspiration att finna i informanternas engagemang och hopp trots knappa resurser och möjligheter till att hjälpa.

Genom vår resa fick vi även uppleva och en inblick i hur det är att vara en främling i ett annat land. Svårigheten i att förstå de sociala koderna, främmande seder, kultur och skilda beteenden och utsattheten när man inte kan göra sig förstådd eller förstår. Det är något som vi kommer att bära med oss och öka förståelsen för människor som kommer utifrån och deras upplevelser av att vara i ett främmande land.

Det var sannerligen spännande och lärorikt att genom arbetet med denna uppsats få möta och höra dessa socialarbetare berätta om sitt arbete. De arbetar under så skilda förutsättningar än vi här i Sverige och man får känslan att de har en starkare drivningskraft att arbeta med det de gör, än kanske många socialarbetare i Sverige har. Det blev en givande resa som tillförde flera perspektiv på socialt arbete och på människan.

10.4 Vidare forskning

Vi anser att det alltid är betydelsefullt att uppmärksamma barns situation och hur vuxna behandlar och ser på barn. Genom att lyfta fram och visa på faktiska omständigheter och synliggöra hur barn har det kan fokuset på barn fortsätta. Kanske kan då även barns bästa och barns rättigheter tydliggöras, formas och utvecklas, så att barn kan få sina behov och sina rättigheter enligt FN:s barnkonvention tillgodosedda. Genom att forska vidare och sprida kunskap om hur synen på barn är i världen, kommer vi att kunna lära av varandra och få nya insikter och perspektiv i hur det är att vara barn och vad det innebär i dagens samhälle. Det finns enligt oss enorma möjligheter och många intressanta infallsvinklar att forska vidare på när det gäller synen på barn. Vår undersökning har influerats och inspirerats av att undersöka många företeelser och faktorer som kan spela roll för barns liv. Vi har valt att lägga tyngdpunkt på professionella socialarbetares syn på barn i Indien. Men vidare forskning skulle kunna undersöka vad de indiska familjerna har för syn på sina barn och hur stor möjlighet de ges att påverka sin vardag, mer än vad vi har gjort i uppsatsen. Detta skulle vara intressant då Indien är ett land i snabb förändring genom industrialisering, teknisk utveckling och global påverkan. Faktum kvarstår dock att klyftorna mellan rik och fattig och mellan tekniska

moderniteter och avsaknaden av alla former av bekvämligheter, är enorm på många ställen. Det kan då också vara intressant att se hur dessa olika förutsättningar påverkar.

Vi har inte kunnat finna att det gjorts studier i Sverige om svenska socialarbetares syn på barn och vad de anser är betydelsen av de begrepp som vi har utgått ifrån i vår studie. Detta skulle därför även vara ett ämne för forskning.

Det professionella sociala arbetet med barn är omfattande och finns i alla världens hörn på olika nivåer, i skiftande verksamheter. I och med globaliseringen påverkas alla världsmedborgare av varandra och vi influeras av andra länder. Information blir lättillgänglig genom media och med hjälp av informationsteknologin tillgänglig för många människor. Det skulle då kunna vara intressant att studera hur dessa influenser sprider sig mer konkret och undersöka om världen, synen och arbetet med barn och/eller socialt arbete är på väg att bli mer homogen och universell och i så fall på vilket sätt.

Ett förslag för vidare forskning är att undersöka om indiska socialarbetares eget biologiska kön påverkar synen på barn, hur man ser på flickor och pojkar, och om detta är en faktor för hur man tolkar Barnkonventionens innehåll. Vidare om socialarbetarens eget biologiska kön påverkar, hur man bemöter och arbetar med pojkar respektive flickor. Detta blir intressant då flera av de socialarbetare som vi träffat berättar om könssegregering och traditionella strukturer när det gäller könstillhörighet i Indien.

Ett annat ämne som vi berört en del i vår uppsats, är att undersöka vad barnets biologiska kön kan ha för betydelse för hur man låter ett barn göra sin röst hörd och vara aktiv i beslut som rör dem. Vidare skulle man kunna undersöka om och hur socialarbetarens egen bakgrund och klasstillhörighet påverkar deras syn och arbete med barn. Eftersom socialarbetaren använder sig själv som verktyg i arbetet måste detta påverkas av dennes egna erfarenheter och verklighet.

Eftersom vår undersökning har en begränsad omfattning skulle det vara intressant att utöka studien och även göra liknande undersökningar i andra länder. Man kunde se på likheter och skillnader mellan världsdelar och mellan andra länder när det gäller socialarbetares syn på barn och samhällets syn på barn.

Under vår resa och våra möten slogs vi av den medvetenhet och den professionallitet bland de socialarbetare vi träffade. Det var fascinerande att komma till andra sidan jordklotet och upptäcka att de socialarbetarna vi intervjuade talade om och benämnde samma teorier som vi talar om i det sociala arbetet i Sverige. Ett förslag på vidare forskning skulle därför kunna vara att undersöka vilka teorier och metoder som används i det sociala arbetet med barn i Indien och kanske jämföra med teorier och metoder som används inom det sociala arbetet i Sverige. Det skulle även vara intressant att titta på mer hur man låter barn komma till tals och då vilka metoder och strategier som faktiskt används för att göra detta möjligt i Indien.

Att få göra en studie utifrån barnens synvinkel och intervjua barn är ytterligare en utgångspunkt. Flera av informanterna beskriver exempelvis hur barn påverkas av media och att barnen inte har förmåga att hantera det de möter i media. Det skulle därför vidare vara intressant att undersöka hur barn själva upplever sin tillvaro, hur de beskriver att de blir bemötta och även hur de ser på sig själva och på sin barndom.

Vi ser forskning om barn som högst värdefull och viktig för att lyfta fram barnen, barnens situation och deltagande i samhället. Forskning kan ge oss bilder av verkligheten och underlag för vad som måste utvecklas, förändras och hur vi kan se barnen.

11. Referenser

11.1 Litteratur

Andersson, Bengt-Erik (1986): *Utvecklingsekologi*. Studentlitteratur, Lund

Andersson, Gunvor (2002): Utvecklingsekologi och sociala problem. I Meeuwisse, Anna/Swärd, Hans (red): *Perspektiv på sociala problem*. Natur och kultur, Stockholm

Andersson, Per J (2004): *Indien personlig guide av Per J Andersson*. Vagabond media AB, Svenska tryckcentralen, Avesta

Bartley, Kristina (1998): *Barnpolitik och barnets rättigheter*. Kompendiet, Göteborg

Bjerrum Nielsen, Harriet/Rudberg, Monica (1991): *Historien om pojkar och flickor, könssocialisation i ett utvecklings psykologiskt perspektiv*. Studentlitteratur Lund

Bose, A.B. (1992): Social work in India: Development roles for a helping profession. I Hokenstad, M.C/Khinduka, S.K./Midgley James (Edited): *Profiles in international social work*. NASW press, USA

Boyden, Jo (2001): Postscript: Implementing the convention on the rights of the child – who decides about children’s welfare? I James, Allison/Prout, Alan: *Construction and reconstructing childhood*. The Falmer Press, London

Bronfenbrenner, Urie (1979): *The ecology of human development, experiments by nature and design*. Harvard university press, Cambridge.

Ekstrand, Gunvor (1990): *Kulturens barn*. Almqvist & Wiksell, Stockholm

James, Allison/Prout, Alan (2001): A new paradigm for the sociology of childhood? Provenance, promise and problems. I James, Allison/Prout, Alan: *Construction and reconstructing childhood*. The Falmer Press, London

James, Allison/Prout, Alan (2001): Re-presenting childhood: time and transition in the study of childhood. I James, Allison/Prout, Alan: *Construction and reconstructing childhood*. The Falmer Press, London

Kvale, Steinar (1997): *Den kvalitativa forskningsintervjun*. Studentlitteratur

Larsson, Sam (2005): Kvalitativ metod –en introduktion. I Larsson, Sam/Lilja, John/Mannheimer, Katarina (red): *Forskningsmetoder i socialt arbete*. Studentlitteratur, Lund

Lee, Nick (2001): *Childhood and society*. Open University Press, Buckingham

Norman, Karin (1996): *Kulturella föreställningar om barn, ett socialantropologiskt perspektiv*. Rädda Barnens förlag, Christer Persson tryckeri AB, Avesta.

Payne, Malcom (2002): *Modern teoribildning i socialt arbete*. Natur och kultur, Stockholm

Prout, Alan (2005): *The future of childhood*. RoutledgeFalmer, New York

Qvarsell, Birgitta (2004 a) *Barnets bästa som globalt problem: om barns rättigheter och kultur i internationell pedagogisk belysning*. Utvecklingspsykologiska seminariet Skriftserien nr 70. Intellecta Docusys, Stockholm

Qvarsell, Birgitta (2004 b). Barn som informanter och villkor och rättigheter. I Balldin, Jutta/Qvarsell, Birgitta: *Barns villkor och rättigheter*. Pedagogiska institutionen, Stockholm Universitet, Stockholm

Qvarsell, Birgitta (2001) *Leka, studera, arbeta - om barns och ungas verksamheter i internationell pedagogisk belysning*. Utvecklingspsykologiska seminariet, Skriftserien nr 61 2001. Akademitryck AB, Edsbruk

Qvortrup, Jens (2001): A voice for children in statistical and social accounting: a plea for children's right to be heard. I James, Allison/Prout, Alan: *Construction and reconstructing childhood*. The Falmer Press, London

Rydin, Ingegerd (1994): Barn och medier, upplevelse och påverkan. I Tham, Amelie (red): *Perspektiv på barn och ungdom*. Sveriges utbildningsradio AB Stockholm, Tuna tryck AB Eskilstuna

Sandin, Bengt/Halldén Gunilla (2003): Välfärdstatens omvandling och en ny barndom. I Sandin, Bengt/Halldén, Gunilla (red): *Barnets bästa – en antologi om barndomens innebörder och välfärdens organisering*. Brutus Östlings bokförlag, Stockholm.

Saraswathi T.S. (1993): Child development Research and Policy Linkage: A Mirage or reality? I Saraswathi, T.S/Kaur, Baljit (Editors): *Human development and family studies in India*. Sage Publications, New Delhi, London

Schirarzki, Johanna (2003): Barnkonventionen och barnets bästa – globalisering med reservation. I Sandin, Bengt/Halldén, Gunilla (red): *Barnets bästa – en antologi om barndomens innebörder och välfärdens organisering*. Brutus Östlings bokförlag, Stockholm

Seymour, Susan C. (1999): *Women, family and child care in India. A world in transition*. Cambridge university press, Cambridge

Sundell, Knut/Egelund, Tine (2000): *Barnavårdsutredningar - en kunskapsöversikt*. Centrum för utvärdering av socialt arbete, Gothia, Stockholm

Svenning, Conny (1999): *Metodboken*. Lorentz förlag, Eslöv.

Vetenskapsrådet (2002): *Forskningsetiska principer inom humanistisk-samhällsvetenskaplig forskning*. Vetenskapsrådet, Stockholm

Widerberg, Karin (2002): *Kvalitativ forskning i praktiken*. Studentlitteratur, Lund

Woodhead, Martin (2001): Psychology and the cultural construction of children's needs. I James, Allison/Prout, Alan: *Construction and reconstructing childhood*. The Falmer Press, London

Svensson/Bhagavan (1987): *Möt Indien*, Carlssons Bokförlag, Uddevalla

11.2 Uppsats

Karlsson, Veronika/Lindqvist Mia. (2006): *Kampen för överlevnad – en studie om gatubarnen i Mumbai och deras förmågor att bemästra livet på gatan*. C-uppsats vid institutionen för socialt arbete, Göteborgs universitet.

11.3 Internet

Nationalencyklopedin 2007-05-09

http://www.ne.se.ezproxy.ub.gu.se/jsp/search/article.jsp?i_art_id=310905

Nationalencyklopedin 2007-05-09

http://www.ne.se.ezproxy.ub.gu.se/jsp/search/article.jsp?i_art_id=O332456

Nationalencyklopedin 2007-06-06

http://www.ne.se.ezproxy.ub.gu.se/jsp/search/article.jsp?i_art_id=183301

Nationalencyklopedin 2007-06-09

http://www.ne.se.ezproxy.ub.gu.se/jsp/search/article.jsp?i_art_id=739155

Nationalencyklopedin 2007-06-19

http://www.ne.se.ezproxy.ub.gu.se/jsp/search/article.jsp?i_art_id=713586

www.unicef.se

11.4 Statens offentliga utredningar

SOU 1997:116. *Barnets bästa i främsta rummet*. Stockholm: Fritzes

S 2001:05 Rapport från Barnsäkerhetsdelegationen. Rasmusson, Bodil (2003): *Ett nytt paradigm i synen på barn och barndom*. Stockholm

11.5 Tidskrift

Halldén, Gunilla (2003): *Barnperspektiv som ideologiskt eller metodologiskt begrepp*. Tema barn, Lidköpingsuniversitet. Pedagogisk forskning i Sverige 2003 Årg 8, nr1-2 s 12-23

Information and consent

Our names are Anna and Åsa and we are students from Sweden. We are studying Social Work at the University of Gothenburg in Sweden. As a part of our education we are writing a grade report about social work with children in India. The purpose for the study is for us to get knowledge about social work with children and different perspectives regarding this in India. It will investigate Indian social workers' view of children, their needs and the social interventions given to children. For our study we plan to interview about 10 social workers and visit different organisations working with children.

Your participation in the study is voluntary. If you do not want to continue the interview is it possible for you to interrupt when ever you want. This is an academic study and the interview material will be handled confidential. We are not going to use your name or the name of the organisation in the report if you don't want us to. In the grade report no one will be able to link a specific answer to a specific social worker. The interview material is only going to be used for this grade report.

The interview will be recorded to complete our notes that we make during the interview. The taped material will be kept in a secure place and no one except us will have access to it.

If you have any questions regarding the study, please feel free to contact us!

Thank your for giving us the opportunity to interview you and let us know about social work with children in India!

I consent to participate in the study. I have taken part of the information and understand the meaning and purpose with the study.

Name

place, date

Best regards

Anna & Åsa

Contact information:

INTERVIEW GUIDE

About the interview person:

1. How long have you worked here?
- 2a. What kind of education and training do you have that are relevant to work with children?
- 2b. If not, what educational qualification do you have?
3. How long have you been working with children? Please mention all the jobs you have had with children.
4. What made you choose to work with children, in this organisation?

About the organisation:

5. What is the objective of your organisation?
6. Who are your clients?
7. Give us a brief profile of the organisation (for ex. how many social workers, fieldworkers etc, what professions).
8. Who provides the financial and the non-financial resources to the organisation?
9. In what way does the organisation work with children?
10. How do the children come in contact with the organisation?
11. Are there any specific criteria that a child must meet in order for them to take part in your organisations help?
12. Is there any other selection process in which you choose your clients?

Helping, meeting needs

13. What are the needs of the children that you work with here?
14. What kind of problems do the children have that you work with?
15. What do you think is important in working with children?
16. What different core believes are you dealing with when helping and working with a child?
17. Do you have any specific methods, theories or perspectives that influence you in your work?
18. What kind of professional help can you provide for the children?
19. What kind of difficulties do you face in working with children in you organization?

Best interest / Children rights Convention:

20. Are you familiar with the UN convention of children's rights?
21. What influences have the UN child convention had on your work or the organisations work with children?
22. Are you familiar with the UN convention of children's rights and the meaning of working "in the best interest of the child"? (The convention talks about how in all matters and actions concerning a child the best interests of the child shall be a primary consideration).
23. Is this something that influences your work?
24. Is it possible to take this into consideration when you work and help a child?
25. What does the expression "in the best interest of the child" mean to you?

Children involved / Children rights convention

26. The convention of the children rights also talk about the right for a child to express its own views freely in all matters affecting the child.
Are the children themselves involved in decisions concerning themselves?

27. Do you see any practical problems in involving a child and hear its own view of the situation?
28. What do you think of a child as being part of decisions concerning them? Both for/positive and against/negative, doing this.
29. How do you address children in these matters concerning their life?

Gender:

30. Are you considering the gender perspective when you work with children?
31. If this is the case, how does it show in practice?
32. Are there any differences in working with boys and girls?
33. Are there any specific help interventions that are provided only for girls and only for boys?

Age/Childhood:

34. How does the work with children differ concerning the age of the child?
35. How do you work with different ages? How does it show?
36. Until what age you still considered a child? The law (formal, official) and informal.

Children change over time:

37. Have you experienced that social work with children has change over time? If so, in what way?
38. Has the views of a child change in the society and by the social workers, regarding the developing of the society?
39. What factors has influenced this change?

Final questions:

40. What is the most interesting with you work?
41. What would you say is the most important mission for you when you work with children?
42. What would you say is the most important mission for your organisation?
43. Do you feel that you can make a difference for the children that you meet in your work?
44. If this is the case, in what way?
45. Is there anything else that you want us to know about your work with children in your organization?

Utdrag ur FN:s Barnkonvention
Artikel 3 och 12 i sin helhet
Hämtat från: www.unisef.se

Artikel 3

1. Vid alla åtgärder som rör barn, vare sig de vidtas av offentliga eller privata sociala välfärdsinstitutioner, domstolar, administrativa myndigheter eller lagstiftande organ, skall barnets bästa komma i främsta rummet.
2. Konventionsstaterna åtar sig att tillförsäkra barnet sådant skydd och sådan omvårdnad som behövs för dess välfärd, med hänsyn tagen till de rättigheter och skyldigheter som tillkommer dess föräldrar, vårdnadshavare eller andra personer som har lagligt ansvar för barnet, och skall för detta ändamål vidta alla lämpliga lagstiftnings- och administrativa åtgärder.
3. Konventionsstaterna skall säkerställa att institutioner, tjänster och inrättningar som ansvarar för vård eller skydd av barn uppfyller av behöriga myndigheter fastställda normer, särskilt vad gäller säkerhet, hälsa, personalens antal, och lämplighet samt behörig tillsyn.

Artikel 12

1. Konventionsstaterna skall tillförsäkra det barn som är i stånd att bilda egna åsikter rätten att fritt uttrycka dessa i alla frågor som rör barnet, varvid barnets åsikter skall tillmätas betydelse i förhållande till barnets ålder och mognad.
2. För detta ändamål skall barnet särskilt beredas möjlighet att höras, antingen direkt eller genom företrädare eller ett lämpligt organ och på ett sätt som är förenligt med den nationella lagstiftningens procedurregler, i alla domstols- och administrativa förfaranden som rör barnet.

